

Ameriška javnost na čangkaškovi strani

New York, 2. aprila. (United Press) Ameriški tisk beleži zelo odklonilno vesti o sestavi nove Vančingvejeve kitajske vlade. Tako piše »New York Herald Tribune« zelo ostro proti novi centralni kitajski vladi, o kateri pravi, da ne predstavlja drugega kakor ponovno japonsko nasilstvo nad pogodbo devetih sil. List pravi, da goji Japonska pač mnogo prevelike iluzije glede na praktične posledice, ki jih bo imela ustanovitve te lutkovne vlade. List »New York Daily News« zahteva, da bi morala vlada Zedinjenih držav kot odgovor na ustanovitve nove centralne kitajske vlade razglasiti takojšen embargo nad vsemi potrebščinami za Japonsko.

Priprave za japonsko ofenzivo v šansiju

Cunking, 2. apr. s. (Havas) Po informacijah kitajske vlade pripravljajo Japonci za bližnjo bodočnost večje ofenzivne tužno od Šansija, kjer se še drže večji kitajski oddelki. Zadnje čase se tu opaža večja koncentracija japonskega vojskovanja.

Vojna na morju

Ottawa, 2. aprila s. (Reuter) Angleška petrolejska ladja »El Cijevos«, ki je dospela v luko Halifax v Novi Škotski, je javila, da jo je 4. marca pri Trinidadu napadla nemška podmornica, ki se je pojavila na morski površini le v razdalji 40 m od ladje. Angleška ladja je obstrlevala podmornico s topovi in mislijo mornarji, da jo je potopila.

London, 2. aprila s. (Reuter) Angleška ribiška ladja »Walthingham« je v bližini vzhodne obale po nesreči zadela v neko nevarno ladjo in se potopila. Vseh osem članov posadke je bilo rešenih.

Tuja letala nad Belgijo in Švedsko

Stockholm, 2. aprila s. (Reuter) Švedski radio javlja, da je davi nemško letalo tipa Heinkel preletelo švedsko ozemlje pri Trälleborgu. Švedski protiletalski topovi so pričeli streljati, nakar je letalo odletelo proti jugu.

Bruselj, 2. aprila s. (Reuter) V okolici Bruslja so včeraj belgijski protiletalski topovi obstrlevali več tujih letal. Baje je bilo ugotovljeno, da je bilo eno izmed opaznih letal angleško, drugo pa nemško.

Sestava nove novozelandske vlade

Wellington, 2. aprila. s. (Reuter) Novozelandski generalni guverner je imenoval dosedanjega podpredsednika vlade Frazera za ministrskega predsednika. Frazer je sestavil provizorijno vlado, skoro popolnoma enako, kakor pod umrlim ministrskim predsednikom Savageom. Definitivna vlada bo imenovana šele, ko bo odobrila sestavo vlade delavske stranke.

Izredna pooblastila južnoafriške vlade

Capetown, 2. aprila. s. (Reuter) Južnoafriški parlament je včeraj z 20 glasovi večine v tretjem čitanju končno odobril izredna pooblastila vladnega generala Smutsa.

Draginja na švedskem

Stockholm, 2. aprila. br. (Stefani) Listi napovedujejo novo povijanje cen raznih vrst življenjskih potrebščin. Predvsem se bo plin, cigar konzum je na švedskem zelo velik, podražil za 100 odstotkov. Tramvajске vozovnice se bodo podražile za 25 odstotkov, dvignile pa se bodo tudi cene najnujnejših življenjskih potrebščin kakor sladkorja, moki itd.

Omejitev konzuma v Belgiji

Kodanj, 2. aprila. br. (Stefani) Trgovinsko ministristvo je obnovilo ukrepe o raznih omejitvah konzuma, ki so včeraj potekli. Ukrepi preprečujejo v prvi vrsti izvoz določenih vrst blaga in dvigovanje denarja iz bank in hranilnic ter omejujejo tudi uporabo raznih vrst pogonskih sredstev.

Nova letalska zveza z Ameriko

New York, 2. aprila. br. Včeraj so v tujkajšnji luki otvorili novo letalsko pristanišče. Stroški so znašali 7 milijonov dolarjev. Ob otvoritvi je startalo za Evropo ogromno letalo »Yankee Clipper«. Na njem je 2500 kg pošte za Evropo. Predsednik zapadnoameriške letalske družbe je izjavil, da bo v kratkem otvorila nova letalska zveza z Evropo, ki jo bodo vzdrževala ogromna letala. Letala bodo rabila za pot čez Ocean le po 12 ur.

Polet štiri letal iz Pariza v Rio de Janeiro

Pariz, 2. aprila. o. Štirje francoski piloti so uspešno izvršili polet z letalom najnovejšega tipa v stratosferi iz Pariza v Rio de Janeiro. Polet ne pomeni nikakega rekorda. Imel je nalogo podati dokaz, da morejo tudi trgovinska letala leteti v takih višinah. Družba Air France bo sedaj vzpostavila promet na tej progi.

Stavka na newyorških železnica

New York, 2. aprila. s. (Ass. Press) Na treh newyorških podzemeljskih železnica je včeraj izbruhnila stavka. Te železnice prevozijo vsak dan povprečno milijon potnikov. Newyorški župan La Guardia bo posredoval, da bo stavka čim prej končana.

Poostreitev kontrole nad tujci v Bolgariji

Sofija, 2. apr. s. (Havas) Bolgarsko notranje ministristvo je izdalo nove, zelo ostre ukrepe glede bivanja tujih državljanov v Bolgariji in potovanja po državi. Odslej tujci državljanji ne smejo v Bolgariji potovati iz enega mesta v drugo brez posebnega policijskega dovoljenja. Če s takim dovoljenjem dospe tujci državljanji v kraj potovanja, se mora takoj javiti policijski oblasti, no vrnitvi v svoje stalno bivališče pa mora zopet vrniti policiji izdano dovoljenje za potovanje. Prestopniki proti tej odredbi bodo v prvem primeru kaznovani z globo 2000 do 4000 levov, v primeru ponovitve pa z izgonom.

Ali je mogoče živeti od izgube?

se vprašujejo avtomobilski prevozniki

Ljubljana, 1. aprila Zdaj, ko so glasovi o težavah z nabavo tekočih goriv že skoraj povsem utihnili, se oglašajo naši avtomobilski prevozniki. Poslali so nam članek ter v njem opisali zelo prepričevalno, da tudi oni ne morejo živeti od poslovne izgube. Dolgo so molčali, ko so se oglašali vsi drugi prizadeti; niso hoteli obešati svojih težav na veliki zvon, čeprav bi imeli pravico. Prevoznikstvo postaja pri nas ena izredno pomembnih gospodarskih strok, saj prometu še delj časa ne služi le železnica. Dobro organiziranega prometa si dandanes ne moremo več misliti brez prevoznikstva. Pri nas sicer ni velikih prevoznikov, ki bi imeli v državi z dobro razvito motorizacijo in pri nas tudi še ni primernih cest, da bi se večina prometa usmerjala po njih ter da bi torej prevzemali predvsem tovorni avtomobili. Toda prav zaradi tega bi nas morale politične težave naših prevoznikov še bolj zanimati, saj nikakor ne gre le za obrt samo na sebi, temveč za splošen gospodarski razvoj. Ščititi bi morali to podjetništvo že zato, ker je res domače, razvijajoče se iz naših skromnih razmer.

Dopis naših prevoznikov nam pa dokazuje, da je eksistenca marljivih, poštenih podjetnikov resno ogrožena. Kakor rečeno, ne gre samo zgolj za nje. Če bo prevoznikstvo propadlo, to nikakor ne bo ostalo brez posledice za vse gospodarstvo. Vsi vemo, kako silno vpliva na gospodarsko življenje železniška blagovna tarifa, in sicer predvsem na cene. Železniška tarifa bi pa nedvomno ne bila nižja, če bi železnice ne ve »konkurirale« prevozniki. Predvsem je pa treba upoštevati, da železnica, zlasti dandanes, nikakor ne more povsem nadomestiti prevoznikstva z avtomobili, kar velja zlasti za lokalni promet v večjih krajih.

In zakaj tožijo naši prevozniki? Pritoževali bi se lahko nad marsičem, n. pr. nad visokimi davčnimi, slabimi cestami, dragimi tekočimi gorivi itd. Toda vse to so že vsakdanje težave pri nas in z njimi se mora vsak sprijazniti. Nikakor se pa naši prevozniki ne morejo sprijazniti s prepričljivo odmerjenim tekočim gorivom za pogon tovornih avtomobilov. Danes je bila sicer uveljavljena nova odmera bencina za lastnike motornih vozil, a napačno bi bilo molčati, kakor da s povečanimi količinami goriva vsi zadovoljni. To bi si na pristojnih mestih lahko razlagali, da je zdaj vse v najlepšem redu.

Nov sneg na Dolenjskem

Novo mesto, 28. marca. Se po dokaj lepem, toplih in solčnih velikonočnih praznikih, med katerimi je od časa do časa zapihal precej močan veter, je pričelo v četrtek že v jutranjih urah deževati. Med deževnimi kapljicami so se kaj kmalu pojavile tudi snežinke. Ko pa je zapihala mraz sapa, je pričelo močno snežiti in je snežilo malone ves dan in še pozno v noč. Vsa narava se je odela zopet v snežno odejo. Dež in sneg sta napodila delavce v vinogradih, kjer je ravno sedaj delo zelo nujno.

Se pred prazniki so trte že obrezali, deloma tudi kolili in jih privezali, sedaj pa se vrši konanje in grabanje ter gnojenje trt. Vinogradnikom se z delom v vinogradih precej muči, ker je zaradi dolge zime tudi delo na polju zelo zaostalo. Zato tudi vinogradniki, kakor tudi kmeti nič kaj veselo ne gleda novega snega, ker ni kaj ovira pri delu, zlasti še ker je križ z delavci, ki jih ponekod niti za drag denar ne dobiš. Pri vseh neprijetnostih je kmetu v vzodbudo dobro premrzla in zato rahla zemlja, kar mnogo pomaga, da mu ere delo hitreje od rok.

Iz Trbovelj

— Pri večerajšnjih volitvah v tukašnja Bratovsko skladiščno TPD so trboveljski rudarji postavili tri liste, in to rdečo (socialisti), belo (krščanski socialci) in zeleno (Jugorasi). Socialisti so iz volitev izšli najmočnejši z 893 glasovi, krščanski socialci so dobili 469, Jugorasi pa 196 glasov. Levičarji in narodni socialisti se volitev niso udeležili. Socialisti so od zadnjih volitev pridobili okrog 200 glasov ter bodo imeli v glavnem odboru Bratovske skladišnice 4, krščanski socialisti pa 2 odbornika. Volitve so se izvršile v popolnem redu in miru.

— Opozarjamo lastnike psov, da morajo do 15. t. m. prijaviti vse nad tri mesece stare pse pri trboveljskem občinskem uradu in plačati predpisano občinsko takso. Pse, ki bodo po 15. aprilu dosegli starost treh mesecev, je treba prijaviti v roku desetih dni. Prijava se izvrši po posebni predpisani tiskovini. Obenem s prijavo mora vsak lastnik nabaviti za psa tudi določeno pasjo znamko, ki mora biti pritrjena na močnem usnjatem ali žilnem ovratniku. Poleg nabavnih stroškov za pasjo znamko mora plačati lastnik za vsakega psa letno občinsko takso, in to za lukaznega psa po 50 din, za lovskega po 30, za pastirskega ali mesarskega po 20, za psa čuvaja pa po 10 din. Lastniki psov se pozivajo, da javijo pravočasno v prijavnem oddelku trboveljske občine svoje pse in se tako ognejo kazenskim posledicam.

— Trboveljska občina je sklenila, da bo tudi letos oddala prazna, neobdelana občinska zemljišča brezplačno v najem revnim slojem v svrhu obdelave in pridelovanja zelenjave. Navedena zemljišča se bodo oddala v najem za dobo treh let. Opozarjamo reflektante, ki so člani občine Trbovelje in nimajo lastnega zemljišča, da se zgledajo v občinskem uradu pri tajniku najpozneje do 16. t. m. — Zaradi obilnega neracionalnega sekanja iglastih gozdov se je tudi v občnosti trboveljske občine opazilo škodljivo razširjanje smrekovega lubadarja. Občina sara-dit tega ponovno opozarja vse gozdne posestnike na točno izvrševanje predpisov gozdnega zakona, po katerem zakonu je treba, če se pojavi smrekov lubadar ali kak drug škodljiv mrčes ali prenosna bolezn, takoj uporabiti vsa sredstva, da se škodljivci gozdnega drevja zatirajo v kail. Stroške za tako zatiranje trpe lastniki ogroženih gozdov sami, razen če bi bili za to porabili večje vsote, v takem primeru se lahko oprosti deloma ali celotno od plačevanja davkov. Važno pri tej smičitni

Prevozniki navaajo zanimivo kalkulacijo. Za primer so vzeli štirinastki tovorni avtomobil. Če prevoznik obratuje s tem avtomobilom na leto 48 tednov, porabi 3.840 litrov bencina, ker so mu ga odmerili samo 80 litrov na teden. To ga velja približno 25.500 din. Potrebuje pa še 200 litrov olja, ki velja 6000 din. Vozarinsko takso mora računati povprečno na 2.438 din, prispevek za cestni sklad 3.250 din, banovinsko takso 1.500, mestne dajatve prav tako 1.500, najemnino za garažo 3.600, davek 3000, plačo in oskrbo soferja 18.000 in stroške bolniškega in starostnega zavarovanja na 1.800 din. K temu je treba še pristeti 13.000 din za obrabo pnevmatik — pri nizki ceni — in zračunamo 79.588 din stroškov na leto. Vrteli pa še nismo mnogih drugih učinkovitih stroškov, n. pr. popravila vozila, mazanje, čiščenje, amortizacija vozila, zavarovalnina, takse za redni letni pregled itd.

Z odmerjeno količino tekočega goriva prevoznik lahko opravi na leto okrog 12.000 km poti, če računamo, da porabi 30 litrov bencina na 100 km. Če računamo, da lahko računa za prevožen kilometer poti le 6 din, sprevrščimo, da vse leto nič ne zaslužim, temveč da celo utrpim izgubo 7.500 din! Kako je mogoče živeti od izgube? Kako se naj podjetnik preživlja? S čim naj amortizira avtomobil? Kako naj prispeva v neštete namene, kar terjajo od njega kot narodni davek? Četudi bi v življenju šlo vse po sreči ter da bi se človeku ne bilo treba bati bolezni in nesreč, pod takšnimi pogoji vendar ni mogoče živeti in ne preživljati družine.

Ze doslej so bili prevozniki silno prizadeti in so utrpeli veliko škodo, saj ne morejo že od novembra normalno obratovati. Čeprav so bili prizadeti tudi lastniki drugih vrst motornih vozil, imajo največ razlogov za tožbe v resnici prevozniki, ki se neposredno preživljajo z vožnjami in samo s tem. Zato bi se morali potegniti prav za nje z vso odločnostjo. Njihov obstoj je že resno ogrožen in če ne bo kmalu prišlo do nujno potrebnih ukrepov, bodo prevozniki podjetja propadla. Prav zaradi tega je treba naglasiti, da s povečanimi količinami bencina ni bilo še vedno primerno pomagano prav tistim lastnikom motornih vozil, ki so bili z dosedanjimi omejitvami najbolj prizadeti. Vprašanje dodeljevanja bencina torej še vedno ni rešeno.

akciji je predvsem, da se vse posekano, od vetra ali snega polomljeno in vrženo iglasto drevje takoj obeli. Isto velja tudi za ves les, ki je zložen po skladiščih in žagah. Po lubadarju napadena drevesa je treba takoj posekati in obeliti. To se tiče tudi lesnih trgovcev in drugih prevzemnikov lesa, zlasti tudi lastnikov in zakupnikov žag, ki ne smejo sprejemati neobdelanega iglastega lesa na žago. Prestopki se kaznujejo z visokimi denarnimi globami.

SOKOL

Sokolsko strelišče v Mokronogu

Sokolsko društvo v Mokronogu je lani dogradilo prav lino strelišče, na katerem naj bi se vezbalo sokolsko članstvo, zlasti moška mladina, v ostrem streljanju. Ker imajo člani sokolskega društva, ki pri začetnem izpitu dokažejo dovolj za bo dočega vojske potrebne izvežbanosti, olajšavo pri osluzenju vojskega roka, je strelišče za mlade ljudi nujno potrebno. Vsak vojni obveznik, ki hoče kot član sokolskega društva doseči olajšavo glede služenja v kadrju je dolžan dokazati, da se je uril tudi v streljanju. Strelišče bo 5. maja slovesno otvorjeno.

Sokolsko društvo je prejelo od vojnega okruza v Celju še puške in 2000 nabojev. Ker je vse urejeno in pripravljeno, so se v nedeljo 31. marca pričele vaje v streljanju. Strelišče je bilo dobro obiskano in je za prve strelje vladalo prav veliko zanimanja. Streljalci bodo redno vsako nedeljo in se vezbali, tako da bodo strelci do časa slovesne otvoritve strelišča že kolikor toliko uvežbani, da se bodo mogli udeležiti tekmovalnega streljanja, ki je v načrtu za otvoritev.

Z gradbo strelišča je sokolsko društvo dokazalo, da hoče sokolsko mladino vestransko izvežbati tudi za primer, če bi bilo treba braniti domovino.

— Poroka. V nedeljo, 31. marca sta se poročila g. inž. Tomo Knez in gđ. Nada Fuxova. Čestitamo!

— Sokolsko društvo Ljubljana-Zgornja šiška. V letošnjem letu proslavi Sokol v Zgornji šiški, najmlajša ljubljanska sokolska enotica, ki uspešno deluje v rojstnem kraju, prvega slovenskega pesnika Valentina Vodnika, svojo desetletnico z nizom prireditve. Prva večja prireditev v jubilejnim letu bo telovadna akademija, ki jo je pripravil marjavi vadijski zbor. Nastopijo na nji vsi oddelki. Večino vaj so sestavili domači vadijski sami. Akademija bo v nedeljo 7. t. m. s pričetkom ob 20. uri. Bratski vabimo na njo brate in sestre ljubljanskih enot, pa tudi ostalo narodno javnost. Zdravo!

Sokolska razstava v Zagorju ob Savi

V okviru proslave 50letnice obstoja Sokolskega društva v Zagorju o/S, bo v slavnostnih dneh 15. in 16. junija društvena razstava, ki naj pokaže društveno delovanje na vseh področjih narodnega preporoda in izobrazbe v teku polstoletja. Da bo razstava kolikor mogoče pravilno ustrezala svojemu cilju, je potrebno, da pri tem sodeluje vse članstvo, posebno še bratje in sestre iz one dobe, ko je vodil zagorski Sokol najtežjo borbo proti narodnemu zasužnjevanju. Pri tem bodo najbolj ogovorno pričali fotografirani posmetki iz začetne dobe do danes raznih nastopov in izletov, ki jih je društvo tekom 50 let izredno mnogo priredilo. Poleg takih posmetkov je še mnogo drugih predmetov, ki bi pričali o delovanju in gibanju zagorskega Sokola (razna vabila, znaki, spisi, letaki, diplome iz začetne dobe). Mogoče poseduje kateri izmed bratov še stari sokolski klubki ali kraj iz

prvih časov. Vse to bi šlo prišlo o živem delovanju zagorskega Sokola. Obročamo se zato na vse, ki imate v shrambah te predmete, da bi jih stali za zletne dni Sokolu na razpolago, da tako na sokolski razstavi javno dokažemo, koliko je zagorski Sokol pripomogel k nacionalni zavesti in kulturnemu dvigu našega rodu tekom 50letnega obstoja.

Ta naš apel velja tudi bratom, ki so kakorkoli delovali pri našem Sokolu, pa jih je pomneje usoda raznesla širom naše zemlje, ako bi imeli iz teh časov kake spominke predmete, da sporoče na nižji naslov. V Zagorju bodo posetili zagorske družine člani razstavnega oddelka. Da prevezamo proti potrditvi te predmete, vse druge prostimo, naj se obrnejo direktno na predsednika razstavnega oddelka, brata Lovoslava Mrnuha, ki prevzame osebno jamstvo za poslane predmete, katere bomo vrnili takoj po razstavi. Zdravo!

Vlak mu je odrezal nogo

Kranjci, 2. aprila Med prebivalci ob železniški progi se je hitro razširila vest o težki nesreči, ki je doletela 26 letnega železniškega delavca Jožeta Zavrja iz Kresniških poljan. Zavrj je bil v nedeljo na obisku pri svojih znanjih v Jevnici Okrog desetih zvečer so se prijatelji poslovili in Zavrj se je namenil sam domov proti Kresniškim poljanom. Noč je bila temna in ko je prišel Jože po stezi, ki pelje preko tirov, je prišlo do nesreče. O podrobnostih ni mogoče reči še ničesar, ker se ponesrečen mož še ni toliko zavedel. Kar je privedel z ljubljanske strani nočni ekspres, ki je podrl Jožeta in kolese lokomotive so mu odrezala nogo. Zaradi udarca in padca se je Jože onesvestil. Nesrečnik bi bil izkavrel, da ni prišel tedaj mimo železniški uslužbenec deseter g. Mali, ki je opazil na tleh ležalega človeka. Še bolj se je ustrašil, ko je videl neznanca vsega krvavega. Posvetil je blize in je spoznal v ponesrečencu prijatelja Zavrja.

Mali je stekel hitro do Jevnice, kjer je poklical Godčeve, ki so najbližje kraju nesreče. Z njim je odšlo nekaj domačih, ki so prenesli težko ranjenega železničarja na javniško postajo. Spoznali so, da je zdravniška pomoč nujna. Na javniški postaji so ustavili nočni tovorni vlak, ki je vozil z židamske postaje proti Ljubljani. Še vedno nezavestnega moža so položili v službeni voz ter ga odpeljali do Ljubljane. Z ljubljanske postaje so zaprosili reševalce za prevoz v bolnico. Sredi noči so ga prepeljali v splošno bolnico.

Stanje železničarja Zavrja, ki je ob nogo — ekspresni vlak mu jo je odrezal pod kolonom — je zaradi poškodb in izgube krvi zelo nevarno. Zavrj je bil zadnji čas zaposlen pri železnici. Bil je skromen in tih delavec in so ga imeli radi tovariši in predstojniki.

Tatvine

Ljubljana, 2. aprila Na Vrhniki se je vtihtapl omi dan v pralnico gostilničarke Ljudmilde Serinjeve tat, ki je odnesel 12 belih serviet, 4 barvaste namizne prte, 2 ruhi, več brisač z modrim robom, nekaj robov ter nekaj ženskega in moškega perila. Serinjeva je oskodovala za 1000 din.

Iz skladišča lemegega trgovca Josipa Javornika na Brezovici pri Ljubljani so bila te dni ukradena štiri kolese malih železnih vagončkov za prevažanje lesa in dve osi. Ukradli so jih najbrž nabiralci starega železa, ki jih bodo skušali prodati kot staro železo.

V Bojtni je bilo vlomljeno v shrambo posestnika Antona Vrbka. Tat je odnesel dve moški obleki, dva suknjca, barunast klubuk in bankovec za 100 din, ki ga je našel v omari. Oskodovalenec je prijavil, da je tatvino zagrešil najbrž neki Anton S., ki se kladi po deželi s svojo ženo in prosi za prenočišče pri samotnih posestnikih.

Orožniki okrog Kamnika zasledujejo že delj časa 35letnega Jožeta Prekleta, ki mu pravijo domačini tudi »Avstrijski Jože«, ker je svoj čas rad uhajal v bivšo Avstrijo in tihotapl. Preklet se je pred nedeljo pojavil na posestvu Jerneja Podbevška v Ravni v Tuhinju, kjer je ukradel iz hiše par škornjev, tri ženske naglavne rute in nekaj perila. Z ukradenim robo je odšel proti Kamniku, mimogrede pa se je ustavil v Markovem ter odpeljal posestniku Jakobu Poljanšku 300 din vrednega psa čuvaja, ki ga je spotoma najbrž prodal. V Petrinji pri Fari je bilo vlomljeno v mešnico Jakoba škendara. Najbrž so bili na delu cigani, ki se radi potikajo v tamkajšnji kraj ali se skrivajo v gozdnih okrog Kočevja. Tatovi so odnesli škendur okrog 8 kg svežega mesa in 21 kilogramov svinjske masti, v skupni vrednosti okrog 500 din.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri. Torek, 2. aprila: Županova Micka. Varh. Premiera. Premierski abonma. Sreda, 3. aprila: Severna liska. Red A. Četrtek, 4. aprila: Asmodej. Red B (in Poletni abonma).

Petek, 5. aprila: Zaprt. V vlogi Hlestadkova v Gogoljevem »Revizorju« bo proslavil jubilej 40 letnega gledališkega dela nestor slovenskih aktivnih dramatik igralec Josip Daneš Gradč. Na jubilej dela zaslužnega, splošno izredno priljubljenega igralca, ki bo 9. aprila v opnem gledališču, opozarjamo.

OPERA

Začetek ob 20. uri. Torek, 2. aprila: zaprt. Sreda, 3. aprila: Adriana Lecouvreur. Red Sreda. Četrtek, 4. aprila: Figarova svatba. Red Četrtek. Petek, 5. aprila: Zaprt.

— Prihodnji teden bo debutirala v Donizettijevi »Luciji di Lammermoorski« Sonja Ivančičeva, ki jo naše občinstvo že prav dobro pozna kot odlično koncertno in radijsko pevko. Sodelovali bodo: Gostič Anžlovar, Marček, Lupša, Rakvec in Barbičeva. Na novo bo delo režiral Emil Frelih, glasbeno vodstvo pa bo imel A. Neffat. Prijava za poletni abonma, ki je vključen v letoletni abonma reda B se še vedno sprejemajo in sicer v pisarni računovod-

stva v dramskem gledališču. Prva predstava za Poletni abonma bo v četrtek, 4. t. m. igrali bodo Mauriacovega »Asmodeja«.

Železnica

KOLENDAR

Danes: Torek, 2. aprila: Francišek Pavlanski

DANASNJE PRIREDITVE
Kino Matice: Maria Antoinetta
Kino Sloga: Lord Jeff
Kino Union: Tarzan in njegov sin
Prirodoslovno društvo: predavanje ga. Fanny Copelandove o »Orkneyskem otoku« ob 18. v mineraloški predavalnici na univerzi
Jubilejna umetniška razstava v Jakopičevem paviljonu

DEJAVNE LEKARNE
Danes: M. Bakardžić, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Z Jesenic

— Predavanje o napadih iz zraka. V sredo 3. t. m. ob 20. uri bo v Sokolskem domu na Jesenicah drugo javno predavanje o pasivni obrambi pred napadi iz zraka. Predaval bo g. Lukmann Karel, po veljnik gasilke čete KID in banovinski instruktor za obrambo pred letalskimi napadi o temi: Vloga vojnega letalstva v totalni vojni. Predavanje se bo vršilo v zvezi s sklopičnimi slikami.

— Odkritje spominke plošče na rojstni hiši jugoslovenskega dobrovoljca in planinca po. Mihe Čopa, bo v nedeljo 28. t. m. ob 11. uri dopoldne na njegovi rojstni hiši na Blejski Dobravi. Pri tej svečanosti bodo sodelovala številna nacionalna, kulturna, sportna in planinska društva ter pokojnikovi stanovski tovariši.

Snežne razmere

Poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru SPD in JZSS 2. aprila.

Dom na Komni 1520 m: —4, jasno, 100 cm snega, osrenjen.

Triglavska jezera: —5, jasno, 120 cm snega, osrenjen.

Biba na Menini planini 1508 m: —2, jasno, mirno, 70 cm snega, pršič.

Iz Ljutomera

— Sneg. V četrtek podnevi in ponoči je med deževjem tudi snežilo. Sneg je pobelil hribe, toda v enem dnevu je skopnel.

— Delavec še vedno čakajo na delo. Velika noč je za namo. Z njo se je navadno odprlo tudi delo in zaslužek za tiste, ki so bili vso zimo brez dela, brez zaslužka in deloma tudi brez zadostne hrane. Ker je po praznikih precej muhasta aprilsko vreme, se delo še ni pričelo, čim bo lepše vreme, bo pa dela še preveč. Takrat bo pa zopet težko za poljske delavce, zlasti še, če bodo tudi letos organizirani transporti sezonskih delavcev. Bolje bi pač bilo dati zaslužka tem ljudem doma z javnimi deli, poleg tega bi pa bilo tudi dovolj poljskih delavcev, ki jih zdaj navadno primanjkuje, ker vse hiti v tujino za zaslužkom.

Iz Metlike

— Mlada žrtev meningitisa. Tik pred velikonočnimi prazniki je zbolela učenka I. razreda osnovne šole v Metliki Jožica Jakljevič iz Rosalnice, za katero je bilo takoj ugotovljeno, da boluje na meningitis. Odpremljena je bila v bolnico skupno s starejšim bratom, ki je prav tako obolel. Dočim se bratcu stanje boljše in je upati, da bo okrevala, je prišla v Metliko žalostna vest, da je mlada učenka včeraj umrla in bila takoj pokopana. Prizadeti starši naše iskreno sožalje!

— Štirjele oslovskega kajša. Nezdruženo vreme je povzročilo, da se je med mladino pričel širiti oslovski kašel. Znano je, da so za to boleznijo oboleli nekateri otroci v Curilih in Krizevskih vasi pri Metliki. Paziti bo treba, da se bolezen ne razširi in zaide še v mesto in druge vasi!

Važen zakon na Japonskem

— Na Japonskem je izšel nov zakon, ki je zelo važen za krščansko vero, kajti prvič v zgodovini Japonske je tam priznana krščanstvo kot enakopravno z budizmom in šintoizmom. Krščanske družbe lahko dosegajo pravice pravne osebe. Cerkev, župnijsko poslopje kakor tudi k župnijski spadalca poslopja kakor šole in bolnice, ki jih vzdržujejo misijonarji, niso podvržene davkom. Krščanske cerkve se lahko obračajo za pomoč na državne oblasti, proti vsakomur kdor jih smeši ali jim dela kakršnekolik ovire.

V utemeljitvi novega zakona je rečeno, da zasluži kršč

Afera ponarejevalcev denarja se razpleta

Jože Majhenc je hotel priti brez dela do denarja, pa je bil opeharjen za težke tisočake

Vrhovo pri Radečah, 1. aprila. Posednik Majhenc Jože na Vrhovu pri Radečah se je že več let pečal z mislijo, kako bi prišel do denarja. Zato se je tudi družil z ljudmi sumljive preteklosti, jih vabil na svoj dom in jim izkazoval vso gostoljubnost.

Pred štirimi leti se je z njim seznanil prosilci in zaradi prevar že 14-krat kaznovani Anton Žuraj, ki je znal kaj hitro izkoristiti njegovo gostoljubnost. Dočim je čez dan pri ljudeh na Vrhovu in bližnji okolici »popravljale« ure, je imel hrano in prenočišče pri Majhencu, katerega je v nekaj dneh tako navdušil za ponarejevanje denarja, da mu je Majhenc samo za neke informacije o teh stvareh dal 2000 din. Anton Žuraj je po poklicu privatni uradnik, star 54 let. S tem pa Žuraj še ni bil zadovoljen. Vedel je, da ima Majhenc denar in mislil si je: za informacije sem dobil 2000 din, koliko bom šele dobil, če pripeljem kakšnega »inženirja«, ki bo voljan prijaviti vse potrebne stroje za ponarejanje denarja.

Čez teden dni je Majhenc že govoril s »svetnikom pri direkciji drž. železnice v Zagrebu« inž. Dvořakom, dejansko pa le s prošlami Antonom Grašičem, ki ga posebno dobro poznajo v Zagrebu in Poljudanah, ko je vodil tam gostilni. Po kratkem pomenku, kako se bo denar ponarejal in za informacije o nabavi pravih strojev, mu je Majhenc takoj izročil zopet 2000 din!

— »Tas posel pa gre hitreje izpod rok kakor sem si mislil. Kaj boš denar ponarejal, ko ga dobiš pri Majhencu na Vrhovu kolikor ga hočeš!« si je mislil Žuraj.

— Samo to mu ni bilo po volji, da je moral dati sedaj Grašiču kar celega »jurja«. — »No, le čakaj me, tudi tebi ga zagodem.« Žuraj je divje zaklel in že je imel nov načrt.

Cez nekaj dni je bil Žuraj zopet pri našem Majhencu in prepračal ga je, da ima še boljše strokovnjake od inž. Dvořaka. To je Miletič Mijo, inženirja »same« kemije, ki stanuje v Tomašičevi ul. v Zagrebu. Žal, da zaradi prezaoplenosti ni utegnil priti na Vrhovo, pač pa, ako bi mu Majhenc poslal 2000 din, bo preskrbel vse potrebne informacije in kasneje tudi stroje za ponarejevanje denarja. Da bi pa stvar ne bila sumljiva, mora vse pošiljke in pisma naslavljati na omenjenega inženirja, vse pa položiti še v posebno kuvertu z naslovom »Žuraj Anton, Tomašičeva ul., Zagreb.«

In Žuraju se je tudi ta naklep posrečil. V kratkem času je Majhenc poslal 9.500 din, toda ne inž. Mijo Miletiču, ker ga sploh ni. Vse pošiljke je dobil v roke Žuraj, ki za ves denar ni pripravil niti enega klišeja, kaj šele aparate. Majhenc je nanj menda bolj ogorčen nego na vse drugo, pa kaj hoče, saj delita enako usodo v zaporih.

Zanimivo pa je sedaj še bolj vprašanje, od kod je dobil naš Majhenc toliko klišejev, kemikalij in aparatov za ponarejanje bankovcev, da so jih morali orožniki kar z vozom odpeljati v Radeče. Sam pravi,

da ne ve kako je prišlo to v njegovo hišo. Še važnejše pa je vprašanje, kdo je klišeje delal, kajti znano je, da so bili bankovci, ki jih je spravljaj Žuraj v promet v Zagrebu, tako fino izdelani, da jih je le večje oko razlikovalo od pravih.

Zelo zanimiva je Žurajeva izjava, češ, da ni vedel, da je Grašič lažni inž. Dvořak, nabavljaj Majhencu material za ponarejanje petstotakov iz inozemstva in to šele v zadnjih dveh letih, dočim je Majhenc prenehal dopisovati z Žurajem od leta 1937. Baš tu se bo morala voditi točna preiskava. Ni izključeno, da bo spravila na dan še presenetljive podrobnosti. Najvažnejše se zdi, da sta oba lažna inženirja vsak po svojem načrtu ali tudi sporazumno goljufala naiivnega Majhenca ter mu za visoke vsote dobavljala material iz centrale, ki je bodisi v Zagrebu ali Mariboru imela celo tovarno aparatov za ponarejanje bankovcev. Verjetno je, da je Grašič ali njegov pajdaš prinesel nekaj klišejev ali podobnega, morda tudi kak ponarejeni petstotak, ki je Majhencu navdušil, da je zopet globoko segel v žep.

Pisana družba ponarejevalcev, — katerim se pripisuje precejšnja izobrazba, med njimi je celo neki odpuščen učitelj M. V., ki je pred leti še služboval v mariborskem okrožju, — je bila večkrat pri Majhencu na Vrhovu, kamor se je pripeljala z avtomobilom ter vzbujala med domačini splošno pozornost. Toda nihče ni niti slutil, da so to ponarejevalci denarja.

zaključku pa himno »Hej Slovanci, ki so jo peli vsi navzoči. Glavna skupščina sokolske župe Kranj je pokazala odločno voljo vseh sokolskih voditeljev, da bodo sokolsko delo nadaljevali po določenih poti.

Mokronog in vprašanje obrtne šole

Mokronog, 28. marca. Mokronog, ki je večji trg in celo industrijski trg na Dolenjskem, še nima obrtne šole, da bi mu bila nujno potrebna. Pred leti je bila sicer tu že obrtna šola, v kateri so si obrtni vajenci priučili vsem potrebnim vednostim, da so mogli zadostiti svojim obrtnim zahtevam. Čemu se je prepotrebna obrtna šola ukinila, je pač še danes neumevno. Sedanjost pa nujno zahteva in kliče po otvoritvi obrtne šole. V Mokronogu je mnogo obrtnikov, ki imajo vajence, v tovarni usnja so mladi fantje, ki se uče strojarstva, in tudi trgovine imajo vajence in vajenke, ki jih je pa premalo, da bi se zanje ustanovila trgovska šola, vendar bi tudi v obrtni šoli marsikaj dobili, kar bi jim koristilo v trgovskem poklicu. Ker je v Mokronogu in njegovi okolici precej vajencev, ki so potrebni strokovnega pouka za svoj bodoči poklic, je pač sveta dolžnost mojstrov kakor tudi obrtnih za druge in drugih v to poklicanih čimteljev, da se že vendar enkrat predramijo in spoznajo važnost in potrebo, nuditi obrtnemu naraščaju izobrazbo, ki jim jo more dati le obrtna šola.

Naš narod potrebuje spretnih rokodelcev, ki jim ne sme biti dovolj, da so večši in spretni v izdelavi obrtniških izdelkov, priučiti se morajo vsemu, kar posamezna stroka potrebuje in usposobiti se, da bodo v stanu dvigniti ugled svojemu stanu z umnostjo in spretnostjo.

Mokronoški obrtniki, zdramite se in dajte svojim vajencem možnost obrtniške izobrazbe.

Iz Litije

— Lep dokaz tovarništva. V Završniku pri Litiji je pogorela hiša, kjer sta domovali sestri Urbančičevi. Začelo je goriti kar sredi noči, ko sta obe trdno spali. V zadnjem trenutku sta skočili iz gorilne hiše skozi okno in sta si oteli le golo življenje. Vse jima je pogorelo. Imeli sta ravno novo pohištvo. Francke Urbančičeve so se spomnili njeni stanovski tovariši in tovarišice iz naše predmestja. Nabrali so zanj okrog 1500 din. Naši vrli predmestčarji so nam lahko za vzgled, kako je treba pomagati bližnjemu v nesreči.

— Marčev sneg — beruški gnoj. V četrtek popoldne je začelo snežiti med dežjem, pozneje pa je prenehal dež in je snežilo v debelih gostih kosmih. Sneg je bil moker. V petek zjutraj je bilo vse pod snegom. Po hribih je bilo toliko snega, da so ga morali Solarji gaziti do kolena. Proti snegu je nepravilno precej škoda na drevnih Nektarinih črvenih je zlasti v višje ležečih gozdovih podrl.

Obrtniško zborovanje

Škofja Loka, 29. marca. V sredo 27. t. m. je polagalo svoje račune Obrtniško društvo v Škofji Loki še vsem dobro znana organizacija, ki je pred leti priredila obrtno-industrijsko razstavo. Lani je preživljalo društvo hude notranje boje, ki so se obravnavali na dveh izrednih skupščinah. Radi društvenega premoženja se je vtihotapilo med članstvo več škodljivih ljudi, ki so trdovratno skušali dobiti vodstvo društva v svoje roke ter se pri tem posluževali najrazličnejših metod, da odriče prave ustanovitve društva od njihovih naravnih pravic. Na izrednem obnem zboru meseca julija lanskega leta se jim je zadnji poizkus popolnoma ponesrečil in to menda za vedno. Vodstvo društva je prišlo v roke onim, ki so to zaslužili.

Na obnem zboru, ki ga je vodil g. Čadež Jože je društvo kupilo parcelo tik glavne ceste na kolodvoru v izmeri 1.500 m² z namenom, da bo obrtniško škofje Loke in njene okolice dobilo končno svoj lastni krov in svoje lastne prostore. Društvo ima odobreno veliko tombolo, ki jo priredi v mesecu juliju, na kar javnost že danes opozarjamo. Blagajniško poročilo je podal g. Klun Jože, ki je podrobno navajal vse poslovanje društva v številkah ter končno zaključil, da je imelo društvo v toku njegovega nekaj mesečnega blagajniškega poslovanja okrog 100.000 din prometa. Za nadzorni odbor je poročal njega predsednik g. Lotrič Ivan, ki je potrdil pravilnost vseh prilog z blagajniškimi zapiski ter predlagal blagajniku in odboru zaupnico, ki je bila soglasno sprejeta.

Pri volitvah novega odbora je bil izvoljen za predsednika g. Klun Jože, za podpredsednika pa g. Kalan Tine. Tajniška funkcija je bila poverjena g. Kavčiču Jožetu, v odboru so pa še drugi delavni člani, ki jamčijo za popoln uspeh dela v tekočem letu.

Društvu želimo pri njegovem nadaljnjem delu, zlasti pri izvedbi velike obrtniške tombole, najlepše uspehe!

Nepojasnjena afera

Novo mesto, 1. aprila. Pred dobrim letom je dnevno časopisje poročalo o priletni ženi Pugalj M. iz Rumanje vasi, ki je na zelo premeten način oskodovala več petičnih in pobožnih starih ženic za precej visoke vsote v narobne namene. Prisileperila je baže nad 70 tisoč din. Sleparka je bila obsojena pred okrožnim sodiščem v Novem mestu na 5 let zapora in zdaj je zaprta v ženski kaznilnici v Begunjah.

Marsikomu se je čudno zdelo, da bi že priletna žena, clasi samica, o kateri nikoli ni bilo slišati nič slabega, — znana je bila kot zelo pobožna, saj je rada obiskovala cerkve in božja pota — kar naenkrat zašla na kriva pota. Šušljalo se je sem in tja marsikaj po Rumanji vasi, vendar ni mogel nihče nič točnega povedati. Šušljanje je prišlo na uho tudi sodišču. Baže je nekdo svoj sum sporočil sodišču, ki je začelo zadevo preiskovati, da dožene kaj več o tem. Čuje se, da je zapletena v nečedno zadevo v zadnjem času precej vplivna oseba, ki je marsikje igrala dokaj vidno vlogo na častnih mestih. V koliko je sumničenje utemeljeno, bo dognalo sodišče.

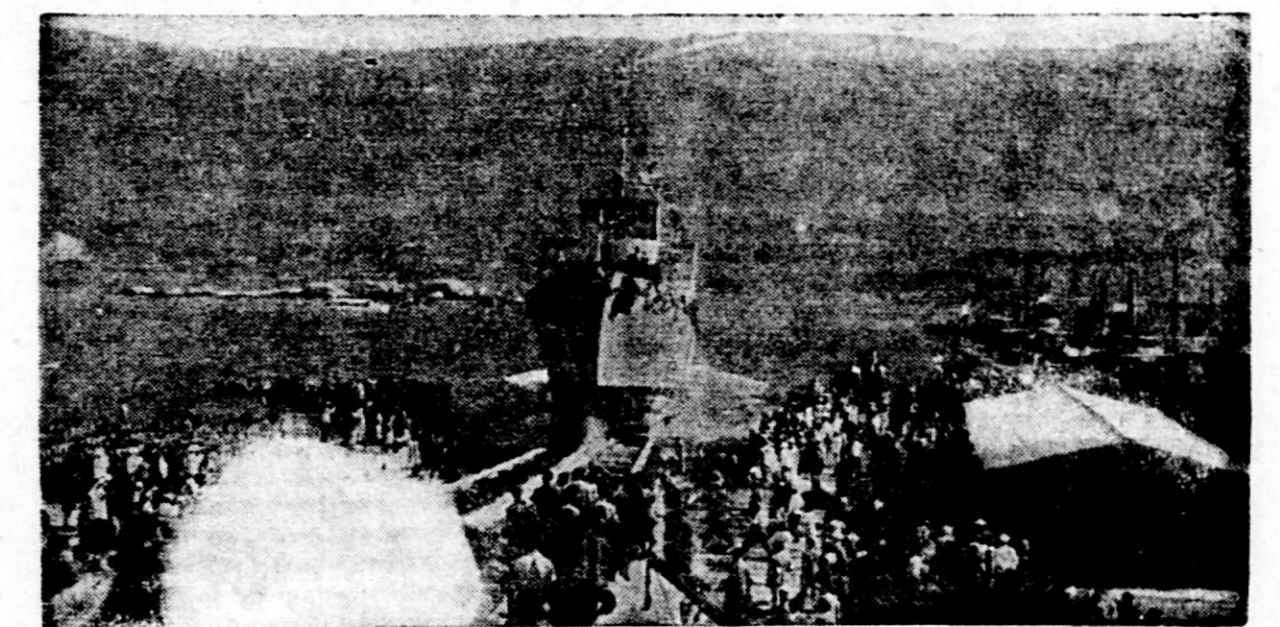
Iz Kamnika

— Kolo jugoslovenskih sester v Kamniku bo imelo v četrtek, 4. t. m. ob 20. svoj redni letni občni zbor. Kolašice iskreno vabijo vse, ki se zanimajo za delo te naše edine ženske nacionalne humanitarne organizacije, da se udeležijo občnega zbora. — Občni zbor bo v bralni sobi Narodne čitalnice.

— Zadeva od kapi je nenadoma umrla gospa F. Rodetova, bivša gostilničarka v Kamniku. Pokopali smo jo večerj popoldne. Zapušča užaloščenega soproga in sina, ki jima tudi mi izrekamo iskreno sožalje!

»Ljubljana« bo dvignjena v začetku maja

Stroški dviganja bodo znašali okrog osem milijonov din

Rušilec »Ljubljana« po svečanem krstu

Šibenik, 2. aprila. Priprave za dviganje potopljenega rušilca »Ljubljana« so toliko napredovale, da je zelo verjetno, da bo rušilec dvignjen iz morja že v začetku maja. Rušilec leži na dnu morja na levem boku, naglajn za 120 stopinj proti svoji normalni legi. Preden ga bodo spravili v normalen položaj, ga bodo morali obrniti. To je pa zelo nevarno delo, ker se lahko rušilec prevrže na leve na desno stran. Če bi se to zgodilo, bi se ladja lahko močno poškodovala, ker morsko dno ni ravno, temveč skalovito. Zato so morali najprej poravnati morsko dno, in sicer tako, da so navozili kamenja in ga nametali okrog potopljenega rušilca. Kamenje so pokrili z vrečami peska, da se bo potopljena ladja lahko naslonila nanj, ko jo bodo dvigali in naravnjavili. Nad 10.000 vreč peska je deloma že na morskem dnu, deloma ga pa še dovažajo.

To delo bo končano do 15. t. m. Potem pa začno takoj dvigati in naravnjavati rušilec. Potopljeno ladjo bodo dvigali iz morja s pomočjo cilindrov, ki so jih že pripeljali iz Italije. Podjetje, ki daje na razpolago vse potrebne orodje in stroje in za dviganje potopljenih ladij izvežbane ljudi, dobiva za to primerno odškodnino. Ko bo pa ladja dvignjena, dobi še posebno nagrado. Računajo, da bodo znašali vsi stroški za dviganje rušilca 8.000.000 dinarjev. Ljudje so prvotno govorili, da bodo stroški mnogo višji, da bodo znašali okrog 30.000.000 din, a tudi 8.000.000 ni malo. Toda brez stroškov dviganja ladje ne gre, saj bodo stale same vreče brez peska okrog 150.000 din. Nad potopljenim rušilcem stoje naši in italijanski remorkerji, štirje topolpajski aparati v posebnih ladjah s posadko in topolpajči ter druge pomožne ladje in osebe.

Za planinski dom na Boču

Poljčane, 1. aprila. V nedeljo se je vršil pri Mahoriču ob lepi udeležbi članstva občni zbor podružnice SPD Poljčane. Vsa poročila funkcionarjev in tudi razprava, ki se je razvila ob njih, so pokazala, da je potreba in želja po planinskem domu na Boču od leta do leta, od dne do dne večja. Že iz poročila predsednika g. Volfceta, ki je pred dvema letoma prevzel vodstvo podružnice, je razvidno, da je podružnica tudi v preteklem letu marljivo delovala in ni držala križem rok tudi glede priprave graditve doma na Boču. Planinski dom na Boču bo nedvomno znatno oživil in povečal dotok turistov v naš kraj, kar bo v korist tudi za tukajšnje prebivalstvo. Predsednik je dalje glede zadeve graditve planinskega doma na Boču pojasnil stališče domačih podružnic v zvezi s sosedno podružnico SPD Rogaska Slatina, ki skupno upravlja ta boške postojanke. Izrazil je željo, da bi zadeva čim prej krenila z mrtve točke in da bi se gradnja primerne doma na Boču kar najhitreje začela.

Sledili sta izčrpní poročili tajnika g. Ritonje in blagajnika g. Solarja. Klub težkim razmeram, v katerih živimo, zaznamuje društvo v preteklem letu lep napredek. Gospodarsko stanje se boljša. Glede Boča samega omenja tajnik, da je bil obisk za 50 odstotkov slabši od preteklih let, to pa zaradi zunanjih dogodkov in pa tudi zaradi vremenskih nepravil. Boč ima novega agilnega oskrbnika in bo letošnji obisk gotovo spet dober. Tudi on je mnenja, da se bo z dobro voljo obeh podružnic dom na Boču v kratkem pričel graditi. Sej je imel odbor 10 in 3 upravne. Društvo je priredilo za zbiranje gradbenega fonda 3 veselice. Podružnica šteje 74 članov. Blagajna izkazuje

7904 din dohodkov in 2539 din izdatkov. Imovinsko stanje je od lanskih 12.000 din naraslo na 19.000 din.

Med predlogi je bilo omenjeno, naj se pri »Formilah« na Boču namesti kašipot s smeri: Boč, Slatina, Studenice. V dosegu večje skupnosti in medsebojne povezanosti in za širjenje naše lepe pesmi, ki bo med prebivalstvom podkrepila tudi narodno zavestnost, se bo pod vodstvom učitelja Alojza Živka osnoval planinski pevski zbor, kar so vsi navzoči toplo pozdravili.

Iz Maribora

— Nočno lekarniško »službo« imata tekoči teden Albanežjeva lekarna pri sv. Antonu na Frankopanovi 18, telefon 27—01, ter Königova lekarna pri Mariji pomagaj na Aleksandrovi cesti 1, tel. 21—79.

— Sportne novice. V nedeljo 7. aprila se prične pomladanski del prvenstvenega tekmovanja Slovenske nogometne zveze. Na področju mariborskega podsaveza SNZ bodo naslednje tekme: v Mariboru ISSK Maribor : SK železnikar, v Čakovcu Gradjanski : Rapid, v Murski Soboti SK Mura : Čakovčiki SK, v Ptujju SK Ptuj : SK Slavija, v Dolnji Lendavi pa SK Lendava : SK Drava.

— 10.000 do 15.000 din škoda. K večerjšnjemu poročilu o požaru v delavnici Godčeve trgovine na Kralja Petra trga dodajemo, da znaša škoda, ki je nastala zaradi ognja, 10.000 do 15.000 din. — Pokojniški zavod je kupil Tavčarjevo hišo in vrt. Pokojniški zavod je kupil od mesarja Janka Tavčarja in njegove žene Josipine hišo z zemljiščem v Kopalski ulici in sicer za 1.500.000 din. V načrtu je zgraditev stanovanjske hiše. Zaradi prilik pa se zdi, da ne bo pokojniški zavod tako kmalu zazidal omenjenega zemljišča. — Obešenec na »ednaju. V Stojncih so našli obešenega na skednju 37letnega posestnika Franca Memariča. Vzrok njegovega samomora ni znan.

Senzacija sezona!

Tarzan in njegov sin

Johnny Weissmüller

in mali čudežni deček

JOHN SHEFFIELD

Ogromno zanimanje, vse dosedanje predstave razprodane. — Nabavite si vstopnice v predprodaji!

Predstave ob 16., 19. in 21. uri. Otroci nad 5 let morajo imeti svoje vstopnice.

KINO UNION, tel. 22-21

Kdo je financiral Konrada Bezjaka?

Kaj je dognala v zadevi velike ponarejevalske afeze zagrebška policija

Zagreb, 2. aprila. Preiskava, ki jo vodi kriminalni oddelček zagrebške policije v zadevi velike ponarejevalske afeze, se z vso vmeno nadaljuje. V nedeljo zvečer so pripeljali iz Maribora v Zagreb soferja Viktorja Marilca in mladarja Franca Pogajžena, ki sta baje v tesni zvezi z aretiranim Konradom Bezjakom.

Kdo je financiral Bezjaka

Dosedanja preiskava je pokazala, da je Franc Pogajžen Bezjakov pajdaš. Ta dva sta prispela v Zagreb že v januarju in takoj sta jela nabavljati za ponarejanje denarja potrebne pripomočke. Treba je bilo dobiti aparate, žarnice in klišeje, potlej pa najti skrivališče, kjer bi bilo vse to varno spravljeno in kjer bi lahko ponarejalci nemoteno delali. To pa ni bilo lahko. Ponarejevalci so morali najti nekoga, ki bi vse to delo vodil in nadziral in ki bi Bezjaku in Pogajženu olajšal bivanje v tujem mestu.

Pa tudi to je bilo kaj kmalu storjeno. Ponarejevalci sta našla udobno zavetišče z Brozovi ulici, kjer sta najela delavnico avtomehaničar Franca Galiča. Vloga Viktorja Marilca je v ponarejevalski aferi mnogo zanimivejša od Pogajženove. Obnem bo pa delala preiskovalnim organom več preglaiv. Marilec je namreč dobavljaj za nakup vseh potrebnih pripomočkov denar. Preskrbeti ga je moral precej, ker so stroji za ponarejanje denarja dragi. Vsičuje se vprašanje, od kod je mogel dobiti sofer toliko denarja. Vse kaže, da je stal za njim še nekdo, ki je imel dovolj denarja in ga policija še ni izsledila.

Trikot Ljubljana — Maribor — Zagreb

Družba ponarejevalcev ni delala samostojno in izolirano. Sporedno z njo sta po-

Da-li je Franjo Galič kriv?

Zanimivo je, da ni med doslej aretiranimi ponarejevalci denarja nobenega Zagrebčana. Samo skupina, ki je delala v Zagrebu, je iz Maribora. Aretacija avtomehaničar Franja Galiča in njegove žene je zanimiva izjema v tej preiskavi. Ta edini v afero zapleteni Zagrebčan ni neposredno sodeloval pri ponarejevanju denarja. Njegova krivda je samo v tem, da mu je bilo znano Bezjakovo podstetje in da je nudil ponarejevalcem zavetišče, za kar je seveda dobil precej denarja. Prav tako je obremenjena njegova žena Marija. Galič sicer trdovratno zatrjuje, da ni kriv. Toda Bezjakove izpovedbe so ga zelo obremenile. Ponarejevalci so delali že od januarja in zato ni verjetno, da bi Galič in njegova žena o tem ničesar ne vedela.

Pred velikimi odkritji

Preiskava zelo hitro napreduje in v kratkem pridejo v javnost zanimivi podatki in podrobnosti ob tej veliki aferi. Objavljena bodo mnoga imena, ki morajo ostati zaenkrat v interesu preiskave prikrita. Javnost bo spoznala, kako dobro je bila organizirana topla ponarejevalcev in kako široko so bile razpredene njene mreže.

Lepa skupščina sokolske župe Kranj

Za starešino je bil ponovno izvoljen Jaka Špicar — Prireditve v tekočem letu

Kranj, 1. aprila. V nedeljo dopoldne se je v Kranju vršila glavna skupščina Sokolske župe Kranj. Z vseh strani ponesne Gorenjske so prihajali številni sokolski delegati, da slišijo poročila župnih funkcionarjev. Raz pročelje Narodnega doma jim je v pozdrav vihrala velika državna zastava. Velika telovadnica je bila lepo in okusno okrašena. Na pročelju dvorane je visela močnatna državna trobojnica, na steni pa je visela slika sokolskega starešine Nj. Vel. kralja Petra II. ter slika sokolskih ustanoviteljev dr. Tyrša in Fügnerja in dolgoletnega župnega starešine pokojnega Janka Sajovica.

Skupščino je otvoril župni starešina brat Jaka Špicar iz Radovljice. Brat Špicar je naslovil prvi pozdrav sokolskemu starešini Nj. Vel. kralju Petru II., navzočnemu odposlancu Saveza SKJ bratu Smertniku iz Celja ter vsem bratom in sestram širom slovenske zemlje, kar je bilo sprejeto z burnim odobravanjem.

Brat Špicar je omenjal 30-letnico obstoja sokolske župe Kranj, omenjal najvažnejše sokolske dogodke v toku zadnjih 30 let ter se spominjal zaslužnih sokolskih bratov in sester, ki so umrli in katerih spomin so počastili navzoči s trikratno Slava klici. Prečitana je bila udanostna brzojavka, poslana dvornemu maršalatu, ministru vojake in mornarice arm. generalu Nedčič, mi-

nistru za telesno vzgojo naroda dr. Jevremu Tomiču in starešinstvu SKJ.

V zanosnem govoru je nato brat Špicar pozival navzoče k točnemu izvrševanju prostovoljno prevzetih sokolskih dolžnosti in poudarjal sokolsko bratstvo, ki naj nas veže v dobrih in težkih časih. Pozival je vse na složno delo med narodom in za strnitev vseh narodnih sil, kar narekujejo težke razmere in čas. Sokolstvo naj se z vsemi silami bori proti prišepetovalcem, ki širijo vznemirljive vesti in malodušnost med narodom.

Burno pozdravljen je prevzel besedo zastopnik Saveza SKJ in starešina sokolske župe Celje, stari borec brat Jože Smertnik, ki je v imenu Saveza in celjske župe pozdravil vse navzoče in se spominjal svojih mladostnih let, ki jih je preživel med stari sokolskimi borci pred 40 leti v Kranju. Poudaril je, da je le v državni skupnosti moč in da brez Jugoslavije ni Slovenije. Pozival je vse gorenjske sokolstvo, naj se polnoštevilno udeleži sokolskega pokrajinskega zleta, ki se bo vršil 29. in 30. junija t. l. v Celju. Brat Smertnik je za svoje zanosne besede žel burno odobrava.

Vsa poročila župnih funkcionarjev, ki so bila natisnjena v Vestniku sok. župe Kranj, so bila brez debate soglasno sprejeta. Soglasno je bilo stlenjeno, da se bodo vršile splošne župne tekme v prostih vajah, na orodju in v lahki atletiki dne 26. maja v Kranju in da se bo vršil župni zlet vseh sokolskih oddelkov v dneih 15. in 16. junija v Kranju. V svrhu sanacije župne blagajne, je bilo soglasno sklenjeno, da se letos pobere poleg običajnega župnega prispevka, še po din 5.— na vsakega člana na leto.

Savezu SKJ je bila poslana v potrdilo nova uprav, v kateri so: starešina: Špicar Jakob, Radovljica, I. podstarešina: dr. Obersnel Maks, Jesenice, II. podstarešina: Benedik Franek Strazišče, III. podstarešina: Horvat Rudolf, šk. Loka, tajnik: Jože Cvar Kranj, II. tajnik: Zmago Likar, Kranj, blagajnik: Ing. Jakob Miklar, Kranj, prosvetar: Špicar Jakob, načelnik: Vinko Benzik, Kranj, nač. namestnik: Nande Majnik, Pristov Janez in Albin Zavrnik, načelnica: Lojzka Horvatova, Radovljica, namestnice: Emica Pečnikova, Marija Skrtova in Marica Šušteršičeva.

Pri otvoritvi skupščine so sokolski pevci iz Kranja zapeli himno »Bože pravde«

Raznašalca (ko)

kolesarja za okraje Vevče, Dev. Marija v Polju in Zalog sprejemno takoj. V pošte pridejo doma iz navedenih krajev. — Zglasite se v četrtak, dne 4. t. m. ob 1/2. uri popoldne v upravi »Slov. Narod«.

DNEVNE VESTI

— Viceguverner dr. Belin v Londonu. Včeraj je prispel v London viceguverner naše Narodne banke dr. Ivo Belin. Z zastopniki angleške vlade se bo pogajal o gospodarskih stikih med obema državama. V Londonu prevladuje prepričanje, da je prihod dr. Belina v zvezi s poglavitno trgovinskih zvez med Anglijo in Jugoslavijo. Prva pogajanja o trgovinski pogodbi med obema državama so se vodila v Beogradu in vse kaže, da se bodo zdaj v Londonu nadaljevala. Z jugoslovanske strani je bila izražena želja, da bi se plačilni pogoji olajšali. Glede na bližnji prihod rumunske delegacije v London na konferenco angleških poslanikov iz balkanskih držav z zunanjim ministrom lordom Halifaxom spadajo angleško-jugoslovanske gospodarske pogajanja v okvir energičnejših diplomatskih akcij, ki sta jih pokrenili zavezniški državi v jugovzhodni Evropi.

— Oddelek za vrhovno kontrolo v finančnem ministru. V finančnem ministru se ustanovi namesto dosedanjega odseka za kontrolo državnih dohodkov oddelek za vrhovno kontrolo. Njegova pristojnost in organizacija bosta odredena s posebno uredbi. Obenem bo izpremenjen zakon o organizaciji finančne uprave.

— Uredba o pokojniškem skladu pogodbenih postarjav. Na temelju točke 10. § 125 finančnega zakona za 1939/40 je postni minister v sporazumu s finančnim ministrom izdal uredbi o pokojniškem skladu pogodbenih postarjav. Uredba določa, da se ustanovi v postni ministru ta sklad, ki ga bo upravljal minister sam. Sklad bo služil izključno za izplačevanje pokojnin pogodbenim postarjav in njihovim rodbinam. V nobeno drugo svrhu se sklad ne bo porabljal.

— Trgovinska pogodba z Madžarsko podajana. Dosedanja trgovinska pogodba z Madžarsko je prenehala veljati 31. marca. Veljala je od 17. decembra 1936. V petek sta vladi izmenjali notni o podaljšanju tega trgovinskega sporazuma do 30. t. m.

— Izkoriščanje oljnatih škrljencev. S tem vprašanjem se zadnje čase pečajo zopet nekoliko bolj intenzivno. V ta namen so odposlali v inozemstvo posebno strokovno komisijo, da bi proučila, kako izkoriščajo bituminozne škrljence tam. Upamo, da ne bo ostalo vse zopet pri komisijah in potovanjih v inozemstvo. Po sodbi nekaterih strokovnjakov so ležišča oljnatih škrljencev v naši državi posebno bogata, tako da bi lahko iz njih pridobivali dovolj pogonskih goriv, a kot stranski produkt bi se celo izvažala parafin, ki je zdaj zelo drag.

— Za vsedrjavni industrijski načrt. Zadnje čase se kaže pri nas vedno večje zanimanje za vsedrjavni industrijski načrt. Za to vprašanje se posebno zanima banovina Hrvatska. S splošnim industrijskim načrtom bi se uredilo tudi vprašanje selitve poedinih industrij, ki postaja vedno bolj pereče. Vse kaže, da bo v kratkem sklicana konferenca, na kateri se bo obravnavalo to vprašanje. Konferenca bi morala biti še lani v septembru na Bledu, pa je bila odročena.

— Likvidacija Zavoda za zunanjo trgovino. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine je z večeršnjim dnem prenehal delovati kot samostojna ustanova. Po členi 1. uredbi o direkciji za zunanjo trgovino preide zavod z oddelkom za zunanjo trgovino in trgovinske sporazume v sestavi direkcije, ki prevzame vse njegove posle in tudi njegovo gospodarsko informacijsko službo.

— Podražitev zlata. Cena zlata na domačem trgu zadnje čase naglo narašča. Pred začetkom vojne se je dobilo zlato približno po cenah, določenih z zakonom o denarju in sicer za okrog 37.700 din za kg. V privatni trgovini se pa plačuje zdaj zlato že po 120.000 din.

— Pod kontrolo cen spada ves premog. V spisek življenjskih potrebščin, ki spada pod nadzorstvo nad cenami, je uvrščen premog vseh vrst. Ker doslej ni bilo jasnosti, ali spada pod kontrolo cen je premog za kurjavo, je trgovinsko ministru izdal pojasnilo, da spada pod kontrolo cen ves premog, ne glede na to, v kakšen namen je uporabljen, torej tudi premog za industrijske namene.

— Reorganizacija SUZORja. Na seji ministrskega sveta so razpravljali o reorganizaciji Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Za reorganizacijo je bil imenovan poseben odbor ministrov s predsednikom dr. D. Cvetkovičem. V odboru so še dr. V. Maček, dr. L. Marković, dr. M. Krek, dr. S. Budisavljevič dr. Smoljan in Konstantinović.

— Parnik »Princesa Olga« dobi ime »Serpa Pintoc«. V nedeljo zvečer je prispel v splitsko pristanišče italijanski prekoceanski parnik »Saturnia« iz New Yorka. V Splitu se je izkrcalo 38 potnikov in sicer 5 naših povratnikov in 33 portugalskih mornarjev, ki prevzemajo parnik »Princesa Olga«. Ta parnik je prodal jugoslovanski Lloyd Portugalcem. Imenoval se bo »Serpa Pintoc« in pil bo pod portugalsko zastavo.

— Novi podporočniki. V Beogradu je bila večeraj lepa vojna svečanost. V čin podporočnika so napredovali gojenci 65. razreda vojne akademije. Med drugimi so postali podporočniki v pehoti: Kukovec Franc, Otton Škeri, Jozef Perme, Julij Šoban, Janez Vogrinec, Anton Arko in Miroslav Kraljič, v artileriji Francišek Korčič, v konjenici Milan Fajdiga kot najboljši gojenc, ki je dobil kraljevo sabljo, dalje Valentin Horvatič in Stanko Bašlin, v inženirski stroki Rudolf Ramljak, Prot. Jeglič in Alojz Pihelka, v zrakoplovstvu pa Radomir Bole, Dušan Gabričević, Josip Režula in Ernest Jenčič.

— Novi poročniki korvete. V čin poročnika korvete so napredovali absoventi pomorske vojne akademije naredniki Karlo Prihal, Rudolf Deželin, Karel Kos, Milivoj Auer, Marko Česen, Velimir Škornjak, Karel Vilke, Anton Požeg in Franjo Rustja.

— Natečaj za plakat za IX. mariborski teden. Uprava Mariborskega tedna razpisuje nagradni natečaj za plakat IX. mariborskega tedna, ki se bo vršil v času od

3. do 11. avgusta 1940. Razpisane so štiri nagrade: I. din 2.000, II. 1.000, III. 500 in IV. 300 din. Z geslom opremljeni osnutki se morajo poslati najkasneje do 30. aprila 1940 upravi Mariborskega tedna, Maribor-Grad. Posebni razpisi s podrobnimi pogoji za ta natečaj so na razpolago v vseh poslovalnicah Putnika in v pisarni M. T.

— Obisk praškega veleposla. Obiskovalci praškega vortnega veleposla letos ne bodo imeli do sedaj običajnega popusta na železnice. Pač pa bo izdal nemški konzulat obiskovalcem sejma brezplačen vizum. Priporočljivo je, oskrbeti si za izdajo brezplačnega vizuma priporočilo Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

— V Zagrebu umrl ruski general Frailin. V soboto je zadel v Zagrebu srčna kap bivšega ruskega generala Anatolija Frailina, predsednika ruskega pevškega zbora. V Rusiji je bil divizijski general dongske kozaske vojske. Pokopan bo danes popoldne.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo večinoma jasno in stanovito vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Splitu in Kumboru 14, v Dubrovniku 13, v Sarajevu 12, v Zagrebu in na Rabu 11, v Ljubljani 10,8, v Mariboru in Beogradu 10, na Visu 9, Davi je kazal barometer v Ljubljani 770,0, temperatura je znašala —1,0, na aerodromu —5,3 stopinj Celzija.

— Nesreče. Na progi med Jevnico in Kresnicami je večeraj popoldne povozil brzovlak 30letnega delavca Jožeta Zavrla iz Kresniških Poljan. Zavrl se je vračal progi domov in se je prepozno ognil prihajajočemu vlaku, ki ga je podrl. Našel je ob progi železniški uslužbenec Mali, ki ga je odnesel do bližnje Godčeve gostilne, kjer so ga za silo obvezali. Kmalu je prispel na postajo tovrni vlak, s katerim so odpeljali Zavrla v Zalog, odtam pa z rešilnim avtom v splošno bolnico.

— Ključavničarskem pomočniku Marjanu Rašnu iz Ljubljane je pri delu spodletelo rezilo, s katerim se je rnil na desni nogi. — Sletni posestnikov sin Alojzij Godiša iz Logatca je večeraj doma seknil dr. Pomagal mu je posestnikov sin Franca R., ki je tovariša po neprevidezni vsekal v levo roko in mu poškodoval kost. — V Podgorju pri Kamniku je slamozeznica odrezala posestnikovi hčerki Berti Mur Prste na desni roki. — Delavca Franca Matosa iz Litije pa je pograbil za roko cirkularka in mu raznesla prste na levi.

— Ljubavna tragedija. O ljubavni tragediji, ki se je odigrala v Bački Topoli, smo že poročali. Zdaj je pa prišlo do senzacionalnega preokreta. Prvotno je namreč kazalo, da je Franc Šandor-Hamar v razburjenosti streljal na svojo ljubico, ženo finančnega preglednika Kato Staničeve. Šandorjeva vdova, ki jo je zapustil tik pred samomorom, je pa pokazala novinarjem njegovo poslovilno pismo, iz katerega se vidi, da se je nezvesti mož pripravil na zločin. Svojo ljubico je hotel ustreliti. V pismu prosi ženo, naj mu odpusti, češ da ji je storil mnogo zla. Pripravil se je tudi na samomor. Svojo nezvestoto je plačal z življenjem.

— Zagonetna smrt novorojenčka. 19letna natakarija Marija Pengrac iz Donjeja Milhojca je v šibeniški bolnici porodila nezakonskega otroka. V nedeljo ponoči je odšla na parnik Ugljan v pristanišče, kjer je z otrokom prenočevala. Novorojenček je pa ponoči nenadoma umrl. Nezakonsko mater so osumili detomora in jo aretirali.

— Bivšemu rudarju zaplenili 300.000 dinarjev. Beograjska policija je odkrila v Subotici protizakonito trgovino z valutami. V Grand hotelu je policija aretirala beograjskega industrijskega Jankovića in bivšega rudarja Rado Varesa in mu zaplenila 300.000 din. Vares je delal 12 let v Ameriki kot rudar. Domov je prinesel 8 tisoč din in v Bački je hotel kupiti posestvo. V ta namen je hotel menjati dolarje in domeni se je z Jankovičem, da mu jih bo menjal. Policija je pa to kupčijo preprečila.

— Tatinstvi cigani. V Dobruško vas pod Rado je prispela oni dan ciganska družina Nikoličev. Cigani so se mudili v okolici več dni in obležli vse vasi. Neid cigan in ciganka sta prišla tudi do Strita pri Bučji, kjer sta zavela v hišo posestnika Josipa Novaka. Tam sta se nekaj časa sukala okrog domačih, slednjih pa izgnala nazaj v dolino. Novakovi so kmalu po njunem odhodu ugotovili, da sta jim cigan in ciganka ukradla iz predala omare v skbi 2500 din, tretji cigan pa, ki se je skrbel za hlev, je odjahal na Novakovi kobil. Tatinske cigane, ki so jedro izgnili iz kraja, zasledujejo orožniki.

Iz Ljubljane

— Iz Adaptacija Sokolskega doma na Viču. Društvo za zgradbo doma in uprava Sokola sta si nadela v okviru sokolske Petrove petletke, da svoj dom, ki je bil zgrajen prvi po vojni leta 1920, preuredita tako, da bo odgovarjal vsem današnjim prilikam tako v tehničnem, kakor tudi kulturnem pogledu. Društvo je zbralo v ta namen že primerno vsoto, ki pa seveda še zdaleka ne odgovarja, da svoj dom v etapah preuredi. V prihodnjih dneh si bodo dom ogledali strokovnjaki in napravili potrebne načrte za popolno predelavo doma. V načrtu je zgrajitev male dvorane, prikopalice in drugih prepotrebni prostorov. Kot prva etapa tega dela se je izvršila popolna prenovitev gostilniških lokali, ki so postali sedaj izredno mikavni in prijazni. Obe gostilniški sobi sta nanovo preslikani in prepleksani, prav tako se je modernizirala kuhinja, ki odgovarja svojemu namenu. Društvo za zgradbo doma, ki ima koncesijo za gostilniško obrt je dobilo sedaj novega najemnika v osebi ge. Peršinove, ki je vodila dolgo let znano Bergantovo gostilno v Trnovem. Prepričani smo, da bo sokolsko članstvo in na naši prijatelji posekali našo novo preurejeno gostilno, kjer bodo postreženi v svoje popolno zadovoljstvo. Ge. Peršinova je prevzela gostilno v nedeljo. Ostala predelava sokolskega doma se bo začela še sedaj, pomlad, tako da bo prenovljeni sokolski dom do jeseni popolnoma gotov.

V proslavo 20-letnice otvoritve doma bo v jeseni slavnostna predstava, akademija in druge prosvetne prireditve.

— Umrl so v Ljubljani od 22. do 28. t. m.: Pečnik Marija, roj. Trampus, 78 let, kmetovalka; Judež Josip, 74 let, zasebnik; Sušteršič Marija, 6 mesecev, hči delavca, Štepanja vasi; Franki Stefan, 70 let, veterinarški pomočnik v p.; Pušnik Angela, 29 let, zasebnica; Tancek Franc, 77 let, posestnik; Fritsch Olga, 28 let, modistinja; Janković Terezija, roj. Pupa, 74 let, vdova kovaškega mojstra; Strah Uršula, 76 let, posestnica; Samardžić Mara roj. Salatič, 75 let, vdova trgovca; Zakotnik Anton, 62 let, kamnoseški mojster in posestnik; Kušar Janez, 78 let, krojaški pomočnik; Lavrenčič Terezija, roj. Perišin, 79 let, žena zasebnika; Sušnik Ivan, 78 let, previzitar, Vič. — V ljubljanski bolnici umrli: Mihelj Milena, 3 leta, hči delavca; Žerjav Alojzij, 61 let, progovni čuvaj v p.; Nedemer Neža roj. Glazar, 46 let, žena delavca pivovarne Union; Ramšak Marija, roj. Koren, 70 let, žena vpok. železničarja Josipa; Premr Rajko, 6 mesecev, sin ključavničarja; Žiri Levce Marija, 61 let, vdova rudarja, Znojne pri Zagorju; Podlipnik Ivana, 38 let, žena zidarkega pomočnika; Bled; Usnik Ivan, 36 let, služilec drž. bolnice; Antončič Jožef, 70 let, vdova čevljarja, Laverca pri Ljubljani; Jaklič Jožica, 7 let, hči posestnika, Rosalnice pri Metliki; Pavčič Valentin, 44 let, kolar, šmartno ob Savi, srez Ljubljana; Repanšek Ivana, 41 let, žena hišarja, Savinja peč pri Kamniku; Gams Ivan, 57 let, posestnik Črna vas.

— Kontumac psov in mačk. Z magistrata smo prejeli naslednje pojasnilo: Ker se je po deželi pojavilo več sumljivih psov, je kontumac razglašen v okrajih Kamnik, Logatec, Kočevje in Ljubljana okolica. Že v prvi polovici marca se je namreč po Blokah kladi majhen črn pes kočazega repa, ki je ugrizel neko osebo in nekaj psov ter ušel proti Iski. Isti ali podobni pes se je kladi tudi po kamniškem okraju na Jeruzalem ter so ga videli tudi v Godiču, Zduši, Nevlju, Vrhopolu, nato je tekel skozi Kavran, Porhruško, Srednjo vas, Loke, Potok, Buč, šmartno do Lazov, kjer je bil ustreljen. Kral se vsaj z 10 psi in ugrizel 7 oseb. Prav mogoče je torej, da je bil isti pes 17. marca tudi na Ježici, kjer je napadel več psov in ljudi. Iz Iske je v kamniški okraj najbrž prišel skozi Ljubljano, kar pravijo tudi na Ježici, in je zato najbrž tudi v ljubljanski občini s teklino okužil kakšnega psa. Sama previdnost in skrb za zdravje prebivalstva nalagata oblasti, da je razglasila kontumac.

— Album planinskih slik izda Osrednje društvo SPD v Ljubljani meseca maja. Objavljenih bo 50 prvovrstnih posnetkov z naših planin, dela naših priznanih najboljših planinskih fotomaterjev. Prednaročba traja do 1. maja t. l. ter so v tem času nižje cene kakor kasnejše knjigotržne cene. Album bo okras v hiši vsakega planinca. Politite z naročili v društveni pisarni Slovenskega planinskega društva v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4/I.

— Utež dvajsetletni na Šentjakobskem odr. Šentjakobčani bodo ponovili to zabavno Nušičevo vselogo v soboto 6. t. m. ob 20.15. Igra je skrbno pripravljena in je imela senzacionalen uspeh, saj je šla že 21krat v eni sezoni preko odra in vselej pred razprodano hišo. Ker je bila tudi poslednja predstava popolnoma razprodana in je odšlo mnogo ljudi brez vstopnic, se je uprava odra na željo številnih obiskovalcev odločila še za eno predstavo. V nedeljo 7. t. m. ob 20.15. pa bo ponovitev izvrstne uspele vseloge s petjem in godbo »Pekovske«, ki osvaja gledalce tako, da prekinjajo igrjo pri odprti sceni z navdušenim aplavzom. Preskrbite si pravočasno vstopnice, ki jih dobite od danes dalje v društvenih prostorih v Mestnem domu.

— Solista Petrovič Roman in Tone bastosodelovala na koncertu pevskega društva Krakovo-Trnovo kot zvesta in navdušena Trnovčana v okrilju domačega pevskega zbora. Povsod sta znana in priljubljena kot odlična naša solista. Tem večjo priljubljenost imata v svojem rojstnem delu ljubljanskega mesta. Zato je popolnoma naravno, da se pevci društva Krakovo-Trnovo poslužijo njihovega prijažnega sodelovanja za svoj koncert, ki bo v petek 5. t. m. v veliki Filharmonični dvorani. Na klavirju bo spremljal dirigent, operni zborovodja Drago Simoniti. Predprodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

— Planist Ivan Noč, ki se je pravkar vrnil s potovanja po Nemčiji in Italiji, kjer je imel več izvrstno uspešnih solističnih koncertov bo sodeloval na jubilejnem simfoničnem koncertu ob priliki proslave 20-letnice Orkestralnega društva naše Glasbene Matice. Planist Ivan Noč je splošno priznan umetnik in bi bilo odveč poudarjati njegovo izredno tehnično spretnost in umetniško klavirsko igrjo. Zanimivo bo slišati njegovo sezono Rahmaninov klavirski koncert sedaj po drugem interpretu t. j. Ivanu Noču. Koncert bo odigral s spremljevanjem velikega orkestra, ki bo poleg tega izvajal še dela Saint-Saens, Faureja in Škerjanca. Koncert bo 8. t. m. ob 20. v veliki uniojski dvorani.

— Iz Univ. prof. dr. Marija Rebek bo predaval v sredo dne 3. aprila o temi: Premog in organska kemija. Ker bo predavatelj ves čas eksperimentalni, bo predavanje v kemični predavalnici I. realne gimnazije v Vegovi ulici. Vhod z dvorišča. Začetek ob 20. Vstop prost, 177—n.

— Iz Bolnišarj in bolničarke, danes ob 18.30 bo v dvorani Delavske zbornice predavanje prof. dr. Zelokarja o nenadnih obolenjih v zvezi z nosečnostjo. Udeležba je obvezna.

— Iz Planinci, pozor! Občni zbor Osrednjega društva SPD bo v petek 5. aprila ob 20. v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. Člani društva so vabljeni, da se udeležijo zbora v obilnem številu.

— Gledališče mladice v frančiškanski dvorani uprizarilo Cankarjevo igrjo »Lepa Vida«. Delo bo zaradi svojevrstne režije in tolmachenja tega dela, gotovo vzbudilo pozornost vse kulturne Ljubljane. Delo pripravi in mu je oskrbel soenski okvir Sintič Zvonimir.

— Iz Uradna koleša. Izpred hotela Strudel v Dalmatinovi ulici je bilo ukradeno poštnemu uslužbencu Ivanu Mihaliču 800 din vredno, črno pleskano kolo znamke »Kucman«. — Vojislav Novovič je prijavil, da mu je tat odpeljal 900 din vredno kolo, znamke »Styria« iz veže kavarne Zvezda. — Na Trnovskem pristanu je bilo ukradeno iz veže št. 4 500 din vredno, črno pleskano žensko kolo Mariji Weissovi.

— Iz Ukraden denar. Alija Demirovič, stanujoč v Kapetelski ulici 4, je prijavil, da mu je oni dan zmanjkalo iz stanovanja 1700 din, ki jih je hranil v nekem predalu

Samo par dni na sporedu!

Maria Antoinetta

KINO MATICA, tel. 21-24

MICKEY ROONEY in FREDDIE BARTHOLOMEW kot mlada mornarska gojenca v zabavni filmski pustolovski KINO SLOGA, tel. 27-30

LORD JEFF

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri.

Najkrasnejši zgodovinski film o žalogirni zadnje francoske vladarice. NORMA SHEARER TYRONE POWER Ob 16., 19. in 21. uri.

Za denar je najbrž vedel njegov tovariš, ki je izkoristil lastnikovo odsotnost in mu ga ukradel.

Iz Celja

— Tujski promet, umrljivost in brezposelnost. V mesecu marcu je obiskalo Celje samo 882 tujecev (787 jugoslovenov in 75 inozemcev) nasproti 1044 v letošnjem februarju in 1061 v lanskem marcu. V preteklem mesecu je umrlo v Celju 39 oseb in sicer 19 v mestu in 20 v javni bolnici. Pri celjski borzi dela je bilo 1. t. m. v evidenci 981 brezposelnih (828 moških in 151 žensk) nasproti 1061 (903 moških in 158 žensk) dne 20. marca. Delo dobi 10 hlapcev, 1 mlad kovaški pomočnik, 10 kmetičkih dekel, 8 kuharic, 2 sobarice ter po 1 hotelska kuharica in postrežnica.

SLOVANSKI VEČER — 6. april — Celje

— V celjski bolnici so umrli v nedeljo 56-letna zasebnica Slava Kokaljeva iz Celja, 54-letna posestnikova žena Marija Novakova od Sv. Petra na Medvedovem selu in petletni posestnikov sinček Henrik Dvoršak z Lesinjskega pri Pilštanu. Istega dne je umrl v Lokrovcu pri Celju delavčev sinček Osvald Lojaneč.

— Koncert CPD preložen. Za 13. t. m. določen koncert Celjskega pevskega društva v proslavo 80-letnice skladatelja Rista Savina je zaradi odhoda pevovodje na vojaške vaje preložen na drugo polovico meseca maja.

— Divjaški napad na Bregu. Ko so se vračali trije delavci, med njimi tudi 26-letni Josip Remih iz Creta pri Celju, v nedeljo popolne z ribolova domov, so srečali na Bregu pri Celju štiri vinjene moške. Ti vinjeni moški so brez poudarila omenjenne tri delavce in eden izmed napadalcev je zabodel Josipa Remiha v hrbet in nogo. Remiha so prepeljali v bolnico. Napadali so potem še razgrajali po Bregu, končno pa so krenili v neko gostilno na Polulah. Kmalu je prispela policija, ki je

tri moške aretirala, eden pa je pobegnil.

— Celjski šahovski klub je spet zmagal. V tekmovalstvu za prvenstvo Slovenske šahovske zveze je sedanjí zvezni prvak Celjski šahovski klub v nedeljo v revanšnem finalnem tekmovalstvu proti šahovskemu klubu Gaberju kot zmagovalec savske skupine zmagal s 6½ : 1½, pri prvem srečanju 17. marca pa je zmagal s 7 : 1. Skupni rezultat je torej 13½ : 2½ za Celjski šahovski klub. Tako pride Celjski šahovski klub sedaj v borbo z zmagovalcem dravske skupine v Mariboru in v primeru zmage potem še z državnim prvakom v Ljubljani.

— Nesreča ne počiva. Ko se je peljal 27-letni, v železnarji v Storah zaposleni delavec Ivan Trbovc iz Vrhnega pri št. Juriju ob juž. žel. v ponedeljek jutraj s kolesom na delo, je privozil v Opoki pri Storah nasproti osebni avtomobil in tresil v kolesarja. Pri karambolu je Trbovc počila lobanja, dobil pa je tudi hudo poškodbo na nogi. Na Ostrožnem pri Celju se je 11-letni posestnikovi hčerki Mariji Hriberkovi z Ostrožnega pri Celju vnela pri štedilniku obleka. Deklica je dobila težke opekline po vsem telesu. Istega dne je padel 37-letni trgovski potnik Anton Bregar iz Šmarjete pri Rimskih Toplicah na cesti v Arjasi pri Petrovčah s kolesa in se močno poškodoval po obrazu. V Breznu pri Vitanzu si je 28-letni posestnik Anton Brodeč pri padcu zlomil desno roko v zapestju. V soboto se je vrnila iz opoke naložena samokolicna na 55-letnega delavca Franca Pečnika od Sv. Tomaža pri Vojniku in ga hudo poškodovala po glavi. Istega dne se je pri delu vsula plast zemlje na 36-letnega posestnika Jožeta Rednaka iz Ljupca pri št. Juriju ob juž. žel. in mu zlomila levo nogo. V soboto je padel enoletni delavčev sinček na Zg. Hudinji pri Celju doma tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo. V nedeljo je kolo pri vodnjaku zgrabilo 10-letnega Silvana Leskovška, sina slatarskega pomočnika v Celju, za levo roko in mu zmečkalo dlan. Vse ponesrečence so oddali v celjsko bolnico.

»Turške glave« iz Štepanje vasi

K so letnici rojstva dr. Josipa Mantuanija

Ljubljana, 30. marca.

O. S. Marden sloveči ameriški filozof za praktično življenje pravi neke da se ima največji napredek zahvaliti v prvi vrsti največjim — napakam. Ni pravega lovca, tudi brez »kozla« in tudi sicer najbolj večja roka znanstvenika zagrabiti tudi za — smolo. Kemik in zdravnik izumitelj morata najprej sama pogoltniti marsikatero — grenko pilulo.

Ta življenjski nauk je moral na sebi preizkusiti tudi bivši šef našega deželneza muzeja, dr. Josip Mantuanij. Če bi bil zdaj — 28. marca — še živ, bi se naibže celo hvalječno spominjal poleg golega in nesrečnega naključja tudi onih, ki so pred njim ozir. namesto njegove dozdnevne človeške glave spoznali za — želve. In to je bilo pred 30 leti meseca marca. Kratko pred tem je dr. Mantuanij — dotedaj arhivar v dvorni knjižnici na Dunaju, sicer pa v znanstvenih krogih čislán umetnostni in glasbeni zgodovinar — zasedel izraznomeno mesto ravnatelja deželneza muzeja v Ljubljani. Kdor je že tedaj poznal Mantuanija — in Ljubljanci so ga lahko poznali, vsaj je bil domačin — je imel težke pomisleke proti temu namestjenju, ker Mantuanijeva dotedanja poklicna stroka in vodstvo velikega muzeja tudi na prazgodovinskih izkopaninah bogate dežele, je pač prevelika razlika, da bi jo mogel izpopolniti sicer v svoji stroki še tako priznani veščak. Toda od gotove strani so baš Mantuanija hoteli imeti na tem mestu in tako smo ga pač dobili.

Naključje je hotelo, da se je v tistem času — kakor se starejši Ljubljanci še spominjajo — zopet pričelo s pripravi za poglobljeno Gruberjevega prekopu in da je baš tedaj začel prekopavati svoi ob mostu v Štepanji vasi ležeti vrt posestnik Florian Lesjak, ki je že preje večkrat prišel na sled raznim kostem, za katere pa ni našel zanimanja. To pot je bil boli srečen. Odkril je večjo količino dozdvenih človeških lobani, med njimi tudi nekaj pasih in konjskih okostij. Na prvi hip in pogled je to vse skupaj res bilo podobno

zgodovinskemu grobišču. In prve vesti so res hotele vedeti, da gre tu za grobišče izza francoske vojne.

Baš te prve vesti pa so dr. Mantuanija še najbolj zapeljale na že izpocetka njegovega poizkusa napadno sled. Grobišče ne more biti izza francoske vojne, ker Francozi v vojni vendar niso rezali glav, to so marveč počenjali — Turki. Torej je to grobišče še izza turških vojn okoli Ljubljane. Turki so našim poricali glave, trupa zmetali v vodo (tedaj še tam mimo tekočo Ljubljanico), glave so nasadili na kolo, a ko so odšli, so naši odstranili kole, glave pa kar tam v vrstnem redu zakopali. Vmes so pometali tudi živalska okostja. (Psi so najbrž gladoli človeške glave, a ljudje so jih pobili in tam pustili).

V glavnem tak je bil dejanski položaj, ozir. tako ga je naslikal Mantuaniju bližnji sloveči list. To bi se ne bilo nič posebnega. Niti to ne, da je Mantuanij osebno ogledal to »turško grobišče«, tam tudi konal dozdvene človeške glave, pa še ni spoznal — zmote. Kočljivo zani je šele postalo, ker so še pred njim te »turške glave« za želve razkrili — novinarji, predvsem časnikar, ki ga je Mantuanij postavil pod —!

S tem razkritjem, ki ga je Mantuanij naknadno priznal, šele je vsa zgradba o »turških glavah« prišla v široo javnost tudi v inozemstvu.

Kakor je bilo to razkritje izvoru nepritejno za Mantuanija kot novega šefa deželneza muzeja, je imelo na drugi strani tudi svoje dobre posledice. Predvsem je bila stranka, ki je Mantuanija postavila na to mesto, nekaj časa previdnejša z novimi namestjenji in je morala uvideti, da nikakor ne zadošča gola strankina priпадnost, da bi n. pr. zborozdravnik mogel nadomestovati prvega kirurga v javni bolnici. Največ pa je ta preskušnja koristila dr. Mantuaniju samemu. Postal je na tem zani novem polju previdnejši in se je vami resneje poglobil. In končno na je ta trimmer sam na sebi tudi v najširši javnosti tudi vse ljubljanske okolice vzbudil še večje zanimanje za domačo zgodovino.

Strahovalci Slovenskih goric pred sodiščem

Na vesti imajo 93 vlovov in tatvin — Z ukradenimi jestvinami so prirejali pojedine

Maribor, 2. aprila

V Slovenskih goricah so bili lani izvršeni nešteti vlomi in tatvine, ki pa so ponehali, ko se je orožnikom posrečilo, da so po vztrajnem poizvedovanju in preiskavi zajeli in aretirali štirilitsko tolopo, ki so jo tvorili 53-letni posestnik Jernej Zimič, 34-letni posestnik Janez Kos, 42-letni Franc Zelenko in neki 16-letni mladenič, vsi iz Sv. Antona v Slovenskih goricah. Z zajetjem omenjene tolepe so se tudi pojasnili vsi vlomi in tatvine, ki so bili izvršeni zlasti na Peščenem vrhu, v Andrehčih, Brengovi, Stanetincih, Krafjevcih, Oseku, Ciglenicah, Zupetincih in na Ivanjskem vrhu. Dolga je vrsta zločinov, ki jih je zagrešila tatinska in vlomilska tolopa, ki so ji orožniki dokazali nič manj kakor 93 vlovov in tatvin. Kradli pa so prav vse, kar jim je prišlo pod roko. Specialisti pa so bili v vlamljanju v vinske kleti, od koder so odnašali vino in razne jestvine ter zatem uprizarjali na svojih domovih pravcate gostije. Kradli pa so tudi kokoši, svinje, razno perilo, obleke in druge predmete, ki so jih potem prodajali. Škoda, ki jo je tolopa povzročila

Ob podražitvi mesa v Ljubljani

Nevarnost je, da bo začelo primanjkovati mesa za domačo prehrano

Ljubljana, 2. aprila. Že jeseni smo se več ali manj upravičeno bali, da se bo prej ali slej podražilo meso, ko so nekateri gospodje začeli zagovarjati predlog, naj bi tudi pri nas uvedli »brezmesne« dni. Mesarji so že dolgo tožili, da je nakup živine otežkočen. V mnogih krajih, kjer so bili prejšnja leta redni sejmi, jih že dolgo ni zaradi slinavke in parklejk. Zivinovreji so utrpele veliko škodo zaradi te nevarne živalske bolezni. Mnogo živine so morali pobiti, živali pa, ki so bile prebolele, so postale zelo mršave. Znano je, da krave izgube tudi mleko zaradi te bolezni. Bolne živali navadno zakoljejo, že zaradi tega, ker je ta bolezen zelo nalezljiva in je velika nevarnost za druge živali in rodu parkljarjev. Tako je bilo že zaradi slinavke in parklejk zadnja leta čedalje manj živine naprodaj, zlasti malo je bilo opitane. Potem so sledila tudi slaba leta za pridelavo krme. Kmetije so morali prodajati neopitano živino spomladi, ko še ni bilo paše, stara krma pa je bila že porabljena.

Naša živinoreja bo obično prizadeta tudi v tej pomladi, ker je zima izredno dolga in na Gorenjskem in Dolenjskem še zdaj leži sneg. Paše se ne bo več tednov. Nekateri bi pričakovali, da bi morala biti prav tedaj živina posebno poceni, ko so jo kmetije prisiljeni prodajati zaradi pomanjkanja krme. Toda živine kljub temu ni toliko naprodaj, da bi se lahko pocenila. Opitana živina je bila že zdavnaj razprodana. Kar pa je še naprodaj, ne glede na kvaliteto, je namenjena skoraj vsa za izvoz. Že jeseni smo poročali, kako mesarji izvoznikom nakupujejo živino pri naših kmetih. Konkurenca med nakupovalci je zelo ostra in razni prekupovalci kupijo pogosto vso živino mesarjem pred nočjo. Ker ni več izbire, kupujejo vse, kar pač kmet hoče prodati. Glavno je, da zberejo predpisani kontingent. Samo po sebi se razume, da jih povsem nič ne zanimajo interesi zivinovreji. Zato tudi kupujejo vse, vprek mršavo in plemensko živino, če ne dobe opitane, kakršna bi bila edino primerena za zakol. Mesarji trde, da še ni bilo

nikdar naprodaj tako malo primerne živine za zakol kakor zdaj, niti med svetovno vojno ne, ko je bilo izredno mnogo goveda rekviriranega.

Nevarnost je, ne le, da se bo meso še podraževalo, temveč tudi, da ga bo začelo primanjkovati za domačo prehrano. Namestu, da bi izvoz živine zavrla, ga še pospešujejo. Se zdaj, ko je nastopilo takšno pomanjkanje živine, izvažamo teden za tedom velike kontingente živine in mesa, a razen tega se zastopniki tujih izvoznikov še vedno skoraj neprestano pogajajo za nove kontingente.

Pri vsem tem se pač ne smemo čuditi, da je prišlo do podražitve mesa v Ljubljani. K sreči se meso — razen prekaženega — ni podražilo že pred prazniki, s čimer bi bili meščani še bolj prizadeti. Sveže meso in slanina sta vpisana na listi življenjskih potrebščin, ki spadajo pod nadzorstvo cen. Zato so morali mesarji prej zaprositi za dovoljenje, preden so smeli meso podražiti. Banska uprava je dovolila podražitev 30. marca.

Podražila se je predvsem govedina I. vrste, in sicer za 2 din pri kg. Pod besedo govedina I. vrste je treba razumeti meso pitanih volov. Doslej je bilo to meso po 12 do 14 din kg, zdaj je pa po 14 do 16 din (prednji del 14, zadnji 16). Prav tako se je podražilo prašičje meso za 2 din pri kg. Doslej je bilo po 18 do 20 din, odsej pa po 20 (vratina) do 22 (kare) din. Najbolj so bili ljudje prizadeti zaradi podražitve slanin. Kajti masti ni mogoče pogrešati, medtem ko se je mesu že prej marsikdo odrekal, ter sam uvel brezmese dni. Slanina domačih prašičev je bila po 17 din, zdaj je po 18, slanina hrvaških prašičev se je pa podražila od 18 na 20 din kg. Podražila se je tudi teletina I. vrste za 2 din pri kg od 14 (pleče, hrbet) na 16 in od 16 (stegno) na 18 din kg. K sreči se ni podražilo meso volov II. vrste in krav I. vrste.

Podražitev mesa bo nedvomno vplivala na konzum, kar seveda ne gre v račun mesarjem, a si ne morejo pomagati, ker je živina predraga, da bi lahko obdržali dosedanje cene mesa.

Koroški borci so zborovali

Tržič, 1. aprila. V nedeljo 31. marca so zborovali bivši koroški borci, včlanjeni v Legijo koroških borcev v Tržiču. Zbrali so se ob tri četrti na osm pred faro cerkve, nakar so počastili spomin padlih bivših borcev za našo severno mejo z mašo. Po končani maši so se podali na svoj občni zbor, kjer je uprava podala obračun za preteklo poslovno leto. Številna udeležba članstva pričča, da se bivši borci zanimajo za delo, kateremu posveča Legija koroških borcev obilo pozornosti. Po običajnem dnevnem redu uprave je poročal o delu in ciljih glavnega odbora tudi delegat iz Ljubljane, tovaris

Pire ter pozival vse navzoče na skupno delo v doseg ciljev. Z običajnega zborovanja so bile poslano tudi pozdravne brzojavke takratnim voditeljem okrajnih poveljnikov Ljubljanske skupine, ki se je formirala ravno v Tržiču, da brani meje proti takratnemu sovražniku.

Občni zbor je potekel v splošno zadovoljnost vseh navzočih ter v soglasnosti vseh tovarisov-borcev. Tovaris predsednik Anton Ahacil je bil ponovno izvoljen za predsednika te naše krajevne postojanke, ker se je že do sedaj izkazal kot neumoren delavec za našo organizacijo. Tudi ostala uprava je po večini v rokah dosedanjih bivših borcev. Po končanih poslovanjih je tovaris predsednik z vzklikom: »Naj živi kralj Peter II. ter ves kraljevski dom!« zaključil tako lepo uspešni občni zbor.

Posebno priznanje našim fotoamaterjem

Slo razstava Korničevih del v Debrecinu na Madžarskem

Ljubljana, 2. aprila. Tujina že delj časa zelo cenijo naše fotoamaterje. Zato so tudi povabljeni na vse znamenite svetovne razstave, da razstavljajo svoja dela, ki dosegajo najboljše ocene in prva odlikovanja. Ko bi se naši ljudje udeleževali na svetovnih prireditvah s takimi uspehi v katerikoli drugi stroki, n. pr. v sportu, bi o njih nedvomno mnogo več pisali in bili bi mnogo bolj popularni kakor naši fotoamaterji. S tem si rečeno, da se naši fotoamaterji pritožujejo nad brezbriznostjo naše javnosti ter da pogrešajo njenega priznanja. Tega od nje ne terjajo in niso še tudi zahtevali, i bi jih podpirali v njihovem plemenitem prizadevanju za prestiz naše domovine v svetu. Potrebno pa je vsaj, da kot kronisti navajamo njihove uspehe, ne da bi jih poveljevali.

Tudi širšo javnost bo nedvomno zanimalo, da je zdaj v Debrecinu na Madžarskem prirejena doslej edinstvena razstava fotografij, in sicer so razstavljene slike ene našega fotoamaterja; razstavljeneh je samo 25 slik, a razstava bo trajala mesec dni. Naši fotoamaterji so bili zelo počasteni, ker so prireditelji te solo razstave povabili predvsem enega naših najboljših fotoamaterjev, ki je dosegel s svojimi deli izmed vseh naših mojstrov fotografije glede na število odlikovanj na svetovnih razstavah največje uspehe. Ker so dela te enega mojstra razstavljena po ves mesec, so se prireditelji lahko odločili le za nekaj svetovnih mojstrov, da jih bodo predstavili javnosti ter natančno proučili njihova dela. Doslej so imeli v programu, da bodo razstavili le dela treh mojstrov. Ko bo končana prva solo razstava, bodo razstavili dela drugega mojstra in razstava bo zopet trajala po mesec dni. Kot prvi je prišel na vrsto naš mojster Ante Kornič.

Madžari, ki imajo izredno dobre fotoamaterje — treba jih je pritevati med prve v Evropi — znajo dobro ceniti naše mojstre. Posebna počastitev za nas je, da so povabili na to razstavo, kjer bodo predstavili res največje mojstre, našega Korniča. Pogoj za udeležbo na tej solo razstavi, kakršne doslej še ni bilo prirejene nikjer v svetu, je bil, da ima mojster najmanj 25 svetovno priznanih del, nagraje-

nih na svetovnih razstavah. V naši državi ni fotoamaterja, ki bi se lahko ponašal s tolikimi odlikovanji kakor Ante Kornič, zato so prireditelji izbrali res najboljšega zastopnika naših fotoamaterjev. Veliko priznanje za nas pa je že v tem, da niso prezrli naše države.

Solo razstava Korničevih del je bila slovesno odprta 17. marca. Trajala bo do 17. m. Razstava obsekuje predvsem madžarski fotoamaterji in ob tej priliki prireditelji prirejajo predavanja in ocenjujejo posamezna razstavljena dela. Pobudo za prireditev razstave je dal predsednik debrecinskega fotokluba Ferenc Aszman.

Po razstavi Korničevih del bodo razstavili slike italijanskega mojstra Bertoglia, potem pa barvne fotografije mojstra za barvno fotografijo, Nemca Hermana Harza.

Da madžarski fotoamaterji zelo cenijo naše fotoamaterje, dokazuje tudi povabilo sopronjskega fotokluba, naj bi naši mojstri poslali do 100 diapozitivov svojih posnetkov, značilnih za našo fotografijo in pomembnih tudi v tujko prometnem pogledu. Ljubljanski fotoklub bo do 5. t. m. zbral najlepše diapozitive ter jih odposlal na Madžarsko. Sopronski fotoklub bo poskrbel, da bodo ti diapozitivi krožili okrog dva meseca po Madžarski ter da se bodo z višino naše fotografije in z značilnimi lepotami naših krajev seznanili v vseh večjih madžarskih krajih. To je posebnega pomena zlasti letos, ko pripisujemo največjo pozornost pospeševanju tajskega prometa med našo državo in Madžarsko.

Iz Zagorja

Zadnja pot Dragotina Korbarja, ki smo ga v petek spremili do prezgodnjega groba, je živo izpričala veliko priljubljenost, ki jo je užival nepozabni pokojnik ne samo med krajani, temveč daleč okrog. V sprevodu so se razvrstili na čelu deca, naščaj in člani s številnimi venci in šopki, godba Sokolskega društva iz Trbovelj v krojih, zagorska rudarska godba, gasilci, močna četa Sokolov z zastopniki brat-skih okoliških društev, pred in za mrtvaškim vozom s krsto pa nepregledna vrsta

občinstva, družina pokojnika, zastop-stava TPD, županstva ter raznih društev in korporacij. Iz občinske hiše, iz hiše Posojilnice in Sokolskega doma so plapolale žalne zastave, na vseh obrazih je odsevala trpkost, žalost, saj se je slohnik živo zavedal, da je odšel iz naše sredine mož red-kih lastnosti, podjetnosti, vztrajnosti, steber nacionalnega dela. ki je in bo še želo priznanje in občudovanje. Poslovil pa se je od nas tudi mož, ki ga je življenje bridko izkušalo in zsekalo rane. Ob od-prtem grobu se je v imenu Sokola in jav-nosti poslovil v vznešenih besedah staro-sta zagorskega Sokolskega društva Ljov-ze Kolenc, nakar so se naglasi prapor tribo-veljskega in zagorskega Sokola ter ru-darskega prapor, godbi sta odigrali žalostni-ki in zemlja je sprejela vase nepozabnega moža redkih in vzglednih lastnosti. Naj ti bo, dragi Karle, lahko domača zemlja, nikoli te ne bomo pozabili. Zdravo!

V Poljskovi sokolski šolnici sklad so darovali namesto venca pokojniku Dragotinu Korbarju Glasbeno društvo Za-gorje in Sokolsko društvo Zagorje po 200 din, zakupnik Korbarjeve gostilne S. Ko-slovec, Jože in ga. Ivanka Poljskova vsak 100 din. Vsega posameznika vredno, saj je sklad namenjen za podporo potrebnih so-kolskih pripadnikov. Vsem darovalcem iz-rekamo bratsko zahvalo.

Poselje Ljutke stavbe zadruga ob glavni cesti je prišlo ta teden na draž-bo. Za nakup sta se potegovala upnica farna posojilnica in zastopniki druge ru-darske skupine. Slednji je ves kompleks izdala Posojilnici za vsoto 240.550 din. V splošnem prevladuje vtis, da je prodajo smatrati za represalijo proti krščanskim socialistom, ki so se bili idejno odcepili od matičnega tabora pri cerkvi.

Aškerčev večer pripravlja Sokolsko društvo za ta mesec. Na sporedu bodo predavanja, recitacije in dramatični prizori del velikega pokojnika, čisti to-biček pa je namenjen akciji za odkup Aškerčeve domačije. Na ta večer opozar-jamo naše narono občinstvo že danes s prošnjo, da s svojim obiskom položi svoj prispevek za ta plemeniti namen.

Iz Radeč

Odprta noč in dan so groba vrata. Pre-tekli teden je nenadoma umrla ga. Milena dr. Matkova, soproga banovinskega zdrav-nika dr. Karla Matka v Radečah. Za nekaj časa je bolehal, zato je šla malo pred ve-likonočnimi prazniki v neki zagrebški sa-natorij. Proti vsakemu pričakovanju pa se je bolezen tako poslabšala, da je večerj teden zjutraj nenadoma izdihnila svojo blago dušo. Na veliko nedeljo smo jo spre-mili na njeni zadnji poti in pokopali na župnem pokopališču v Radečah. Njen po-greb je bil zelo lep. Poleg domačih So-kolov in gasilcev v krojih se je udeležilo pogreba nešteto znancev in prijateljev ugledne rodbine iz bližnjih in daljnjih kra-jev. Pogrebi so nosili 35 vencev, ki so jih darovali razna nacionalna društva in pri-vatniki. Poleg užalostnega soproga jo bo-do pogrešali številni siromaki, do katerih je imela vedno odprto srce. Pogrešala pa je bodo tudi razna nacionalna društva, ka-terim je bila vedno velika podpornica. Po-kojnico bomo ohranili v častnem spomi-nul Naj ji bo zemlja rahla! Preostalih na-še iskreno sožalje!

Šola za zdravstvene pomočnike v Zagrebu je dala prvo strokovno osebje za pregled živil ter za sanitetne in administrativne uradnike v socialnih ustanovah

Ljubljana, 2. aprila. Slovencem je malo znana šola za zdravstvene pomočnike v Zagrebu, katero je absolviralo že mnogo Slovencev. Nedavno so bili na tej šoli diplomski izpiti, katere je napravil za najboljšimi uspehi tudi šest Mariborčanov in en Ljubljčanec. Ob tej priliki hočemo prikazati delo te šole, ki je edina te vrste v Jugoslaviji.

Po vojni, ko so se v Jugoslaviji širile velike epidemije trebušnega in pegastega tifusa, dizenterije itd., se je videlo, da pri organizaciji preprečevanja teh kužnih bolezni ne zadostuje samo individualno delo posebnih sreskih in občinskih zdravnikov, nego so vrhutega potrebni še drugi ukrepi. Šele z neumornim delom univ. prof. dr. Stamparja je dosegla organizacija zdravstvenih služb svojo adekvatno obliko in metodo.

Med mnoge ukrepe pri dvigvanju splošne zdravja naroda spada tudi ustanovitve šole za zdravstvene pomočnike v Zagrebu. Že leta 1931 in 1935 sta bila podobna enoletna tečaja, v katero sta sprejemali kandidante z dovršenim 4. razredom srednje šole. Kmalu se je uvidelo, da je potrebno vzgojiti zdravstvene pomočnike z večjo strokovno izobrazbo. Zaradi tega je izšla leta 1937. uredba, da ta šola traja dve leti, da ima stopnjo popolne srednje šole z napravljenim zrelostnim izpitom in imajo absolventi kvalifikacijo za uradniški položaj v socialno-medicinski službi. Sedaj je bila potrebna za sprejem v to šolo večja šolska izobrazba. Zahteva se šest razredov srednje šole.

Prvi dijaki, ki so pod temi pogoji bili sprejeti, so bili diplomirani 1. marca 1940. Učni načrt je bil razdeljen v teoretični in praktični del. V praktičnem delu so poučevali: kemijo, organsko in anorgansko, inž. dr. Kraljevič; anatomijo, fiziologijo, higieno živil dr. Prebeg; fiziko inž. dr. Ivekovič; biologijo dr. Vorič; narodni jezik prof. Jelenovič; specialno kemijo, tehnologijo živil univ. prof. dr. Rogina; bakterio-logijo dr. Filipovič; splošno in socialno hi-gieno dr. Maložetič in dr. Rasuhin; higieno mesa in mesnih izdelkov univ. prof. dr. De-bellič; epidemiologijo dr. Černozubov; des-infekcijo in desinsekcijsko dr. Transmüller;

zakonodajstvo dr. Kraljevič, sanitarno teh-niko inž. Petrik in inž. Kolaric; prva po-moč, vojni pilni, zdravstvena prosveta dr. Chloupek; administracija g. Rišljavi. Vod-stvo te šole je bilo v rokah direktorja Higienškega zavoda dr. Borčiča. Vsi dijaki so bili na epidemiološki praktski mesec dni pri zdravstvenih domovih in srezih v Osi-jeku, Vukovaru, na Sušaku, v Ogulinu, Vi-rovitici in na Cetinju. Potem so nadaljevali prakso na oddelkih: bakteriološkem, pa-razitološkem, kemijskem, epidemiološkem, administrativnem, tehničnem, fotografskem in v klavirni pri pregledu mesa. Praksa je trajala šest mesecev.

Šola usposablja strokovno osebje za pre-gled živil, za laborante v kemijskih in bakterioloških laboratorijih, za adminis-trativno delo v socialno-medicinskih usta-novah, kakor pri okrožnem uradu za bolnišni-ko zavarovanje delavcev, Bratovski skladnici, kjer lahko vršijo laično kontrolo.

Šola za zdravstvene pomočnike je uve-dena v seznamu drugih srednjih šol pri ministrstvu prosvete, absolutno je z od-lokom ministra vojske in mornarice dovo-ljen dijaški rok.

Slovenici, diplomirani zdravstveni pomoč-niki, so prišli v Slovenijo, polni idealiz-ma in resnih teženj, da pridobijo znanje oživitvijo v socialno-medicinski službi, a bili so razočarani. Izgledov na službo ni, čaka jih mučna brezposelnost. Od sedmih diplomiranih zdravstvenih pomočnikov je dobil samo eden mesto, ostali pa so pre-puščeni čakanju. Dolžnost banovine je, da jih namesti pri srezih, v bolnišnicah itd. Dol-žnost je tudi samoupravnih občin, da na mestnih fizikatih in v tržnih uradih na-stavljajo le strokovno osebje, ne pa, kakor se že dolgo prakticira, da se za tržne na-dzornike postavljajo strokovno neizobraže-ni ljudje, kakor je to v Mariboru, Celju, Ptuj. Zdravstveni pomočniki so edini usposobljeni za kontrolo živil pri občinah. Istotako so oni poleg zaščitnih sester edini poklicani, da vrše laično kontrolo pri bol-niških blaginjah in da se uporabljajo pri sanitetni administraciji.

Čitajte „Slovenski Narod“!

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliski izjave beseda din 1.— davek posebej. Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO
Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 5.— din

SPLOŠNO KROJSTVO
specialist za otroške obleke, se priporoča. Kavska 13 — Sp. šiška. 968

ZA VSAKO PHILIKO
najboljša in najcenejša odličja si nabavite pri
PRESKER
Sv. Petra cesta 14.

Oglašuj
male oglase
v
Slovenski Narod
ker so
najcenejši!

TRAJNO ODLUČILO
s 6-mesečno garancijo, v mo-dernih trizurah Vam napravi z najnovejšim aparatom za cenc din 50.— »Salon Meriaki«, Sv. Petra c. 76. 321

KLIŠEJE
ENO
VEČERJNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

TRGOVINO
z mešanim blagom oddam po-štenemu — po dogovoru tudi obrtno pooblastilo — brezplačno v našem za daljšo dobo. Za informacije priložite znamko. Klanjšček, Poljčane. 983

POHISTVO
gostilniške stole — politiram gostilništvo in vsa popravila naj-ceneje Zorman, Breg 14. 986

POUK
Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8.— din.

Strojepisni pouk
(desetprstni sistem)

Večerni tečaj, oddelki od 1/7 do 8 in od 1/8 do 9 ure zvečer za začetnike in izveščance. Te-čaj od 1 do 4 mesece. Pouk tudi po diktatu. Novi tečaj se pri-čne 2. aprila. Šolnina naj-nižja. Največja stroškovna s 40 pisalnimi stroji raznih siste-mov. Vpisovanje dnevno od 8 do 8 ure zvečer. — Christofor učni zavod, Domobranska c. 15, tel. 48-43. 924

PRODAM
Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8.— din.

OREHOVA JEDRCA
sortiran cvetlični med in me-dico dobite najceneje v
MEDARNI
Ljubljana, Židovska ul. 6. 18/L

Inserirajte v »Slov. Narodu«!

DAMSKO KOLO
prodam ali dam v račun za šivalni stroj. Sv. Petra 76. 989

SPORTNI KOLESİ
damsko in moško, ter šivalni stroj prodam. ZORC, Mareči-čeva 3, Moste. 987

VILO V BREZICAH
Štirisobno, visokopritlično, s pralnico, drvarnico, svinjskima hlevoma in 1000 kv. m prvo-vrstne zemlje prodam takoj zelo ugodno za 95.000 din. Po-nudbe na naslov: Vaš Antonija, Brežice. 982

DOPISI
Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8.— din.

STASA
Zadnjič sem čakal pol ure. Stvari drugim nisem hotel iz-ročiti, čeprav sem imel pri-pravljeno. Škoda tudi za ne-deljo. Poljube ves tvoj. 985

SAMOSTOJNA GOSPA
srednje starosti išče starejšega stituiranega gospoda za popo-ldanske ure. Ponudbe poslati na upravo »Naroda« pod »Prija-teljstvo, Ljubljana«. 988

Vratar

Alf Terusilian je spoznal Ino Rackstra-wovo na dobrodušni prireditvi, ko je proda-jala za šestnajstkratno ceno medvedke in maskote. Alf je kupil žoltega plišastega medvedka in druge stvari in ta čas, ko mu je Ina zavijala nakup v papir, ji je priznal ljubezen. Dala mu je svoje srce in obenem zavitek. Ob šestih zvečer se je vrnil mla-denč z mnogimi zavitki domov.

Alfova mati je bila rojena Trotter iz Chicaga in od dohodkov njene otce, ki je znašala okrog sto tisoč funtov, je skrom-no, toda zadovoljno živela vsa rodbina. Mladenič je našel roditelja v knjižnici. Ma-ti je bila dobila histeričen napad, oče pa je sedel ves skrušen na divanu. Kot dobro vzgojen sin ni rekel Alf niti besedice in segel je po novinah.

— Alf! — je vzkliknil stari lord, potlej si je pa premislil in zopet obmolnil. Po-mislil je: naj sporoči žena sinu to novico. — Alf! — se je začel materin glas — Čuj, Alf: ob vse smo, uničeni smo. — Po-ovem. Ne preostane nam niti 60.000 dolar-jev letno. Tvoj ded je pravkar poslal ka-blogram iz Chicaga. Spekuliral je na dvig cen. Bil je vedno neukrotljiv, stari tepec. Storiti moraš nekaj. Alf.

— Jaz? — je vprašal Alf prestrašeno.

— Da.

— Delati?
— Delati!
— Na svetu so tudi ljudje, ki delajo. — je dejal Alf zamišljeno in vzdihnil.
— Kaj ne znaš prijeti za nobeno delo?
— Zogo znam brcati. In pri Zeusu: po-klicni nogometaš postane. Toda pod laž-nim imenom: imenoval se bom Johnes. Vsak klub me bo sprejel z odprtimi roka-mi.

In to ni bila nobena bahavost. Od mladih nog se je bil Alf osredotočil na to, da bi postal nogometaš. In res je bil postal iz njega odlični vratar.

Sluga je poklical Alfa k telefonu. Klicala ga je Ina vsa v solzah in žalosti:

— Srdno ljubljani Alf, zgodilo se je ne-kaj strašnega. Moj oče noče niti slišati o zaroki. Ni mu prav, da je tvoj oče lord.
— Saj je lahko tudi lord pošten človek.
— Je odgovoril Alf ne brez dostojanstva.
— Glej, to mi ni prišlo na misel, sicer bi mu bila takoj povedala. Toda to bi nič ne pomagalo. Moj oče je radikalen libera-lec. Bodi srečen, — je končala naglo, — očetove korake sledim.

Čez nekaj dni je angažiral Alfa vodilni klub Houndsdith. Alf je padel v nogomet-ni svet kakor meteor. Od tistega dne, ko je branil vrata svojega kluba, ni bil klub ni-koli poražen.

Med Alfove navdušene občudovalce je spadal tudi siloviti možiček, koščene po-stave, ki ni zamudil nobene nogometne tek-me. To je bil radikal-milijonar Rackstraw, ki je imel edinstveno zbirko nogometnih spominov, s katero se je mogla kosati sa-mo zbirka njegovega prijatelja J. Dodso-na. Ta dva tekme sta pokupila za ogrom-ne zneske vse redkosti, kar jih je bilo na trgu. Rackstraw je bil kupil žogo, s katero je Bloomer prvič tekmoval za svojo domo-vino, Dodson je pa imel barvasto žogo, s katero se je igral slavni nogometaš Mer-cidith kot otrok.

Prišla je zima, v kateri je Ina redko vi-dela Alfa. Tožila se je s tem, da je strig-la iz listov njegove fotografije. Temu njenemu sportnemu navdušenju je sledil oče z veseljem. Kajti skrivaj se je zelo za-želel, videz, da njegova edinka ne razloče je desne zvezde od sredine napadalne vrste in — pri tem je bil povsem zadovoljen.

Ko so se pričele pokalne tekme in ko je postal vedno jasneje, da prideta v fi-nale enajstovica Houndsdith in priljublje-ni Dodsonov klub, je postal Rackstraw hripav, ker je neprestano z navdušenimi klici vzdihoval svoje moštvo, tako da je povsem izgubil glas.

Potlej je pa prišla katastrofa. Alf-Johnes je dobil vnetje priušesne slinavke, tako da

ni mogel več igrati. Klub Houndsdith je iz-gubil svojega vratarja in bil je poražen. Nihče si ni znal tega udara usode tako k sr-cu kakor Rackstraw. Ves iz sebe je sto-pil k svojemu prijatelju in tekmeccu Dod-sonu in mu izjavil, da bi se to ne bilo ni-koli zgodilo, če bi ne bili njegovi dečki brez vratarja Johnesa.

— To trdijo vsi — ga je zavrnil Dodson izno. — Johnes, Johnes — kdo pa je ta Johnes?

Tedaj je pa šinila Rackstrawu v glavo nova misel: Pozval je Dodsona, naj stavi, da bo Houndsdith zmagal, ko bo zopet igral Johnes.

— Staviti hočete? — je vprašal Dodson. — Za koliko? Za milijon, za dva, za tri?

— Za milijon! — je ponovil Rackstraw zaničljivo. Kaj z milijonom stavim svojo Bloomerjevo žogo proti vaši Meredithovi žogi.

— Velja — je pritrldil Dodson.

Moža sta prispela pred obedom v Rack-strawovo vilo zunaj mesta. Alf Johnes zo-pet svež in zdrav kakor riba, je bil porabil prvo priliko za skritven sestanek z Ino, toda dobro uro potem ga je prijel Rack-straw za rokav rekoč: Iščem vas že ce-lo večnost, da vam pojasnim za kaj gre na današnji tekmi. Stavil sem svojo Bloo-

merjevo žogo, Johnes, branite vrata kakor lev, dobite še 4000 funtov.

Johnes je odgovoril: Nočem denarja, go-spod Rackstraw. Hočem samo vaše dovo-ljenje, da se smem poročiti z vašo hčerko.

Rackstraw ga je pogledal in odgovoril:

— Znam ceniti drznost, mladi gospod, toda vse ima svoje meje. In vi ste jih pre-koračili.

— Torej nečete izpolniti mojega pogoja?

— To ste dobro uganili. Misel na ženi-tev si kar izbijte iz glave.

— Vi si pa izbijte iz glave Meredithovo žogo.

Rackstraw je jel kolebati in popuščati: Torej hočete izsiliti nekaj od silovitega očeta kraljice svojega srca?

— Da, in ne dam se omehčati, ne popu-stim.

— Če je pa tako, ste pa prvi zet, kakrš-nega potrebujem. Sprejem vas za družba-nika v svojo trgovino. Že dolgo iščem ta-kega vrliga bandita kakor ste vi.

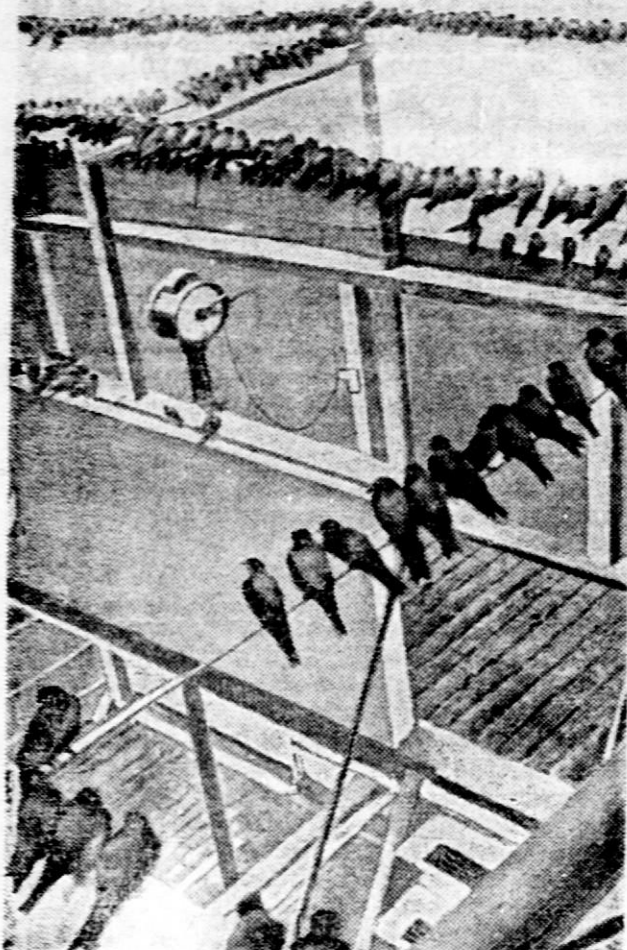
Alf je še nekaj časa okleval, potem je pa zmagal njegov boljši »jaz« in dejal je: Go-spod Rackstraw, močam še nekaj prizna-ti: sem lordov sin.

— To mi je vseeno — je odgovoril Rack-straw. Če dobi človek v rodbino

Ptice selivke se vračajo z juga

Dolga, nevarna je vsako leto njihov a pot in mnoge čaka na nji smrt

Selitveni nagon prešine ptice selivke, čim jim začne primanjkovati hrane. To je njihova rešitev pred smrtjo od lakote, kajti njihov polet proti jugu služi v prvi vrsti prehrani. Ko odleti kukavica, leže njeni mladiči še v gnezdih drugih ptic. Šele čez tri ali štiri tedne postanejo samostojni in kmalu krenejo mlade kukavice, ki niso nikoli poznale očeta ne matere, same na pot. Pri drugih vrstah ptic nastopijo pot prvi mladiči, tako da jim ne pripravi vedno stari poti.

Lastovke se zbirajo pred selitvijo

Mnoge ptice roparice leta posamično in večina ptic nastopi prvi del poleta le v poznem jeseni in leke ko se približajo jugu se združijo v rodbino kakor da imajo razne vrste ptic različna zbirališča. In res se v močvirjih ob izlivu Dunava zbera ogromne jate prepelice preden krenejo na pot čez Sredozemsko morje. Proti jugu leta zamisljeno, tiho in brez posebne naglice. Njihova pot vodi tako sigurno proti jugu, da je za ladje boljše, če se ravna po njihovemu poletu nego po magnetni igli. Vrstni red med poletom je različen. Kako leto gosti in jastrebi je znano. Vedno redkejši so pa žal močnejši poleti škorklji, ki leta najdalje na jug in

ki letajo v krogih tako visoko, da se malone izgubljajo v sinjem etru. Lastovke se drže nižje, zlasti če love nad vodo mušice. Spuščajo se nizko nad vodo in letajo zelo hitro.

Ptice selivke imajo poti, ki jih dobro poznajo. Največkrat se izogibljajo pogorjem in drže se večinoma vodnih poti. Samo lastovke leta najprej čez Alpe in mnoge zadene tragična usoda v mrežah, nastavljenih v alpskih prelazih. Koliko nevarnosti jih čaka na njihovi poti! Če je mrtvih prepelice leže vsako leto na obalah Sredozemskega morja in mnogo škorklji

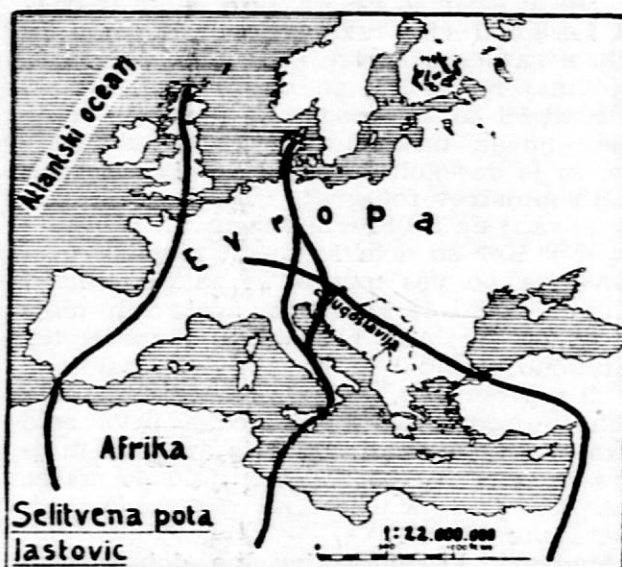

pogine na dolgi poti proti jugu. Mrtve škorklje leže po puščavah. Mnoge ptice selivke se ubijejo tudi, ko se zaletavajo v brzojavne droge ali mostove. Ali ni nerazumljivo, da človek, ki se mu morajo zahvaliti skorci po povratku za lesene hišice, ubije na tisoče drobnih pokorno frfo-tajocih kljunčev na njihovem poletu čez kopno in čez morje, da zadosti svoj sladokusni jezik? V skandinavskih državah trdovratno preganjajo vrane. S strupom posuta polja postanejo bojišče in vsak dan najde tam svojo smrt 2.000 do 3.000 vran.

Človek bi mislil, da pogine mnogo ptic selivk od lakote. To se pa zgodi redko, čeprav ptice med poletom malo jedo, čeprav le mnoge s povsem praznim želodcem, da jih je sama kost in koža, ko prilete na jug jim zadostuje nekaj dni počitka, da se zopet zrede. Na plitvem morju so opazovali tako počivanje vodnih ptic. Globoka tišina je vladala nad utrujenimi sestradanimi pticami. Na tisoče jih je bilo zbranih, glave so imele povesene in sklanjale se iskale po blatu rake. Nekaj dni pozneje se je pojavilo na mehkih črnem blatu na tisoče sledov, ki so jih bile zapustile tam med kratkim bivanjem ptice. Govorilo se je nekako, da je drobna ptica pevka priletela v eni sami noči iz

Egipta na skrajni sever. To je seveda nemogoče. Zdal se dolgot in višina poleta ptic selivk točno meri na opazovalnih stanicah na Helgolandu in Rosittenu. Mnogo ptic selivk v ta namen med poletom ujamejo in jim pritrjujejo na noge obročke. Piloti sledijo poti ptic, čijih hitrost na poletu je odvisna od smeri in vremena. Večina ptic selivk ne sme leteti s hitrostjo nad 50 km na uro in čeprav jih varuje toplo perje mraza, se drže povprečno v višini 400 do 500 metrov. V oblačih ptice kaj lahko izgube orientacijo. Vse ptice selivke ne odlete enako daleč. Najdaljšo pot imajo kakor rečeno škorklje. Mnoge vrste ptic se pa izpremenile svojo selitve. Poleg taščice, ki preživi zdaj zimo večinoma v Evropi, ostane po razpoloženju eno ali dve leti v svoji domovini tudi kljunčev. Tudi škinkovec pošlje včas na pot čez Sredozemsko morje svojo samico. O kosu pravijo, da ni selivke. O poljskem kosu pa ta domneva ne drži.

Vsako leto se vrača na milijone ptic pevk s svoje dolge in nevarne poti. Najtoplejše solnce juga, najpestrejša razkosja tropične narave jim ne more nadomestiti domovine. Čim nastopi čas, ko ležejo ptice jajca, začutijo, da se odeva njihova domovina v zelenje, da led ne pokriva več rek in jezer in da kličejo gozdovi, ki so bilo vso zimo tihi in pust, po vselem ptičjem petju. Tedaj krenejo ptice selivke nazaj proti severu. Vračajo se srečo prinašajoče lastovke in kralj pevcev slavček, vračajo se v evropsko domovino čički, strnadi, taščice, prepelice, in pastirice. Samo tu najdejo prava gnezdišča, tu v srednji in severni Evropi vale svoje mladiče, dokler se jeseni zopet ne oglasi v njih nagon, ki premaga vse drugo in ki žene žene ptic zopet v vlažno toplo podnebje Egipta, iz sibirskih tundar tja do himalajskih prelazov, preko Sredozemskega morja v puščavo Kalahari.

imajo otroci v sebi več vode nego odrasli. Zeja skrbi za to, da prihaja v organizem dovolj vode. V 10 letih porabi človek približno en vagon vode. Iz telesa odhaja voda skozi ledvice, kožo in pljuča. Nekateri v morju živčijo živali obtojsajo iz 99,75% vode. Rastline imajo v sebi do 95% vode. Pomen vode za življenje je bil znan že v starem veku. Tako je grški filozof Tales v Atenah učil, da je voda edini element vse zemlje, iz katerega nastaja vse drugo.

Nekaj o bolhah

Največja bolha je dolga 5,5 mm. Karakterističen znak bolhe je skakanje. Bolha ima namreč izredno močne zadnje nožice. Bolhe se dele približno v 800 vrst in od teh jih živi v Srednji Evropi okrog 140. Razen človeških poznamo še bolhe na mačkah, podganah, kurah, golobih, domačih zajcih, lastovkah, papigah in drobnih pticah. S prometnimi sredstvi se je zanesla v Evropo tropična bolha nazvana tudi kužna ali pešena bolha. Človeška bolha je razširjena po vsem svetu, kjer živi človek. Ta bolha lahko znese v 1-3 mesecih 400 jajčec. Odrasla bolha se razvije iz jajčeca v 4 tednih poleti, pozimi pa v šestih.

Bolha živi 3-4 mesece. V posebnih okoliščinah so ohranili bolho pri življenju tudi podrgno leto. Bolhe same imajo zopet svoje parazite. Sovražniki bolh so nekatere vrste mravlje, vreme in smotna stanovanjska higijena, tako da lahko tu in tam govorimo o izumiranju bolh. Bolhe lahko prenašajo nalezljive bolezni, zlasti v kopalnicah, gledališčih, solah, vojašnicah, bolnicah in kaznilnicah. Nekateri ljudje menda z nekimi posebnimi snovmi bolhe odbijajo, drugi jih pa privlačijo. Francozi so se med krimsko vojno hitro iznebili bolh, tako da so se zavijali v konjske plahte. Eysell je to izkušnjo potrdil v vojni leta 1870 do 1871. Velike prostore, recimo

ladje ali tudi velika stanovanja je pa treba desinficirati s strupenimi plini, če se hočemo iznebiti bolh.

Čudni zakoni

Večina ljudi je prepričana, da imajo čudne zakone in odredbe samo v Angliji, kar pa ni res. Imajo jih tudi v Ameriki in vsi niso iz časov prvih kolonizatorjev. V državi Kentucky so zdaj ustanovili komisijo, ki je njena naloga samo odstraniti take razmeroma se nove, toda kljub temu nemogoče zakone. Komisija je bila pa tudi potrebna. V Kentucky imajo med drugimi zakon, ki prepoveduje rediti v hiši kravo. Drugi zakon določa, da morajo biti kolonije nagev ograjene s 6 m visoko steno iz opeke, kam-

na ali cementa in da mora državni zastopnik v določenih rokih pregledati vse nageve. Imajo tudi zakonsko določbo, da mora v primeru, če bi umrl kdo na ladji, pa se nihče ne priglasi, da bi vzel truplo, kapitan dolične ladje oskrbeti za pogreb na obali, kjer je treba mrljaka pokopati vsaj 1,20 m globoko.

Nekdo je izsledil zakon iz leta 1886, po katerem ima vsak kdor potegne utopljeno iz vode odškodnino 5 dolarjev. Ukvarjal se je s tem in zaslužil je lepe denarce. V državi Kentucky ne sme človek krmiti niti pustiti begati z zvonom na vratu v voz vprežene živali. Če se hoče kdo peljati s parom konj po državni cesti, mora teči pred njim poseben sel najmanj 175 m naprej in svariti ljudi, da se blizu voza. Država Kentucky ima še več takih čudnih zakonov.

Priprave za kolonialno razstavo v Neaplju

Med drugim bo razstavljeno na nji tudi orožje, ki so ga rabili Abesinci v vojni z Italijo

Gradnja hiš in drugih poslopij v italijanski vzhodni Afriki hitro napreduje. Asmara, Gondar, Gimma in druga mesta so že močno izpremenila svoje lice. Povsod je mnogo velikih poslopij, kamor se zatekajo ljudje zlasti med dežjem. V Gimmi začno v kratkem graditi liktorski dom z lepim stolpom. Tudi Addis Abebe ne zanemarijo. Gradbeni načrt so temeljito proučili. To mesto bo lahko sprejelo milijon prebivalcev in bo središče rimske civilizacije v črni Afriki. Iz Ual v italijanski vzhodni Afriki peljejo v Neapelj drevo, s katerega je počil prvi italijanski strel iz puške 15. decembra 1934. Po dolgi vožnji čez Ogaden in Benadir je drevo že v Mogadisciu. To drevo se bo videlo na kolonialni razstavi v Neaplju.

Italijanska vlada posveča veliko pozornost živinoreji v italijanski vzhodni Afriki,

da bi se povečala proizvodnja usnja. V Chisimaio je bil ustanovljen somalski poljedelski zavod. V Gondaro so pripeljali iz Italije mnogo apulskih ovac, agrigentskih koz, livornskih petelinov itd. V Neaplju je prispela oni dan ladja iz italijanske vzhodne Afrike, natovorjena z abesinskim orožjem, ki so ga rabili Abesinci v vojni z Italijo. Med orožjem je tudi topične tipe Holington. Tudi to orožje bo razstavljeno na kolonialni razstavi v Neaplju in sicer v abesinskem paviljonu.

Na razstavi bo tudi beneški paviljon, kjer bo prikazana zgodovina Benetk in italijanske ekspanzije v Orijent. Tam bo umeten 70 m dolg in 30 m širok bazen, v katerem bo plavalna točna kopija 52 m dolge galere. V nji bo pa orožje iz beneškega arzenala. Okrog bazena bodo saloni, polni dragocenih spomenikov beneške republike.

Burna skupščina gasilske župe Kranj

Del zborovalcev v znak protesta zapustil zborovanje — Zaslužen gasilec vrnil odlikovanje

Kranj, 2. aprila. Včeraj ob 10. uri dopoldne se je vršila v gimnazijski telovadnici skupščina gasilske župe Kranj, katere se je udeležilo 68 delegatov čet. Predsednik g. Japelj je pozdravil zborovalce in zastopnika sreskega načelstva načelnika g. dr. Vidica. V svojem govoru je omenjal potrebo po čim večjem delu v organizaciji, ki jim je novi čas naložil še posebno skrb za čuvanje in branjenje narodne imovine. Ob koncu govora je pozval navzoče naj zaključijo dinastijski gasilski pozdrav.

Po govoru starešine je skupščina prešla na dnevni red. Čitanje zapisnika zadnjega obnega zbora je odpadlo in je starešina poročal o neurejenih razmerah administracije v župi, ki pa se bodo kmalu zboljšale. Nadalje je govoril o Zajedničnem delu, ki je organizirala nabavljeno zadrugo in snuje tudi kreditno zadrugo. Veliko skrb je posvečala Zajednica tudi strokovni literaturi. Nato je poročal tajnik g. Tvrđy, ki se je zaradi kratke dobe svojega poslovanja omejil le na statistične podatke. Tako je omenjal, da ima kranjska župa 34 čet s 1423 člani in da je poraslo članstvo za 59 članov, narasčaja je 142 in 767 podpor-nih članov, mlade gasilke ima le četa na Primskovnem. Nova četa se snuje v tovarni »Jugoskaka« in bo to prva poklicna industrijska gasilska četa. Čete razpolagajo s 26 motorikami, več avtomobilov 8.000 m prvovrstnih cevi, 27 lestvami in z Magaj-rusovo lestvo gasilske čete Kranj. Blagaj-niško poročilo je bilo kratko in je nava-jalo le 11.000 dohodkov in je prebitek znašal 121 din. Po teh poročilih je več dele-gatov zahtevalo, da se odpravi debata, toda starešina je dal besedo revizorjem, ki so predlagali odbor razrešnice. Med hru-pom in medklci je starešina zagotovil, da bo debata po poročilu revizorjev.

V hru-pu, ki je postajal čedalje večji in so člani zahtevali, da se da beseda prošil-cem je tudi g. Rici Mayr, starešina kranjs-ke čete prošil za besedo, že po prvih be-seдах pa ga je starešina prekinil in mu ni pustil govoriti. G. Rici Mayr je kot do-ber poznavalec razmer v gasilstvu zahtev-al predvsem, da se preneha s politiko v gasilstvu. V svojem kritičnem poročilu je Mayr omenjal plodnost dela prejšnje župne uprave. Ugotovil je, da ni bilo v zadnjih treh letih nikakega napredka. Prišlo je celo tako daleč, da niso bili v Zajednične tečaje sprejeti oni člani, ki nekaterim od-bornikom niso bili po volji. Upravno po-slovanje je bilo v neredu, izdanih je bilo komaj 12 okrožnic, nujnih spisov pa zara-di stalnega seljenja pisarne ni bilo mogoče dostavljati, važne vloge čet na ban. upra-

vo ali na Zajednico so bile protokolirane, niso pa bile dostavljene na določena me-sta. K blagajniškemu poročilu je pripomi-nil, da župna blagajna ne izkazuje dobička temveč, da ima dolga okrog 10.000 din. Posamezne postavke dolga so bile nave-dene. Kako postopa župna uprava, je raz-vidno tudi iz razrešitve čet v Dupljah in Senčurju. Kljub zahtevam, da se bo pre-nehalo s politiko v gasilstvu, je dejal g. Mayr, in častni izjavi starešine samega pa je starešina še isti dan sklical sestane-k nekaterih gasilcev župne uprave in tam so v prisotnosti nekaterih negasilcev sklenili, kako naj poteka današnja skupščina, se je sestavila lista in je bilo določeno, o čem bo dovoljeno razpravljati in o čem ne.

Na ta dejstva sta reagirala starešina in med skupščino došli delegat Zajednice g. dr. Šmajč, Nobeden pa ni ovrgel naštetih nepravilnosti pač pa je zlasti delegat za-jednice tolmačil velike zasluge Zajednice za organizacijo gasilstva. Razumljivo je, da se g. Mayr ni mogel zadovoljiti s tak-im odgovorom in je prošil ponovno za besedo. Ker tudi na ponovno prošnjo ni prejel dovoljenja je v imenu čete in gasil-stva, ki ga čakajo zlasti v narodno obramb-nem pogledu težke naloge, zahteval, da se spor razširi. Med hru-pnim prerakanjem in pozivom, da se da g. Mayru beseda je ta zaradi čudnega postopanja izročil v pri-sotnosti vseh delegatov vsa svoja gasilska odlikovanja. V še vedno razburjenem ozračju je g. Mayr in veliko število dele-gatov skupščino zapustilo.

Po tem dogodku je starešina g. Japelj, ne da bi se izglasovala razrešnica odboru, prešel na volitve. Predlagana je bila lista, ki jo je imenoval v svojem govoru g. Mayr, sestavljena je prej na sestanku. Zanimivo je bilo, da so delegati po izvolitvi te liste zahtevali, da se dolgov, ki jih ima župa, poravnajo, da pa ni nihče zahteval pojas-nila, zakaj blagajnik ni tega navedel in go-voiril o pribitku, ki ga ni G. Savojec je tudi zahteval, da bi se moralo prepustiti dele-gatom, da kritizirajo, saj je to namen skupščin. Ker se k slučajnostim ni nihče več javil, je bila burna skupščina zaklju-čena.

NESPORAZUM

— No, striček, kako ti je bila, všeč pa-piga, ki sem ti jo poslal za god? — Všeč mi je že bila, všeč, samo malo trda je bila. — Za boga, pa je vendar nisi pojedel? Saj je govorila štiri jezike! — Zakaj mi pa tega nisi pravočasno povedal.

Astrologi o aprilu 1940

Aspekti kažejo na razgibanost in živahnost na vseh življenjskih področjih

Sonce se nahaja v nebesnem znamenju ovna in je v tem znamenju vzvišeno, kakor pravijo astrologi. Njegova blagodejna in prebujajoča moč se kaže v vseh mrtvih: in živi naravi, kateri pripada tudi človek.

V znamenju ovna sta letos v aprilu tu-di še planet Jupiter, ki mu pravijo astrolo-gi »veliki dobrotnik«, in pa lunin vozal ali zmajev rep. Po tej konstelaciji je so-diti, da bo življenje na vseh področjih v teku aprila izredno razgibano, živahno.

V teku letošnjega aprila vojni otroci bodo po astroloških pravilih najbrže ljud-je z visokimi idejami in močno voljo. Glav-ne poteze v njih značaju bodo ponos, sa-mozavest in odkritosrčnost. Najbolj izra-žajo utegne biti, ko dorasejo, njih nagnje-nje do pravnih in literarnih ved ter lju-bezen do prirode.

Okoli 10. aprila dohiti Sonce Jupitra in nekaj dni se nahajata oba v tako zvani konjunkciji. V splošnem je ta konjunkci-ja dober aspekt. Dnevi okoli 10. aprila bo-do ugodni za posle in spekulacije s kapi-talom za ljudi, ki imajo dober oseben ho-roskop za take zadeve. Čas bo ugoden tu-di za velikopotezne diplomatske akcije. Upamo, lahko, da nas bodo diplomati raz-veselili s spretno izpeljanimi in uspešni-mi manevri. Glede zdravja pa konstelacija ni ugodna. Svoje zdravje naj čuvajo zlasti tisti, ki imajo slabo srce.

Do 15. aprila bo učinkovala konjunkci-ja Venere in Marsa, ki se tvori že v za-četku meseca v znamenju bika. Pod vpli-vom te konjunkcije se utegnejo v človeku sprožiti silne ljubezenske fantazije. Kdor ima po svojem osebnem horoskopu srečo v tem pravcu, lahko v tem času mnogo

doživi, drugi bodo pa doživeli samo pu-stolovščine in ljubezenske avanture dvom-ljive vrednosti.

Od 20. aprila naprej se Sonce naglo bli-ža Saturnu in dne 24. aprila tvori z njim konjunkcijo v znamenju bika. Ta konjunk-cija bo držala do konca meseca aprila. Tisti, ki imajo v svojem horoskopu sla-be znake za gospodarske podvige, bodo imeli desetredno dobo gospodarskega za-stoja in neuskehe v spekulacijah. Od 20. aprila do konca meseca naj bodo previd-ni v svojih poslih. Kritična bo ta doba tudi za zdravje in za ljubezenske zadeve. (Po podatkih astrologa B. Kollerja).

Voda v človeku

Človek, ki tehta 70 kg, nosi v sebi 45 kg vode. v različni obliki. Morda bo to marsikoga presenetilo. Človek obstoji iz 65% vode in samo 35 % gostih snovi. Seveda je količina vode v poedinih človeških organih različna. Tako obstoja v očesu okoli 99% vode, kri iz 80, možgani, koža in vranica iz 75, jetra in kosti pa iz pičlih 50%. Če izgubi človek 10% vode, nastanejo važne motnje v njegovem zdravju, pri izgubi 20% vode pa nastane smrt. V Sred-nji Evropi živijo človek potrebuje dnevno okrog 3 litre vode, ki jo dobiva v obliki živil. Seveda je tudi hrana bogata na vo-di. Tako vsebujeja sadje in solivje 85% vode, ribe 80, krompir 75, meso pa 70%. Voda se izloča iz teh snovi med prebavo.

Razen tega zastaja voda v človeškem te-lesu z oksidacijo vodik, zapadane ga v poedinih živilih. Tako nastane dnevno približno 3 decilitre vode. Zanimivo je, da

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roma

Civilizacija se še ni dotaknila tega ogromnega deviškega gozda, čigar vegetacija, pospeševana po viagi in toploti, tako nevarni zdravju belokožcev, je pri tleh tako gosta in prepletena, da niti velike divje zveri tam ne morejo živeti. Poleg ptic lahko žive tam samo opice in mali četrtonožci. Ah, ptice — za nje je to prava domovina. Žive tam v najšte-vilnejših in najkрасnejših vrstah. Toda nama tu ne gre za prirodo. Morate samo razumeti položaj, da boste mogli spoznati stvari v njihovih velikih obrih.

No, torej ta gozd amazonskega porečja je in ostane še dolgo zadnje pribežališče divjakov. V njem namreč žive indijanska plemena. Tam, kjer težko žive zveri, si zna človek pomagati. Nešteti potoki, tekoči skozi Selvo, mu delajo pot. Po njih se vozi s čolni, iztesanimi iz enega debela. Ob njih gradi svoje kolibe, včas na koleh nad valovi, zlasti če se vode razlijejo v široka jezera. Ribe mu nudijo dovolj

hrane. Sicer ima pa v pragozdu tudi rastlinske hrane dovolj.

V to, belokožcem tako nevarno kraljestvo, — nevarno bolj po podnebju nego po sovražnosti dokaj mirnih domačinov, se je najprej napotil Renaud de Valcor v svoji znanstveni radovednosti. Potem je pa ostal tam, kjer mu je ugajalo.

Vi veste, kakšen vir bogastva nudijo ti tro-pični gozdovi. Tam se dobiva kavčuk, potreben kakor premoški naši moderni industriji. Poznamo dva načina pridobivanja kavčuka, dva načina po vrsti drevesa in po krajevni običaji. Najbolj barbarski toda najbolj razširjen sistem je ta, da se iztrga sok rast-line tako temeljito, da drevo usahne. Tako pridobimo hkrati 14 do 15 kg soka, kolikor ga je v deblu. Drevo potem kot rečeno usahne. Črvi prodro v njegove rane in drevo je izgubljeno. Čakati je treba petnajst let, da ga nadomesti eden izmed njegovih pogankov. Bolivijci ne ravnaajo drugače. Njihovi caucheros se potikajo po gozdovih in prodirajo tako daleč, kolikor le morejo v iskanju novih dreves, ki jih izsesavajo in pokončavajo.

V Braziliji pa postopajo seryngueiros počasneje, tam pridobivajo kavčuk iz nekoliko drugačnih dreves: tam delajo stalno na mestu in tam traja večkrat tudi dvajset let, preden iztrgajo sok iz drevesa.

Ko sem slišal govoriti o markizu de Valcoru in ko sem sklenil napotiti se k njemu, so pridobivali kavčuk še po bolivijskem načinu. Takrat so že imeli na bregu reke Madre de Dios dobro urejeno podjetje, segajoče daleč v deviški pragozd.

Toda ta zavod ni bil nič drugega, nego nekakšen glavni stan, kamor so mu prinašali Indijanci kavčuk od vseh strani.

Valcor jim je dajal namesto plače, predmete, ki so imeli v njihovih očeh praviljšo vrednost: rože, obleko in okraske, ki jih je dobival iz La Paza in Santa Cruz. Stopil sem v stik z njim. Poskusil sem prodajati mu razne drobnarije. Pri tem sem izgubil še tisto malo, kar sem imel. To je bil trenutek življenja, ko stavi človek svojo bodočnost na edino karto. In bal se nisem niti najhujšega, — niti domačinov, niti podnebj, kajti po mojih žilah se pretaka kri Inkov.

Tu je krenil Jose Escaldas nekoliko v stran.

— Inki, — je jel pojasnjevati, — so bili dinastija bivših Peruvijancev, plemena, ki je veljalo za božansko približno tako, kakor indijski brahmi.

Ker pa na Gilberta to ni napravilo posebnega vtisa, je pripomnil:

— To je bila približno taka aristokracija, kakršno bo vaše cesarsko plemstvo, ko bo trajalo tisoč let.

Pri teh besedah se princ de Villingen ni mogel ubraniti smeha.

— Pa naj bo, — je dejal. — Recimo, da so bili Inki tudi duhoviti ljudje. Toda nadaljujte svoje pripovedovanje, plemeniti tujec.

Bolivijec je nadaljeval:

— Divjih prebivalcev gozda se nisem bal. Mi, Bolivijci, ki nas navadno v otroških letih vzgajajo domače dojlje, govorimo že od otroških let aymaro

in guicho, obe glavni narečji, ključ do vseh drugih in mi se tudi spoznamo na indijanske vraže.

— Blodeč po Selvi sem jel iskati tisto Valcorio, o kateri se je že govorilo, čeprav kot podjetje pri-seljencev še ni bilo mnogo večje od vasice Humho-sov. Čim sem prišel do markiza, sem takoj spoznal, čemu sem hotel pridružiti temu človeku, on sam je pa spoznal korist, ki bi jo mogel imeti od mene. Moje znanje domačih narečij mu je postalo neob-hodno. Ob njegovi strani sem si mogel preskrbeti sredstva za vse življenje, da, mogel sem si pridobiti tudi premoženje.

— Bil sem tudi takoj navdušen za njegove načrte. Čujte, kaj je nameraval storiti in kaj je bil storil dotlej tako širokopotežno.

— Izmed dveh načinov, po katerih se kot rečeno pridobiva kavčuk, je najdonosnejši prvi, po katerem se izsesa drevo, da usahne. In ta način je tudi naj-lajši.

Valcor je sklenil izpremeniti to nomadsko pridobivanje kavčuka v stalno. Poseke v pragozdu je dal zasaditi z mladimi drevesci. Ta drevesca so rabila petnajst let, da so dajala sok. Toda na razpolago je bilo ogromno zemljišče in tako je Valcor upal, da bo lahko zasadil petnajst zaporednih pasov dreves tako, da bi lahko vsako leto pridobil kavčuk iz enega, in da bi torej vir nikoli ne usahnil. Ali razumete to, princ?

— Razumem dobro. — Toda to je pomenilo zasa-diti na tisoče dreves, izsekati na tisoče hektarov prej, preden bi...

Afera ponarejevalcev denarja se razpleta

Jože Majhenc je hotel priti brez dela do denarja, pa je bil opeharjen za težke tisočake

Vrhovo pri Radečah, 1. aprila. Posrednik Majhenc Jože na Vrhovem pri Radečah se je že več let pečal z mislijo, kako bi prišel do denarja. Zato se je tudi družil z ljudmi sumljivih preteklosti, jih vabil na svoj dom in jim izkazoval vso gostoljubnost.

Pred štirimi leti se je z njim seznanil prokurir in zaradi prevar je 14-krat kaznovani Anton Žuraj, ki je znal kaj hitro izkoristiti njegovo gostoljubnost. Dočim je čez dan pri ljudeh na Vrhovem in bližnji okolici »popravil« ure, je imel hrano in prenočišče pri Majhencu, katerega je v nekaj dneh tako navdušil za ponarejevanje denarja, da mu je Majhenc samo za neke informacije o teh stvarih dal 2000 din! Anton Žuraj je po poklicu privatni uradnik, star 54 let. S tem pa Žuraj še ni bil zadovoljen. Vedel je, da ima Majhenc denar in mislil si je: za informacije sem dobil 2000 din, koliko bom šele dobil, če pripeljem kakšnega »inženirja«, ki bo voljan privesti vse potrebne stroje za ponarejanje denarja.

Cez teden dni je Majhenc že govoril s »svetnikom« pri direkciji drž. železnic v Zagrebu inž. Dvofakom, dejansko pa le s proslulim Antonom Grašičem, ki ga posebno dobro poznajo v Zagorju in Poljčanih, ki je vodil tam gostilni. Po kratkem pomenku, kako se bo denar ponarejal in za informacije o nabavi pravih strojev, mu je Majhenc takoj izplačal zopet 2000 din!

»Ta posel pa gre hitreje izpod rok kakor sem si mislil. Kaj boš denar ponarejal, ko ga dobiš pri Majhencu na Vrhovem kolikor ga hočeš!« si je mislil Žuraj. — Samo to mu ni bilo po volji, da je moral dati sedaj Grašiču kar celega »jurja«.

»No, le čakaj me, tudi tebi jo zagodem.« Žuraj je divje zaklel in že je imel nov načrt.

Cez nekaj dni je bil Žuraj zopet pri našem Majhencu in prepričal ga je, da ima še boljše strokovnjake od inž. Dvofaka. To je Miletič Mijo, inženirja »same« kemije, ki stanuje v Tomašičevi ul. v Zagrebu. Žal, da zaradi prezaoplenosti ni utegnil priti na Vrhovo, pač pa, ako bi mu Majhenc poslal 2000 din, bo preskrbel vse potrebne informacije in kasneje tudi stroje za ponarejevanje denarja. Da bi pa stvar ne bila sumljiva, mora vse pošiljke in pisma naslavljanjati na omenjenega inženirja, vse pa položiti še v posebno kuvertu z naslovom »Žuraj Anton, Tomašičeva ul., Zagreb.«

In Žuraju se je tudi ta naklep posrečil. V kratkem času je Majhenc poslal 9.500 din, toda ne inž. Miju Miletiču, ker ga sploh ni. Vse pošiljke je dobil v roke Žuraj, ki za ves denar ni pripravil niti enega klišeja, kaj šele aparate. Majhenc je nanj menda bolj ogorčen nego na vse drugo, pa kaj hoče, saj delita enako usodo v zaporih.

Zanimivo pa je sedaj še bolj vprašanje, od kod je dobil naš Majhenc toliko klišejev, kemikalij in aparatov za ponarejanje bankovcev, da so jih morali orožniki kar z vozom odpeljati v Radeče. Sam pravi,

da ne ve kako je prišlo to v njegovo hišo. Še važnejše pa je vprašanje, kdo je klišeje delal, kajti znano je, da so bili bankovci, ki jih je spravil Žuraj v promet v Zagrebu, tako fino izdelani, da jih je le večje oko razlikovalo od pravih.

Zelo zanimiva je Žurajeva izjava, češ, da ni vedel, da je Grašič lažni inž. Dvofak, nabavljal Majhencu material za ponarejanje petstotakov iz inozemstva in to šele v zadnjih dveh letih, dočim je Majhenc prenehal dopisovati z Žurajem od leta 1937. Baš tu se bo morala voditi točna preiskava. Ni izključeno, da bo spravila na dan še presenetljive podrobnosti. Najvažnejše se zdi, da sta oba lažna inženirja vsak po svojem načrtu ali tudi sporazumno goljufala naivnega Majhenca ter mu za visoke vsote dobavljala material iz centrale, ki je bodeli v Zagrebu ali Mariboru imela celo tovarno aparatov za ponarejanje bankovcev. Verjetno je, da je Grašič ali njegov pajdaš prinesel nekaj klišejev ali podobnega, morda tudi kak ponarejeni petstotak, ki je Majhenca navdušil, da je zopet globoko segel v žep.

Pisana družba ponarejevalcev, — katerim se pripisuje precejšnja izobrazba, med njimi je celo neki odpušteni učitelj M. V., ki je pred leti še služboval v mariborskem okrožju, — je bila večkrat pri Majhencu na Vrhovem, kamor se je pripeljala z avtomobilom ter vzbujaala med domačimi splošno pozornost. Toda nihče ni niti slutil, da so to ponarejevalci denarja.

zaključku pa himno »Hej Slovani«, ki so jo peli vsi navzoči.

Glavna skupščina sokolske župe Kranj je pokazala odlično voljo vseh sokolskih voditeljev, da bodo sokolsko delo nadaljevali po določeni poti.

Mokronog in vprašanje obrtnih šol

Mokronog, 28. marca. Mokronog, ki je večji trg in celo industrijski trg na Dolenjskem, se nima obrtne šole, da bi mu bila nujno potrebna. Pred leti je bila sicer tu že obrtna šola, v kateri so si obrtni vajenci pričeli vsi potrebni veščini, da so mogli zadostiti svojim obrtnim zahtevam. Čemu se je prepotrebna obrtna šola ukinila, je pač še danes neumestno. Sedanjost pa nujno zahteva in kliče po otvoritvi obrtne šole. V Mokronogu je mnogo obrtnikov, ki imajo vajence, v tovarni usnja so mladi fantje, ki se uče strojarstva, in tudi trgovine imajo vajence in vajenke, ki jih je pa premalo, da bi se zanje ustanovila trgovska šola, vendar bi tudi v obrtni šoli marsikaj dobili, kar bi jim koristilo v trgovskem poklicu.

Ker je v Mokronogu in njegovi okolici precej vajencev, ki so potrebni strokovnega pouka za svoj bodoči poklic, je pač sveta dolžnost mojstrov kakor tudi obrtnih zadrug in drugih v to poklicanih činiteljev, da se že vendar enkrat predramijo in spoznajo važnost in potrebo, nuditi obrtnemu naraščanju izobrazbo, ki jim jo more dati le obrtna šola.

Naš narod potrebuje spretnih rokodelcev, ki jim ne sme biti dovolj, da so večji in spretni v izdelavi obrtniških izdelkov, priučiti se morajo vsemu, kar posamezna stroka potrebuje in usposobiti se, da bodo v stanu dvigniti ugled svojemu stanu z umnostjo in spretnostjo.

Mokronoški obrtniki, zdramite se in dajte svojim vajencem možnost obrtniške izobrazbe.

Iz Litije

— Lep dokaz tovarstva. V Zavrtniku pri Litiji je pogorela hiša, kjer sta domovali sestri Urbančičevi. Začelo je goreti kar sredi noči, ko sta obe tržno spali. V zadnjem trenutku sta skočili iz goreče hiše skozi okno in sta si oteli le golo življenje. Vse jima je pogorelo. Imeli sta ravno novo pohištvo. Frančke Urbančičeve so se spomnili njeni stanovski tovariši in tovaršice iz naše predmestne. Nabrali so zanj okrog 1500 din. Naši vrli predmestniki so nam lahko za vzgled, kako je treba pomagati bližnjemu v nesreči.

— Marčev sneg — berški gmaj. V četrti popoldne je začelo snežiti med dežjem, pozneje pa je prenehal dež in je snežilo v debelih gostih kosmih. Sneg je bil moker. V petek jutraj je bilo vse pod snegom. Po hribih je bilo toliko snega, da so ga marali solariji gozdi do kolena. Pričel sneg je namreč precej škoda na drevesu. Nekatera drevesa je zlasti v višje ležečih gozdovih podrl.

Obrtniško zborovanje

Skojka Loka, 29. marca. V sredo 27. t. m. je podeljalo svoje račune Obrtniško društvo v Skojki Loki še vsem dobro znana organizacija, ki je pred leti priredila obrtno-industrijsko razstavo. Lani je preživljalo društvo hude notranje boje, ki so se obravnavali na dveh izrednih skupščinah. Radi društvenega premoženja se je vtihtopilo med članstvo več škodljivih ljudi, ki so trdovratno skušali dobiti vodstvo društva v svoje roke ter se pri tem posluževali najrazličnejših metod, da pridrejo prave ustanovitve društva od njihovih naravnih pravic. Na izrednem občnem zboru meseca julija lanskega leta se jim je zadnji polzkuš popolnoma ponesrečil in to menda za vedno. Vodstvo društva je prišlo v roke onim, ki so to zaslužili.

Na občnem zboru, ki ga je vodil G. Čadež Jože je društvo kupilo parcelo tik glavne ceste na kolodvor v izmeri 1.500 m² z namenom, da bo obrtniško Skojko Loko in njene okolice dobilo končno svoj lastni krov in svoje lastne prostore. Društvo ima odobreno veliko tombolo, ki jo priredi v mesecu juliju, na kar javnost že danes opozarjamo. Blagajniško poročilo je podal G. Klun Jože, ki je podrobno navajal vse poslovanje društva v številkah ter končno zaključil, da je imelo društvo v toku njegovega nekaj mesečnega blagajniškega poslovanja okrog 100.000 din prometa. Za nadzorni odbor je poročal njega predsednik G. Lotrič Ivan, ki je potrdil pravilnost vseh prilog z blagajniškimi zapiski ter predlagal blagajniku in odboru zaupnico, ki je bila soglasno sprejeta.

Pri volitvah novega odbora je bil izvoljen za predsednika G. Klun Jože, za podpredsednika pa G. Kalan Tine. Tajniška funkcija je bila poverjena G. Kavčiču Jožetu, v odboru so pa še drugi delavni člani, ki jamčijo za popoln uspeh dela v tekočem letu.

Društvu želimo pri njegovem nadaljnjem delu, zlasti pri izvedbi velike obrtniške tombole, najlepše uspehe!

Nepojasnjena afeta

Novo mesto, 1. aprila. Pred dobrim letom je dnevno časopisje poročalo o priletni ženi Pugalj M. iz Rumanje vasi, ki je na zelo premeten način oškodovala več petičnih in pobožnih starih ženic za precej visoke vsote v nabožne namene. Prisloparila je baše nad 70 tisoč din. Sleparka je bila obsojena pred okrožnim sodiščem v Novem mestu na 5 let zopora in zljaj je zaprta v ženski kaznilnici v Begunjah.

Marsikomu se je čudno zdelo, da bi že priletna žena, časi samica, o kateri nikoli ni bilo slišati nič slabega, — znana je bila kot zelo pobožna, saj je rada obiskovala cerkve in božja pota — kar naenkrat začela na kriva pota. Sušljalo se je sem in tja marsikaj po Rumanji vasi, vendar ni mogel nihče nič točnega povedati. Sušljanje je prišlo na uho tudi sodišču. Baj je nekdo svoj sum sporočil sodišču, ki je začelo zadevo preiskovati, da dožene kaj več o tem. Čuje se, da je zapletena v nečedno zadevo v zadnjem času precej vplivna oseba, ki je marsikje igrala dokaj vidno vlogo na častnih mestih. V koliko je sumničenje utemeljeno, bo dognalo sodišče.

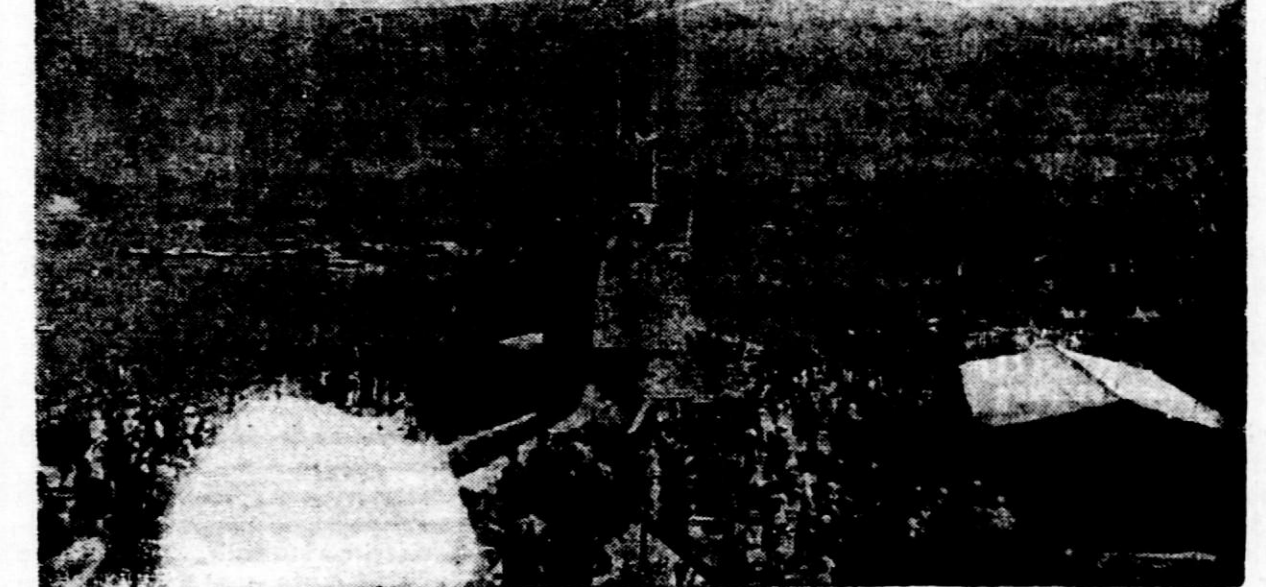
Iz Kamnika

— Kolo jugoslovenskih sester v Kamniku bo imelo v četrtek, 4. t. m. ob 20. svoj redni letni občni zbor. Kolašice iskreno vabijo vse, ki se zanimajo za delo te naše edine ženske nacionalne humanitarne organizacije, da se udeležijo občnega zbora. — Občni zbor bo v bralni sobi Narodne čitalnice.

— Zadata od kapi je nenadoma umrla gospa F. Rodetova, bivša gostilničarka v Kamniku. Pokopali smo jo večeraj popoldne. Zapušča užaloženega soproga in sina, ki jima tudi mi izrekamo iskreno sožalje!

»Ljubljana« bo dvignjena v začetku maja

Stroški dviganja bodo znašali okrog osem milijonov din

Rušilec »Ljubljana« po svečanem krstu

Šibenik, 2. aprila. Priprave za dviganje potopljenega rušilca »Ljubljana« so toliko napredovale, da je zelo verjetno, da bo rušilec dvignjen iz morja že v začetku maja. Rušilec leži na dnu morja na levem boku, nagnjen za 120 stopinj proti svoji normalni legi. Preden ga bodo spravili v normalen položaj, ga bodo morali obrniti. To je pa zelo nevarno delo, ker se lahko rušilec prevrli z leve na desno stran. Če bi se to zgodilo, bi se ladja lahko močno poškodovala, ker morsko dno ni ravno, temveč skalovito. Zato so morali najprej poravnati morsko dno, in sicer tako, da so navozili kamenja in ga nametali okrog potopljenega rušilca. Kamenje so pokrili z vrečami peska, da se bo potopljena ladja lahko naslonila nanj, ko jo bodo dvigali in naravnali. Nad 10.000 vreč peska je deloma že na morskem dnu, deloma ga pa še dovažajo.

To delo bo končano do 15. t. m. Potem pa začno takoj dvigati in naravnati rušilec. Potopljeno ladjo bodo dvigali iz morja s pomočjo cilindrov, ki so jih že pripeljali iz Italije. Podjetje, ki daje na razpolago vse potrebno orodje in stroje in za dviganje potopljenih ladij izvežbano ljud, dobi za to primerno odškodnino. Ko bo pa ladja dvignjena, dobi še posebno nagrado. Računajo, da bodo znašali vsi stroški za dviganje rušilca 8.000.000 dinarjev. Ljudje so prvotno govorili, da bodo stroški mnogo višji, da bodo znašali okrog 30.000.000 din, a tudi 8.000.000 ni malo. Toda brez stroškov dviganja ladje ne gre, saj bodo stale same vreče brez peska okrog 150.000 din. Nad potopljenim rušilcem stoji naš in italijanski remorkerji, štirje potapljaški aparati v posebnih ladjah s posadko in potapljači ter druge pomožne ladje in osebe.

Za planinski dom na Boču

Poljčane, 1. aprila. V nedeljo se je vršil pri Mahoriču ob lepi udeležbi članstva občni zbor podružnice SPD Poljčane. Vsa poročila funkcionarjev in tudi razprava, ki se je razvila ob njih, so pokazala, da je potreba in želja po planinskem domu na Boču od leta do leta, od dne do dne večja. Ze iz poročila predsednika G. Volčeta, ki je pred dvema letoma prevzel vodstvo podružnice, je razvidno, da je podružnica tudi v preteklem letu marljivo delovala in ni držala križem rok tudi glede priprav graditve doma na Boču. Planinski dom na Boču bo nedvomno znatno oživil in povečal dotok turistov v naš kraj, kar bo v korist tudi za tukajšnje prebivalstvo. Predsednik je dalje glede zadeve graditve planinskega doma na Boču pojasnil stališče domače podružnice v zvezi s sosedno podružnico SPD Rogaska Slatina, ki skupno upravlja bočke postojanke. Izrazil je željo, da bi zadeva čim prej krenila z mrtve točke in da bi se gradnja primerne doma na Boču kar najhitreje začela.

Sledili sta izčrpi poročila tajnika G. Ritonje in blagajnika G. Solarja. Klub težkim razmeram, v katerih živimo, zaznamuje družtvu v preteklem letu lep napredek. Gospodarsko stanje se boljša. Glede Boča sagemo omenja tajnik, da je bil obisk za 50 odstotkov slabši od preteklih let, to pa zaradi zunanjih dogodkov in pa tudi zaradi vremenskih neprih. Boč ima novega agilnega oskrbnika in bo letošnji obisk gotovo spet dober. Tudi on je mnenja, da se bo z dobro voljo obeh podružnic dom na Boču v kratkem pričel graditi. Sej je imel odbor 10 in 3 uprave. Društvo je priredilo za zbiranje gradbenega fonda 3 veselice. Podružnica šteje 74 članov. Blagajna izkazuje

7904 din dohodkov in 2539 din izdatkov. Imovinsko stanje je od lanskih 12.000 din naraslo na 19.000 din.

Med predlogi je bilo omenjeno, naj se pri »Formilah« na Boču namesti kazipot s smerni: Boč, Slatina, Studenice. V dosegu večje skupnosti in medsebojne povezanosti in za širjenje naše lepe pesmi, ki bo med prebivalstvom podkrepila tudi narodno zavestnost, se bo pod vodstvom učitelja Alojza Živka osnoval planinski pevski zbor, kar so vsi navzoči toplo pozdravili.

Iz Maribora

— Nočno lekarniško mušbo imata takoj teden Albaneževja lekarna pri sv. Antonu na Frankopanovi 18, telefon 27—01, ter Krongova lekarna pri Marji pomagaj na Aleksandrovi cesti 1, tel. 21—79.

— Sportne novice. V nedeljo 7. aprila se prične pomladanski del prvenstvenega tekmovanja Slovenske nogometne zveze. Na področju mariborskega podsaveza SNZ bodo naslednje tekme: v Mariboru TSSK Maribor : SK Železničar, v Čakovcu Gradjanski : Rapid, v Murski Soboti SK Mura : Čakovčani SK, v Ptujju SK Ptuj : SK Slavija, v Dolnji Lendavi pa SK Lendava : SK Drava.

— 10.000 do 15.000 din škoda. K večerajšnjemu poročilu o požaru v delavnici Godčeve trgovine na Kralja Petra trgu dodajmo, da znaša škoda, ki je nastala zaradi ognja, 10.000 do 15.000 din.

— Pokojniški zavod je kupil Tavčarjevo hišo in vrt. Pokojniški zavod je kupil od mesarja Janka Tavčarja in njegove žene Josipine hišo z zemljiščem v Kopališki ulici in sicer za 1.500.000 din. V načrtu je zgraditev stanovanjske hiše. Zaradi prilik pa se zdi, da ne bo pokojniški zavod tako kmalu sezidal omenjenega zemljišča.

— Občnina na »Kodnju. V Stojnicah se našli obsojenec na skodnju 37letnega posetnika Franca Memariča. Verok njegovega samomora ni zna.

Kdo je financiral Konrada Bezjaka?

Kaj je dognala v zadevi velike ponarejevalske afere zagrebška policija

Zagreb, 2. aprila. Preiskava, ki jo vodi kriminalni oddelček zagrebške policije v zadevi velike ponarejevalske afere, se z vso vnamo nadaljuje. V nedeljo zvečer so prepeljali iz Maribora v Zagreb šoferja Viktorja Marilca in mizarja Franca Pogladžena, ki sta baje v temni zvezi z aretiranim Konradom Bezjakom.

Kdo je financiral Bezjaka

Dosedanja preiskava je pokazala, da je Franc Pogladžen Bezjakov pajdaš. Ta dva sta prispela v Zagreb že v januarju in takoj sta jela nabavljati za ponarejanje denarja potrebne pripomočke. Treba je bilo dobiti aparate, žarnice in klišeje, potem pa najti skrivališče, kjer bi bilo vse to varno spravljeno in kjer bi lahko ponarejalci nemoteno delali. To pa ni bilo lahko. Ponarejevalci so morali najti nekoga, ki bi vse to delo vodil in nadziral in ki bi Bezjaku in Pogladženu olajšal bivanje v tujem mestu.

Pa tudi to je bilo kaj kmalu stopenjeno. Ponarejevalca sta našla udobno zavetišče z Brozovi ulici, kjer sta najela delavnico avtomehaniha Frana Galiča. Vloga Viktorja Marilca je v ponarejevalski aferi mnogo zanimivejša od Pogladženove. Obenem bo pa delala preiskovalnim organom več preglavic. Marile je namreč dobavljal za nakup vseh potrebnih pripomočkov denar. Preskrbeti ga je moral precej, ker so stroji za ponarejanje denarja dragi. Vsičuje se vprašanje, od kod je mogel dobiti šofer toliko denarja. Vse kaže, da je stal za njim še nekdo, ki je imel dovolj denarja in ga policija še ni izsledila.

Trikot Ljubljana — Maribor — Zagreb

Družba ponarejevalcev ni delala samostojno in izolirano. Sporedno z njo sta po-

slovali tudi podružnici v Ljubljani in Zagrebu. Središče je bilo v Mariboru. Zato se vodi preiskava v vseh teh mestih. Preiskava se vodi paralelno in vsa afeta pride pred sodišče kot celota. V tem smislu je mariborska policija tudi sklenila odpeljati v Zagreb dva osumljenca. Čeprav gre za veliko družbo ponarejevalcev in čeprav obsega ta afeta vse severni del države, so bili ponarejevalci najbolj podjetni v Zagrebu.

Da-li je Franjo Galič kriv?

Zanimivo je, da ni med doslej aretiranimi ponarejevalci denarja nobenega Zagrebčana. Samo skupina, ki je delala v Zagrebu, je iz Maribora. Aretacija avtomehaniha Frana Galiča in njegove žene je zanimiva izjema v tej preiskavi. Ta edini v afero zapleteni Zagrebčan ni neposredno sodeloval pri ponarejevanju denarja. Njegova krivda je samo v tem, da mu je bilo znano Bezjakovo početje in da je nudil ponarejevalcem zavetišče, za kar je seveda dobil precej denarja. Prav tako je obremenjena njegova žena Marija. Galič sicer trdovratno zatrjuje, da ni kriv, toda Bezjakove izpovedbe so ga zelo obremenile. Ponarejevalci so delali že od januarja in zato ni verjetno, da bi Galič in njegova žena o tem ničesar ne vedela.

Pred velikimi odkritji

Preiskava zelo hitro napreduje in v kratkem pridejo v javnost zanimivi podatki in podrobnosti ob tej veliki aferi. Objavljena bodo mnoga imena, ki morajo ostati zaenkrat v interesu preiskave prikrita. Javnost bo spoznala, kako dobro je bila organizirana to pa ponarejevalcev in kako široko so bile razpredene njene mreže.

Lepa skupščina sokolske župe Kranj

Za starešino je bil ponovno izvoljen Jaka Špicar — Prireditve v tekočem letu

Kranj, 1. aprila. V nedeljo popoldne se je v Kranju vršila glavna skupščina Sokolske župe Kranj. Z vseh strani ponesne Gorenjske so prihajali številni sokolski delegati, da slišijo poročila župnih funkcionarjev. Raz pročelje Narodnega doma jim je v pozdrav vihalra velika državna zastava. Velika telovadnica je bila lepo in okusno okrašena. Na pročelju dvorane je visela močena državna trobojnica, na steni pa je visela slika sokolskega starešine Nj. Vel. kralja Petra II. ter slike sokolskih ustanoviteljev dr. Tyrša in Fignerja in dolgoletnega župnega starešine pokojnega Janka Sajovica.

Skupščino je otvoril župni starešina brat Jaka Špicar iz Radovljice. Brat Špicar je naslovil prvi pozdrav sokolskemu starešini Nj. Vel. kralju Petru II., navzočemu odposlancu Saveza SKJ bratu Smertniku iz Celja ter vsem bratom in sestram štom slovenske zemlje, kar je bilo sprejeto z burnim odobravanjem.

Brat Špicar je omenjal 30-letnico obstoja sokolske župe Kranj, omenjal najvažnejše sokolske dogodke v teku zadnjih 30 let ter se spominjal zaslužnih sokolskih spominov s sester, ki so umrli in katerih slava klidi. Počastil navzoči s trikratnim slava klidi. Predčitala je bila udobnostna brzojavka, poslana dvornemu maršalatu, ministru vojake in mornarice arm. generalu Nedelcu, mi-

nistru za telesno vzgojo naroda dr. Jevremu Tomiču in starešinstvu SKJ.

V zanosnem govoru je nato brat Špicar pozival navzoče k točnemu izvrševanju prostovoljno prevzetih sokolskih dolžnosti in poudarjal sokolsko bratstvo, ki naj nas veže v dobrih in težkih časih. Pozival je vse na složno delo med narodom in za strnitev vseh narodnih sil, kar narekujejo težke razmere in čas. Sokolstvo naj se z vsemi silami bori proti prišepetovalcem, ki širijo vznemirljive vesti in malodušnost med narodom.

Burno pozdravljen je prevzel besedo zastopnik Saveza SKJ in starešina sokolske župe Celje, stari borec brat Jože Smertnik, ki je v imenu Saveza in celjske župe pozdravil vse navzoče in se spominjal svojih mladostnih let, ki jih je preživel med stari sokolskimi borci pred 40 leti v Kranju. Poudaril je, da je le v državni skupnosti moč in da brez Jugoslavije ni Slovenije. Pozival je vse gorenjsko sokolstvo, naj se polnočestvilo udeležijo sokolskega pokrajinskega zleta, ki bo v vršil 29. in 30. junija t. l. v Celju. Brat Smertnik je za svoje zanosne besede žel burno odobravanje.

Vsa poročila župnih funkcionarjev, ki so bila natisnjena v Vestniku sok. župe Kranj, so bila brez debate soglasno sprejeta. Soglasno je bilo sklenjeno, da se bodo vršile splošne župne tekme v prostih vajah, na orodju in v lahki atletiki dne 26. maja v Kranju in da se bo vršil župni zlet vseh sokolskih oddelkov v dneh 15. in 16. junija v Kranju. V svrhu sanacije župne blagajne, je bilo soglasno sklenjeno, da se letos pobere poleg običajnega župnega prispevka, še po din 5.— na vsakega člana na leto.

Savezu SKJ je bila poslana v potrdilo nova uprav, v kateri so: starešina: Špicar Jakob, Radovljica, I. podstarešina: dr. Obernel Maks, Jesenice, II. podstarešina: Benedik Franc Stražišče, III. podstarešina: Horvat Rudolf, Šk. Loka, tajnik: Jože Cvar Kranj, II. tajnik: Zmago Likar, Kranj, blagajnik: ing. Jakob Miklar, Kranj, prosvetar: Špicar Jakob, načelnik: Vinko Beznik, Kranj, nač. namestnik: Nande Majnik, Pristov Janes in Albin Završnik, namestnica: Ljotica Horvatova, Radovljica, namestnice: Emica Pečnikova, Marija Skrtova in Marica Šušteršičeva.

Pri otvoritvi skupščine so sokolski pevci iz Kranja zapeli himno »Bože pravde« č

Vodovod na zgrešenih temeljih

Tri osnovne napake pri napravi vodovoda — Delitev vodovoda?

Maribor, 1. aprila. Naš pregled je tako zamišljen, da mora zanimati ves Maribor in okolico, lahko pa se na tem mariborskem primeru zgledujejo mesta in kraji, ki imajo že vodovod, ali ki ga nameravajo napraviti.

Za danes naj zadostuje le nekaj splošnih opozoril, ki pa so nujno važna za pripravo nameravane rešitve vprašanja razširjenosti oziroma pogostosti ali pa sploh preložitve sedanje vodovodne na Tezemo.

Že pri zasnovi tega vodovoda pred več ko 50 leti sta se napravili dve ali celo tri kardinalne napake. Predvsem ta, da so vodovod za mesto, ki leži, odnosno, ki je takrat težalo na levem bregu Drave, napeljali skoraj eno uro daleč od desnega brega Drave in se je cevovod moral izpeljati ob tej tedaj zelo nesigurnem starem lesenem mostu. (Sicer pa tudi državni most takim cevovodom v resnem slučaju ne more nuditi nobene varnosti). Danes, ko je Maribor tudi že na desnem bregu naseljen in približno (z okol. občinami) istotako števil-

no obljuden kakor levi breg, se nam čudno zdi, zakaj si takratni gospodarji mesta niso izpeljali vodovoda iz bližnje, vode bogate okolice na levem bregu. Da takrat se niso mislili na razširjenost Maribora na ono stran Drave, za to govori cela zbirka znanih dejstev, najbolj pa naprava vodarne same. Tu pa smo že pri drugi osnovni napaki, namreč glede kapacitete ali zmoglosti vodovodne naprave. Kalkuliralo se je sicer za napravo »za večne čase«, toda izkušnja je pokazala, da so bili ti »večni časi« misljeni tako, da bo tedanje stanje hiš in prebivalstva ostalo tako rekoč večno tako in da so bili v tej kalkulaciji že vračunani malenkostni prirastki. (Ne smemo pozabiti na boje, ki so jih nekateri naprednejši izmed tedanjih Mariborčanov — n. pr. Badl — imeli z obč. gospodarji zaradi novogradnje. Stari meščani so namreč stali na stališču, da se z vsako novo hišo zmanjšuje vrednost njihovih hiš, katerih 20 do 30 je imel le eden petih takih bogatašev v svoji posesti).

Za tako omejeno mišljenje Maribor bi bila ta vodovodna naprava res zastavljala magari za vse večne čase.

Tretjo glavno napako je pri zasnovi vodovoda in to je: izbira vode na Tezemu, pa si moramo prihodnjič posebej ogledati, že zato, ker se namerava pri tej napaki vztrajati tudi sedaj, ko gre za usodopolno reševanje tega vprašanja.

Za danes zaključujemo ta bežni splošni pregled z vprašanjem, ki upošteva današnji resni položaj Maribora in ki se obenem ozira tudi že na bodoče normalne razmere, ko nastane pravi jugoslovanski Maribor tam na desnem bregu Drave. Vprašanje namreč: ali ne bi kazalo že zdaj misliti na delitev vodovoda za levi in desni breg? Ali nima tudi levi breg dovolj in zdrave vode? Ali bi ne bili tudi stroški manjši, če bi prišlo do dveh samostojnih vodovodov oziroma vodovodov? Eno je gotovo: večja sigurnost bi bila podana s tem deljenim načrtom.

Nova pohorska postojanka

namesto pogorele „Planinke“ — Gradbeni stroški bodo znašali okrog 400.000 din

Maribor, 1. aprila. Ko je obmejno planinstvo doletela težka izguba zaradi pogorele „Planinke“ pri Ruški koči, je bilo težko verjeti, da bo na njenem pogorišču v zgodnjem času nastala nova, še lepša stavba, nova postojanka naše vzorno delujoče Podravske podružnice SPD v Rušah. Toda Rušani so znani kot agilni in vztrajni ljudje, ki so že marsikatero akcijo sprožili in temeljito izvedli. Nesreča, ki je prišla s požarom pri „Planinki“ jih ni potlačila, ampak jih je opogumila za novo, koristno in plemenito pobudo. Finančna sredstva za postavitev nove postojanke so že zagotovljena in so proračunani gradbeni stroški na 350.000 do 400.000 din. Tudi so že pripravljene načrti. Na podlagi osnutka bo imela nova planinska postojanka 14.80 m dolžine in 9.60 m širine. Stavba bo enonadstropna in opremljena z mansardami in pritlikinami. V njej bo urejenih 22 ležnih, zdravih sob z mrazo in toplo vodo. Na razpolago bo 40 postelj. Razen tega bo zgrajena pri Glazuti posebna elektrarna, iz katere bo nova postojanka dobivala potrebno električno energijo za razsvetljavo in druge potrebščine. Seveda bo preskrbljena z električno tudi bližnja Ruška koča.

Gradbena dela se bodo takoj pričela in je računati s tem, da bo nova postojanka, ki bo po vsem prekašala pogorelo „Planinko“, v dveh mesecih že pod streho. S to marljivo in nesebično prizadevanostjo so zaslužili vrli funkcionarji Podravske podružnice SPD v Rušah najtoplejšje priznanje vsega obmejnega planinstva, ki se zaveda, kolikšnega nacionalnega pomena je bila prejšnja „Planinka“ skupno z Ruško kočo.

Kakšnih 15 minut od kraja, kjer bodo gradili novo pohorsko postojanko, pa je kupila Stavbna zadruga uslužbencev na bivaljnih zadrug, kakor smo že svojačas poročali, 182.113 m² obsegoče zemljišče in sicer od posestnika Lucevčnika ter Ivana Pregla v Frajhamu. Ker je na tem kompleksu gozd skoraj popolnoma izsekán, so novi lastniki sprožili pametno misel, da bi ta kompleks pogorili z mladim smrečjem. Nasadili bodo tukaj okoli 50.000 mladih smrek. S tem bo vsa okolica pridobila na vrednosti in tudi na zunanji podobi. Prihodnje leto pa bodo potem pričeli tukaj graditi novo planinsko zavetišče in novo

planinsko postojanko, ki se bo zelo približala po svojem komfortu ter notranji urejenosti značaju pravega planinskega hotela. V novi stavbi bo prostora za 100 postelj, gradbeni stroški bodo znašali preko 600.000 dinarjev. Nova stavba bo imela značaj okrevališča za vse uslužbence zadrug državnih uslužbencev v naši državi. Poleg okrevališča bo urejena tudi elektrarna, ki bo poleg že obstoječih elektrarn pri Pohorju, pri Sokolski planinski koči, pri Počitniškem domu kraljice Marije na Pohorju, pri Senjorjevem domu, pri Lohnci in pri novi Planinki osma elektrarna vrh našega tepega Pohorja.

Toda vse to prelepo pohorsko okolje z avtomobilsko cesto do Ruške koče, ki bo še letos gotova, bo dobilo povsem drugo zunanjo podobo in še večjo privlačnost, ako bi mislili na primerno okrasitev avtomobilske ceste. Iz vrst avtomobilistov, motociklistov in tudi planincev se namreč naglašajo misli, da bi se ob novi pohorski cesti nasadila primerna drevesa, ki naj bi poživljala sedaj kolikor toliko pusto ter enolično cesto proti vrhu Pohorja. Pa ne gre samo za zunanjo privlačnost, ampak tudi za koristno stran nasaditve primernih dreves. Pomisliti moramo namreč, da deževje in nalivi stalno odplavljajo večje množine cestnega materiala. Zaradi tega stanja pohorske ceste v teku let lahko mnogo trpi. Tudi iz teh razlogov je nujno potrebna nasaditev, saj je znano, da so drevesne korenine, ki segajo globoko v zemljo, zelo primerno in učinkovito spojno sredstvo, ki preprečuje krčenje in drobljenje bližnjega materiala.

Pričakovati je, da se bodo zavzele za to pobudo ne samo planinske organizacije, ampak tudi druga društva, katerih članstvo je zaradi tega prizadevo, zlasti motociklistične organizacije in avtoklub. Že dosegel je cesta zaradi odplavljanja materiala precej trpela, vsako odlašanje v tej zadevi bi prineslo nedvomno še večjo, popolnoma nepotrebnost škodo. Seveda je treba pritegniti k posvetovanju naše prirodoslovce, ki naj izrečejo svoje strokovno mnenje o tem, katero drevo, bi bilo najprimernejše ter najkoristnejše za nasaditev in ki bi najbolj služilo namenu, v katerem je pravi povod za to pobudo.

Pereče vprašanje našega časa

Spomin na manifestacijo CMD v Ljubljani pred 30 leti

Maribor, 28. marca. Drugo marčno nedeljo pred 30 leti v Mestnem domu v Ljubljani. Dvorana polna bojnega razpoloženja prepojenega narodnozavednega občinstva. Tudi takrat se naše Primorje, Koroska in slovenska štajerska so bili častno zastopani. Sklicatelj in predsednik zborovanja je bil znani narodni borec Luka Svetec. Zapisnikarja dr. Žerjav in Ribnikar. Navzoč je bil tudi župan in državni poslanec Hribar.

Šlo je za javno manifestacijo za našo Ciril-Metodovo družbo in za javno obsodbo tistih, ki so prav v času, ko je takrat proslili sklad narodnih nasprotnikov dosegel dva milijona, na CMD naperili »obobneči ogenj« z izstrelki najtežjega kalibra.

Slovenec že mori Slovenca, brata — kako strašna slepota je človek. ... Ta citat iz Crtomira, ki ga je predsednik za uvod svojega govora uporabil, je navzočje presunil ko nož, zasajen naravnost v srce.

Odjeknil je ta citat tudi v govorih zlasti vnanjih predstavitev družbe: za Trst Mandil in Rybar, za Korosko Matej Prosek, za štajersko dr. Koderman. Resolucijo je brala ga. Franja dr. Tavčarjeva.

Žal, da smo danes vezani celo v zgodovinskih spominih, kakor je ta. Toliko pa že še smem povedati, da je prav ta ljubljanska manifestacija obrodila vprav nasprotno sadove, kakor jih je domači sovražnik CMD od svojega napada pričakoval. Napadeni je

iz defenzive prešel v ofenzivo, na vnanjih narodnih bojiščih se bolj kakor v središču. Toda zgodilo se je tedaj še nekaj, kar se je tudi že poprej in pozneje večkrat, ampak ne tako globoko in daljnosežno kakor prav leta 1910 (računajoč od 7. svečana kot dne napada na CMD).

Navzoč na tem zborovanju, pač nisem mogel slutiti, da bom še 30 let pozneje tu na skrajni meji še moral občutiti sadove našega razkola. Da nimamo danes še svoje Ciril-Metodove družbe tudi tu med nami na ogroženih postojankah, bilo bi še obupnejše, kakor je že. Obupno je, če človek vidi, kako zamašeno so vsa svarišla, so vsi strašni vnanji zgledi bridke usode malih narodov, če vsaj v obstojno ogroženi uri niso edini, niso narod kot celota. Resnost položaja naravnost vpije po veliki, izven strankarstva stoječi osebnosti, ki bi imela dovolj vpliva in moči iz razdvojenih delov ustvariti celoto vsaj za oni skrajni primer, ko gre za odločitev vprašanja obstoja slovenskega naroda. Do zdaj je bil vsaj za silo še mogoč obstoj Slovencev, razdvojenih po strankah. Toda sedanji položaj kategorično zahteva enotnost, celoto slovenskega naroda kakor rečeno vsaj v obstojnem vprašanju.

In do tega za naš narod največjega zgodovinskega dogodka pride, mora priti, ker bi bil sicer ogrožen tudi obstoj razdvojenih Slovencev.

razno perilo, obleke in druge predmete, ki so jih potem prodajali. Škoda, ki jo je topla povzročila na svojih pohodih, gre v težke tisočake. Že pri zaslišanju pri orožniških so aretirani zlikovci priznali svoje grehe, toda le tiste, ki so jih jim dokazali. Danes dopolnje pa je sedela tatinska in vionilska tolpa na zatožni klopi v razpravni dvorani štev. 53 tukajšnjega okrožnega sodišča. Zagovarjati se je morala pred malim kazenskim senatom. Razprava ob času poročila še ni zaključena.

Pred tremi sodniki pa sta se danes dopolnje morala zagovarjati tudi 41-letni posestnik Franc Erhatič ter njegova 22-letna hčerka Antonija Erhatič iz Sodincev. Prišla sta na zatožno klopi zaradi svojevrstnega greha, ki se le redkokdaj obravnava pred sodniki. Erhatiča je namreč obtožili državnih tožilec, češ da sta 18. decembra 1939 dala po četrtilitru žganja 10-letnemu Ivanu Mundi in 12-letnemu Frideriku Skvarč, ki sta se tako napila, da sta obležala nezavestna s težkim zastrupljenjem z alkoholom. Dečka sta bila na poti v šolo in sta se zgrudila na tla. Obležala sta v snegu in mrazu, dokler ju niso našli sosolci. Šolski upravitelj je takoj poklical zdravnika, ki je s takojšnjo injekcijo rešil dečkovo življenje. Obtožbenica sta se pri zaslišanju zagovarjala, da sta dala dečkoma le malo žganja, da bi si namočila kruh, ne vesta pa, kako in ob kakšni priliki sta se dečka do nezvesti napila žganja.

Sodba ob času poročila še ni bila izrečena.

Tezno nujno potrebuje pošto

Tezno, 2. aprila. Prvotna vloga za ustanovitve pošte na Tezemu se doslej ni uresničila, čeravno je bila podprta z mnogimi tehtnimi razlogi, ki utemeljujejo nujnost njene ustanovitve. Razvoj kraja samega je zadnja leta ogromen. Poleg starih tovarn, ki zaposlujejo vsaka nekaj stotin delavcev, se ustanovljajo še nove. Naše postajališče je že sedaj pretesno, čeravno je komaj nekaj let, kar so ga zgradili. Prekvenca potujočih je vsako leto večja. Poleg velikih tovarn je še mnogo drugih podjetij, trgovcev in obrtnikov, ki jim je pošta nujna, tudi šola in orožništvo. Ne samo Tezno, temveč tudi večji del novega dela magdalenskega predmestja, večji del Pobrežja z Nasipno ulico in Špeshovim selom, dober del občine Hoče z veliko naselbino Spodnje Dobrovo, se le to leto zaradi ugodnejših gradbenih predpisov in cen stavbišče neverjetno razvija, bi z ustanovitvijo pošte na Tezemu mnogo pridobili glede krajše poti in časa.

Zato se je te dni pričela ponovna akcija, da se ta zadeva naposled ugodno reši. Upajamo, da naša prošnja kakor delo za ustanovitve pošte to pot ne bo zamašeno v bomo vsaj v letošnjem proračunskem letu deležni te ugodnosti, katero so že letos dobili razni kraji, saj imamo poleg vseh pogojev na razpolago za poštni lokal tik postajališča in v novi hiši na Ptujski cesti lepe in primerno prostore, katere bi lastnika za nizko najemnino radi volje dala na razpolago. Umiljivo je, da poleg uradov, tovarn, trgovcev in obrtnikov težko pričakujejo ustanovitve pošte tudi razni privatniki in številna društva.

Iz Celja

—c Tujski promet, umrljivost in brezposelnost. V mesecu marcu je obiskalo Celje samo 862 tujcev (787 Jugoslovencev in 75 inozemcev) nasproti 1044 v letošnjem februarju in 1061 v lanskem marcu. V preteklem mesecu je umrlo v Celju 39 oseb in sicer 19 v mestu in 20 v javni bolnici. Pri celjski borzi dela je bilo 1. t. m. v evidenci 981 brezposelnih (828 moških in 153 žensk) nasproti 1061 (903 moških in 158 žensk) dne 20. marca. Delo dobi 10 hlapecev, 1 mlad kovaški pomočnik, 10 kmečkih dekel, 8 kuharic, 2 sobarici ter po 1 hotelska kuharica in postrežnica.

SLOVANSKI VEČER — 6. april — Celje

—c Celjski šahovski klub je spet zmagal. V tekmovalstvu za prvenstvo Slovenske šahovske zveze je sedanji zvezni prvak Celjski šahovski klub v nedeljo v revanšnem finalnem tekmovalstvu proti šahovskemu klubu Gaberju kot zmagovalcu savske skupine zmagal s 6½ : 1½, pri prvem srečanju 17. marca pa je zmagal s 7 : 1. Skupni rezultat je torej 13½ : 2½ za Celjski šahovski klub. Tako pride Celjski šahovski klub sedaj v borbo z zmagovalcem dravske skupine v Mariboru in v primeru zmagre potem še z državnim prvakom v Ljubljani.

—c V celjski bolnici so umrli v nedeljo 56-letna zasebnica Slava Kokaljčeva iz Celja, 54-letna posestnica žena Marija Novakova od Sv. Petra na Medvedovem selu in petletni posestnikov sinček Henrik Dvoršak z Lesičnega pri Pištjanju. Istega dne je umrl v Lokrovcu pri Celju delavec sinček Osvald Lojaneč.

—c Koncert CPD predložen. Za 13. t. m. določen koncert Celjskega pevskega društva v proslavo 80-letnice skladatelja Rista Savina je zaradi odhoda pevovodje na vojaške vaje predložen na drugo polovico meseca maja.

—c Divjaški napad na Brega. Ko so se vračali trije delavci, med njimi tudi 26-letni Josip Remih iz Creta pri Celju, v nedeljo popolne z ribolova domov, so srečali na Bregu pri Celju štiri vinjene moške. Ti vinjeni moški so brez povišane napadi omejenne tri delavce in eden izmed napadavcev je zabodel Josipa Remiha v hrbet in noge. Remiha so prepeljali v bolnico. Napadalc so potem še razgrajali po Bregu, končno pa so krenili v neko gostilno na Polulah. Kmalu je prispela policija, ki je tri moške aretirala, eden pa je pobegnil.

—c Nesreča na počtu. Ko se je peljal 27-letni, v železarni v Storah zaposleni delavec Ivan Trbovc iz Vrhne pri St. Juriju ob juž. žel. v ponedeljek jutraj s kolesom na delo, je privozil v Opoki pri Storah nasproti osebni avtomobil in tresel v kolesarja. Pri karambolu je Trbovcu počila lobanja, dobil pa je tudi hudo poškodbo na nogi. Na Ostrožnem pri Celju se je 11-letni posestnikovi hčerki Mariji Hriberškovi z Ostrožnega pri Celju vnela

pri štedilniku obleka. Deklica je dobila težke opekline po vsem telesu. Istega dne je padel 37-letni trgovec potnik Anton Bregar iz Šmarjete pri Rimskih Toplicah na cesti v Arji vasi pri Petrovčah s kolesa in se močno poškodoval po obrazu. V Breznu pri Vitanju si je 28-letni posestnik Anton Brodey pri padcu zlomil desno roko v zapestju. V soboto se je zvrnila z opeko naložena samokolnica na 55-letnega delavca Franca Pečnika od Sv. Tomaža pri Vojniku in ga hudo poškodovala po glavi. Istega dne se je pri delu vsula plast zemlje na 36-letnega posestnika Jožeta Rednaka iz Lipja pri St. Juriju ob juž. žel. in mu zlomila levo nogo. V soboto je padel enoletni delavec sinček na Zg. Hudinji pri Celju doma tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo. V nedeljo je kolo pri vodnjaku sgrabil 10-letnega Silvana Leskovška, sina zlatarskega pomočnika v Celju, za levo roko in mu zmečkal dlan. Vse ponesrečene so oddali v celjsko bolnico.

Mariborske in okoliške novice

— Pošestno gibanje. Tukajšnja Spodnještajerska ljudska posojilnica je kupila od Zadrugne gospodarske banke poslojpe na Aleksandrovi cesti 6 za 3.800.000 din.

— Odprta noč in dan so groba vrata. V splošni bolnici je umrl lastnik realitetne pisarne Franjo Zagorski, star 56 let. Pokojnik je bil v Mariboru zelo znan, zlasti izza svoječasne nastopanja v mariborski lokalni politiki. — Na Meljski cesti 5 je umrl mesarski mojster Josip Kokol, star 66 let, v splošni bolnici posestnik Ivan Pak, star 50 let, v Metelkovi ulici 7 mizarski pomočnik Jakob Šket, star 69 let, v bolnici zasebnica Roza Babler, stara 60 let, na Aleksandrovi cesti 33 na Pobrežju zasebnica Franciška Rakus, stara 76 let, v splošni bolnici podpredsednik finančne kontrole Jože Goršek, star 43 let. — Zalutujim svojem naše globoko sožalje!

— Tržne cene. V smislu poročila št. 13 tukajšnjega mestnega nadzorstva so na mariborskem trgu naslednje cene: Meso: teletina 14 do 12 din, svinjsko meso s kostmi 14 do 15, svinjsko meso izluščeno 16 do 17, ribe 16 do 18, salo 17 do 18, rebra 13 do 14, glava z jezikom 5 do 6 din, Zelenjava: merica krompirja stane 13 do 14 din, čebula 3 do 4, česen 8 do 10, kislj zelje 1, kislj repa 2, kilogram karfiolje 10 do 12, hren 7 do 9, ena glavata solata 2 do 4, kilogram pa 20 do 24 din, endivija 18 do 20, kilogram radiča 20 din, grah v stročju kilogram 20 din, Sadje: jabolka 4 do 8 din, hruške 6 do 8, suhe slive 6 do 10, celi orehi 8 do 9, luščeni orehi 24 do 28, pomaranče 1 do 3.50. Zito: liter pšenice 2 din, liter rži in ječmena po 1.75, liter koruze 1.50 do 2, ovs 1 do 1.25, prosa 2, ajda 1.25, prosenega pšena 4 do 5, ajdovega pšena 4 do 5. Fižol prodajajo po 4 do 6 din za liter. Morske ribe po 18 din za kilogram. Mlečni izdelki: smetana liter 10 do 12.50, mleko 2 do 2.50, surovo maslo 32 do 36, čajno maslo 36 do 40, domači sir 10 din, Perutnina: kokoši 25 do 35 din, par piščancev 35 do 75, race 22 do 24. Kozličje prodajajo na trgu po 60 do 70, domače zajce po 10 do 30 din. Krma: kislj seno 120 do 140 din za 100 kg, otava 160 do 170 din, lucerna po 100 din, pšenična slama pa po 70 din za 100 kg.

— Veliko zanimanje vzbuja lepa razstava akademskega slikarja Zorana Mušiča in akademskega kiparja Karla Putriha, ki jo je otvoril v nedeljo dopoldne v beli dvorani Sokolskega doma predsednik Umetniškega kluba v Mariboru, g. dr. M. Šnuderl. Razstavo si je ogledalo doslej že precej ljubiteljev naše umetnosti, ki so izražali svoje zadovoljstvo ob razstavljenih prvovrstnih umetninah. Upati je, da bo razstava tudi v materialnem pogledu dosegla svoj uspeh. Razstava bo odprta do 14. aprila, in sicer vsak dan od 9 do 18.

— Z Meljskega hriba. Precej presenečeni so bili tisti Mariborčani, ki so se v nedeljo zvečer vračali v skupinah z Meljskega hriba proti mestu, če običajno cesto je bila namreč položena bodljikova žica, ob kateri so ljudje padali na tla in si pri tem poškodovali obleko. Oblastva skušajo sedaj dognati, kdo je bil tisti zlikovec, ki je iz hudobije ali maščevanja napeljal bodljikovo žico čez cesto.

— Uprava mariborskega pododbora združenja rezervnih oficirjev vabi rezervne oficirje iz Maribora in bližnje okolice na pre-

davanje, ki se vrši v četrtek 4. aprila ob 20. v dvorani Ljudske univerze v Mariboru. Predaval bo rez. artill. major g. Desnica Antonije iz Maribora o temi »Izkustva iz sedanjega časa«. Vstop samo z oficirsko legitimacijo.

— Pojasnilo. V svoji ponedeljski številki ste objavili poročilo, da je bil sprejet moj predlog, da se skliče konferenca kasasnkih društev v Sloveniji, da zavzamejo stališče glede centrale kasasnkih društev itd. Ta predlog sta stavila društveni podpredsednik Jože Skaza in Dušan Kovač na pa jaz. Moj predlog, ki je bil najprvo soglasno sprejet, se doslovno glasi: Ministrstvo za kmetijstvo se prosi, da zaradi ureditve te vrzdržnih razmer v Centrali imenuje te komisarija z nalogo, da skupno z vsemi jugoslovanskimi društvi pripravi nova pravila in na podlagi teh omogoči redno poslovanje Centrala, da nakaže derby-nagrade za leto 1939. V znesku po 22.000 din in da Centrala v bodoče toliko sredstev na razpolago, da bo omogočeno uspešno delovanje društev v svrhu povzdiže domače konjereje. Šele nato je bil sprejet drugi predlog proti mojemu glasu, ker smatram, da osebnost celjskega Kóniga ni vredna, da si nalagajo delegati potne stroške za kako tako konferenco. — Novak Julče.

— Mariborsko vreme. Slana je danes pobelila Maribor. Davi je znašala temperatura —4, včeraj pa najvišja temperatura 10.4. Vremenska napoved se glasi, da bo malo vetrovno in oblačno vreme.

— 1231 tujevo je bilo v marcu v Mariboru. Frenovečali so 2598 krat. Med tujci je bilo 247 Nemcev.

— Paberkij. Tuk. »Del. polit.« poroča v št. 36: »Angleško bokoletno zopet na trgu. Zdelo se je, da bo vsled nastalih vojnih prikih in velikih nakupovanj boljše blago, zlasti pa angleško, pri nas sploh zginilo s trga, posebno ko so si nekaj časa hodili pridno nakupovati obleke tudi iz inozemstva. Toda zadnji čas je opaziti, da so trgovine in krojači še vedno dobro založeni z blagom, tudi z angleškim. Pravijo, da ga dobijo celo iz Nemčije, ki je dobila velike zaloge tega blaga na Češkem in Poljskem, pa se tam ne sme prodajati, temveč samo izvažati, da dobi Nemčija devize za nakup živil in drugih važnih potrebščin iz inozemstva. Znaenkrat se torej pri nas ni treba nikomur bati, da bi ne mogel kupiti dobrega blaga, samo če ima denar. Podražilo pa se je boljše blago pri metru skoro za 100 din in še več. V kolikor je to podražanje utemeljeno, je pa seve drugo vprašanje, ki naj bi ga preiskovali imenovani »draginski odbor«.

Mariborsko gledališče

Torek, 2. aprila, ob 20.: »Celjska. Red A. Sreda, 3. aprila. Zaprt. Četrtek, 4. aprila, ob 20.: »Trideset sekund ljubezni«. Premiera.

Zasedba v vesoljgri »Trideset sekund ljubezni«. V glavnih vlogah nastopajo: Rasbergerjeva kot Grazia Sirianjeva, Crnobori kot Piero Guarandi, Savinova kot Geltruda Sirianjeva, Gorinšek kot Cesare Siriani, Verdonik kot Tullio Siriani, Koluta kot Gustavo Aguzzi. Kostje kot advokat Ferrini, Gorinškova kot Eleonora Aguzzijeva, Zakeljškova kot Giovanna Sirianjeva. V celnem nastopi 12 oseb.

»Turške glave« iz Štepanje vasi

K 80 letnici rojstva dr. Josipa Mantuanija

Ljubljana, 30. marca.

O. S. Marden, sloveči ameriški filozof za praktično življenje pravi neke, da se ima največji napredek zahvaliti v prvi vrsti največjim — napakam. Ni pravega lovca, tudi brez »kozla« in tudi sicer najboljši večja roka znanstvenika zagrabiti tudi za — smolo. Kemik in zdravnik izumitelj morata najprej sama pogoltniti marsikatero — grenko pilulo.

Ta življenjski nauk je moral na sebi preizkusiti tudi bivši šef našega deželneza muzeja, dr. Josip Mantuanij. Če bi bil zdaj — 28. marca — še živ, bi se najbrže celo hvalačno spominjal poleg zolega in nesrečnega naključja tudi onih, ki so pred njim ozir. namesto njege dozevne človeške glave spoznali za — želve. In to je bilo pred 30 leti meseca marca. Kratkot pred tem je dr. Mantuanij — tedaj arhivar v dvorni knjižnici na Dunaju, sicer pa v znanstvenih krogih čislán umetnostni in glasbeni zgodovinar — zasedel izpraznjeno mesto ravnatelja deželneza muzeja v Ljubljani. Kdor je že tedaj poznal Mantuanija — in Ljubljancini so ga lahko poznali, vsaj je bil domačin — je imel težke domisleke proti temu namestitvi, ker Mantuanijeva dotedanja poklicna stroka in vodstvo velikega muzeja tudi na prazgodovinskih izkopaninah bozate dežele, je nač prevelika razlika, da bi jo mogel izpopolniti sicer v svoji stroki še tako priznani veščak. Toda od gotove strani so baš Mantuanijeva hoteli imeti na tem mestu in tako smo ga nač dobili.

Naključje je hotelo, da se je v tistem času — kakor se starejši Ljubljancini še spominjajo — zopet pričelo s uravnavami za poglabljanje Gruberjevega prekonja in da je baš tedaj začel prekonavati svoj obmostu v Štepanji vasi ležeči vrt posestnik Florian Lesjak, ki je že prete večkrat prišel na sled raznim kostem, za katere pa ni našel zanimanja. To pot je bil bolj srečen. Odkril je večjo količino dozevne človeških lobani, med njimi tudi nekaj pasjih in konjskih okostij. Na prvi hio in pogled je to vse skupaj res bilo podobno

zgodovinskemu grobišču. In prve vesti so res hotele vedeti, da gre tu za grobišče izza francoske vojne.

Baš te prve vesti da so dr. Mantuanije še najbolj zapeljale na že izpopolniti njevega pozicija nepazljivo sled. Grobišče ne more biti izza francoske vojne, ker Francoski v vojni vendar niso rezali glav, to so marveč počenosti — Turki. Torej je to grobišče še izza turških vojn okoli Ljubljane. Turki so našim porezniki glave trupla zmetali v vodo (tedaj še tam nismo imeli Ljubljanskega, glave so nasadili na kolo, a ko so odšli, so mali odstranili kole. Glave na kar tam v vaterem redu zakopali. Vmes so pometali tudi živalske okostja. (Psi so najbrž sliedili človeške glave, a ljudje so jih pobili in tam pustili).

V glavnem tak je bil dejanski položaj, ozir. tako ga je naslavljal Mantuanij blizu stoječi list. To bi še ne bilo nič posebnega. Niti to ne, da je Mantuanij osebnogledal to »turško grobišče« tam tudi kopal dozevne človeške glave, na še ni spoznal — zmotno. Količino zani je šele spoznal, ker so še pred njim te »turške glave« za želve raziskali — novinarji, predvsem časnikar, ki se je Mantuanij postavil proti —

S tem raziskanjem, ki se je Mantuanij naložno priznal, šele je van zgodba o »turških glavih« pršla v široko javnost tudi v inozemstvu.

Kakor je bilo to razkritje izveza neuradno za Mantuanija kot novega šefa deželneza muzeja, je imelo na drugi strani tudi svoje dobre posledice. Predvsem je bila stranka, ki je Mantuanija postavila na to mesto, nekaj časa previdnejša z novimi namestitvami in je morala uvideti, da nikakor ne zadošča gota strankinca prirodočnost, da bi n. or. zobozdravnik moral nedomestovati orveza kirurga v javni bolnici. Največ pa je ta preiskavna koristila dr. Mantuaniju samemu. Postal je na tem zani novem polju previdnejši in se je tudi resneje poglobil. In končno na je ta resneje sam na sebi tudi v naših javnih tudi vse ljubljanske okolice vzbudil še večje zanimanje za domoko zgodovino.

Strahovalci Slovenskih goric pred sodiščem

Na vesti imajo 93 vlomov in tatvin — Z ukradenimi jestvinami so prirejali pojedine

Maribor, 2. aprila. V Slovenskih goricah so bili lani izvršeni naštetih vlomov in tatvin, ki pa so ponehali, ko se je orožnikom posrečilo, da so po vztrajnem potizvedovanju in preiskavi začeli aretirati štirilicinsko tolpo, ki so jo tvorili 53-letni posestnik Jernej Zimčič, 34-letni posestnik Janez Kos, 42-letni Franc Zelenko in neki 16-letni mladenič, vsi iz Sv. Antona v Slovenskih goricah. Z zajetjem omenjene tolpe so se tudi pojasnili vsi vlemi in tatvine, ki so bili izvršeni zlasti

na Počtenem vrhu,